

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: VÉSEI JÓZSEF.
Felelős szerkesztő: BRAUN SÁNDOR.
Kiadja: A SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre 7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Összeférhetetlenség.

Budapest, február 1.

(v.) Zörög már a parlamenti haraszt, fűni kezd hát az inkompatibilitás szele. Lágy fuvalom lesz-e, avagy krudélis szélvész, ma még ki tudhatja? Az egyik oldalon erős szenvedélyek, a másikon hatalmas érdekek mozgatják és edzik a küzdelemben induló erőket. Az előjelek tehát elég komorak. De láttunk mi már bárányfelhőkölő összeverődő fergeteg is, békésen elvonuló villámterhes viharfellegeket is. Az okos időjós nem hisz vakon az előjeleknél.

A harasztzörgés hallatára sokan megrezzennek: jön hát az a légmozgás, amely seperi fog. Jön bizony. S legyen áldott a közeledése. A megtisztult athmoszférát még azok is hálásan fogják élvezni, akiknek egyelőre még borsózik a hátuk; szabadon fognak majd fellelegzhetni, mert lehámlik róluk valahára az évek óta rajtuk tapadó ódium. Ki tudja ma, kicsoda összeférhetetlen? Nem tudja a parlament, nem tudja a közvélemény, sőt maga a törvény sem tudja. Ma vannak összeférhetetlenek, akik szentül hiszik, hogy nem azok, s akiknek tehát zokon esik, hogy sanda szemmel nézi őket egy része a közvéleménynek. Vannak aztán olyanok, akikre ok nélkül fogja rá az inkompatibilitást a gyanakvásba beugratott közszellem. Mindkét kategóriának feltétlen erkölcsi nyereséget hoz majd a fogalmak tisztázódása. Amazok be fogják látni, hogy eddig vagy a mandátumot bitorolták, vagy az ezzel összeférhetetlen jövedelmeket, s lesz módjuk nyugodt lélekkel választani a képviselői állás és a tantiémek közt. S nem erkölcsi haszon-e, anyagi kárvallás árán is kikászolódni egy kínosan kétértelmű helyzetből? A másik kategóriára pedig valóságos megváltás lesz a tiszt-

tázott eszmék alkotta új helyzet, amely ki fogja deríteni, hogy ártatlanul vádoltattak.

Mindezek után egyenesen érthetetlen, hogy mégis akadnak felszisszenve fontoskodók és fontoskodva aggodalmaskodók, akik suttogva adják tovább argumentumaikat az összeférhetetlenségi ügy rendezése ellen. Okoskodásuk abban ormólik, hogy minek felbolygatni ezt a kínos dolgot, mikor ugysem lehet minden elképzelhető összeférhetetlenséget paragrafusba szedni. Bocsanat, jó urak, mi jogon mondják önök ezt a dolgot kínosnak? A parlamentnek csöppet sem kínos az, sőt éppen üdvös és kívánatos. Minden politikai és erkölcsi érdeke a törvényhozó testületnek tiltakozik a mostani homálynak továbbtűrése ellen s határozottan követeli a gyökeres rendezést. *Hatalma* a parlamentnek akkor van, ha minden egyes tagja az anyagi érdekek szempontjából teljesen független a kormánytól. *Tekintélye* pedig akkor van a parlamentnek, ha tagjai e függetlenségének tudata át-hatja az egész közvéleményt. Nos, a parlament politikai érdekeinek legfőbbje az, hogy teljes legyen a hatalma; legnagyobb erkölcsi érdeke pedig az, hogy csoráhtalan legyen a tekintélye. Kínosnak ne mondja hát senki az összeférhetetlenségre ráboruló homály eloszlátását. Inkább az volna kínos, ha sorvatag hatalmával és fogyatékos tekintélyével tovább nyomorogna a parlament. Ezzel tisztában lévén, nézzük magat az argumentumot. Biz az tagadhatatlan, hogy ha ezer paragrafusból is állna az új törvény, még akkor is előfordulhatna olyan inkompatibilitás, melyet a törvény szigorja nem tud utólnéri. De ebből azt következtetni, hogy nem kell hát bántani az összeférhetetlenséget, a legbadarabb ötlet a világon. Mikor a törvényhozás kimondta az általános adókötelezettséget, a célja ugy-e bár az volt, hogy adó alá kell vonni minden vagyont és minden keresetét? De épp ily kétségtelen nemde az is, hogy a

legszigorubb adminisztráció mellett is vannak vagyonok és jövedelmek, melyek el tudván rejtőzni, kibujnak a megadóztatás alól? És eddig mégsem akadt még ember, aki azt mondta volna, hogy tökéletlenségük miatt töröljék el az adótörvényeket. Egyáltalában soha nem volt s nem is lesz soha olyan törvény a világon, amelyet ki ne lehetne játszani. Add a legnagyobb állambölcs törvényt a legközönségesebb tökfilkó kezébe: emennek az élelmessége mindig talál módot arra, hogy lefözze amannak az okosságát. Nem is azt akarja a törvényhozó, hogy tul ne járhassanak az eszén, hanem azt, hogy alkosson jogszabályokat, melyek utbaigazítják a jöhiszeműket s büntetéssel fenyegetik az ellenük vétőket. Fiat applicatio.

Egy másik argumentuma a felszisszenőknek az, hogy oktalanság egy speciális törvényt által megbélyegezni olyan foglalkozásokat, amelyekre nézve a legcsekélyebb tilalom sincs a köztörvényekben. Ebben az okoskodásban sincs egy szemernyi igazság sem. Az összeférhetetlenség nem bélyegez meg semmit, csak megállapítja azt, hogy mi van ellentétben a törvényhozó hivatásával. *Faiseur* ködni, a miniszterek kedvezésétől függő tantiémeket húzni, a kormányral üzetet csinálni, az államtól jószágot bérelni: mindez egytől egyig tisztességes foglalkozás. A kérdés csak az, vajjon azok, akik e tisztességes foglalkozásokat üzik, teljesíthetik-e helyesen a törvényhozó feladatát? Hadd beszéljen világosabban egy példa. Lobkowitz herceg nem lehet képviselő, mert aktív katona; Szabó Miklós, a Kuria elnöke, nem lehet képviselő, mert aktív bíró. Inkompatibilis mindakettő. Inkompatibilis továbbá Vaszary Kolos is, mert herceg-prímás és gróf Szapáry László is, mert fiemei kormányzó. Ki merné mégis állítani, hogy ezeknek az uraknak a homlokán szigma az összeférhetetlenség? Hiszen ha az összefér-

TÁRCA.

Ismertősök.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Írta: Molnár Ferenc.

A DOKTOR UR.
A TANÁR UR.

(Éjfélután kettő. Egy nagy kávéház emeleti különszobája. Füst, füledt levegő. A nagy társaság éppen távozóban van. A hölgyekre kissé feltűnő belépőket segítők az urak, sok a cilindér és az asztrákn-gallér. A pincérek borra való-izgatottsággal járkálnak az urak közt, hátul már takarítja kettő a nagy asztalt. A doktor ur a többi közt áll felhajtott gallérral, a tanár ur hátul bujkál, hogy észrevétlenül mehessen haza. Lassanként az egész társaság kijut a szobából, s amikor a tanár ur ki akar köztük osonni, a doktor megfogja.)

A doktor ur: Maga úgy megy el, mintha valaki megsértette volna.

A tanár ur (kínos mosolylyal): Dehogy, dehogy...

A doktor ur: Mit szólna hozzá, ha azt mondanám, hogy maradjunk itt és igyunk tovább egy kicsit?

A tanár ur (látja, hogy ez egy kicsit már ivott): Nem, nem, kedves doktor ur, haza kell mennem, holnap nyolekór óram van. Azt is mondhatnám, hogy ma, mert már fél háromra jár.

A doktor ur: Maga úgy számít, mint az éjjeli pincérek. Ne csináljon faksznikat, üljön le ide velem... (visszahuzza.)

A tanár ur (a kínos mosolylyal): De édes doktor... de édes...

(Kénytelen engedelmessékedni. A doktor már egy kissé

bizonytalanul mozog, de azért leveszi róla a téli kabátot, maga is levetkőzik s leülnek egymással szemközt a hosszú asztal végén.)

A doktor ur: Pincér, hozzon valami jó fehér bort...

A tanár ur (odakacsint a pincérnek, hogy ezt ne vegye komolyan): Feketekávé! Hozzon.

A doktor ur: Hallja, professzorkám... ne pislogjon annak a fiúnak. Te, ha ide kávét hozol, hozzád vágom ezt a... hozd azt a bort.

A pincér (a tanár urra néz.):
A tanár ur (szomorúan belenyugszik.)

(Csönd. A tanár ur maga elé néz, a doktor pedig a sok pohár közt két tisztát keresgél.)

A doktor ur: Ez tiszta, öreg.
A tanár ur: Igen, ebből még nem ittak.

(A pincér behozza a bort, a tanár tölt.)

A doktor ur: Ne annyit szóddát, fiam...

A tanár ur: Nem tudom szóda nélkül inni.

A doktor ur: Hát majd én megtanítalak... pardon... (hirtelen gondol egyet) hány éves maga, tanár ur?

A tanár ur: Huszonöt.

A doktor ur: Na hát, öcsém, akkor én vagyok az öregebb, szervusz.

A tanár ur (egy kicsit elfogult hangon, a meg-tisztelt emberek mosolyával): Szervusz, dok-tor ur.

(Isznak.)

A doktor ur: Most esókolj meg, öreg, a pofámon.

(Odartatja az arcát; a tanár ur elpirul, feléje hajol s valahol a gallérja körül megérinti a doktort. Hosszas csönd.)

A doktor ur: Én azt veszem észre, öreg, hogy te nem mondasz semmit... Kinéz a szeméből, hogy nem vagy mulatók fia.

A tanár ur (szerénykedve): Hát bizony...

(A doktor megint tölt, megint isznak. A tanár urnak egy kicsit árt az ital. Már a harmadik pohár után ragyogni kezd a szeme és végtelenül komoly arcot ölt.)

A doktor ur: Ejnye, fiam, hát-mondj már valamit, ne ülj itt mint egy fakutya... En kibeszélem a torkomat, teg meg csak úgy éppen, hogy odaböksz egy-két szót...

A tanár ur (őszintén): Mit mondjak?...

A doktor ur: Pedig jó fiúnak látszol, én ma láttalak először, de már nagyon tetszel nekem. Azt hiszem, jóbarátok leszünk. Te rokonuk vagy ezeknek a Bányaiéknak?

A tanár ur: Igen, távolról. A Bányait azelőtt Berksnek hívták. Az én anyám pedig Berks lány volt. De nem testvére.

A doktor ur: Igen... igen. Nem testvére. Hát akkor idd még ki ezt a kis resztlit, öreg, hadd töltök. (Isznak.)

A tanár ur (már egészen piros arccal): Te, én azt hiszem, hogy már én régebben ismerlek. Ugy-e téged Fehérnek hívnak?

A doktor ur: Igen. Parancsolod a névjegyemet... Eötvös-utca négy, kettő, tizenhat.

A tanár ur: Igen, Fehér.

(Csönd.)

A doktor ur: Honnan a fenéből ismersz?

A tanár ur: Tudod, ez egy kicsit szomorú dolog...

A doktor ur: Akkor ne mondd el.

A tanár ur: De elmondom... Én már három éve tudom, hogy te ki vagy. Sokszor láttalak az utcán és mindig megismertelek. Ugy-e a Drechslerben szoktál lenni ebéd után?

A doktor ur: Ott.

A tanár ur: Aztán láttalak a Koronaherceg-

terület hívei voltunk, a magunk részéről nagy szerepét látjuk a közjogi ellenzéknek a hiányzó erős közvélemény kialakításában, csak azt óhajtanók, hogy munkássága ne szorítkozzék a parlamentre s incidentális viták hajszolására, hanem sokkal inkább a parlamenten kívül eső faktorok tömörítésére. Egyelőre azonban, mikor az erős közvélemény még nincs meg s az ellentétes nézetek mérkőzéséből még nem szűrődött le a nemzet tiszta és félreérthetetlen akarata, legalább is korai volna, hogy a parlament állást foglaljon az önálló vámtérület mellett. Az ilyen elharmarkodást vagy az ország érdeke, vagy a parlament tekintélye súlyos meg. S azért természetes, hogy az önálló vámtérületet sürgető kérvényeket a miniszterelnök s vele a többség nem engedhetne pártóltag a kormányhoz utasítani. Mert ez már állásfoglalás lett volna.

Volt ma Széll Kálmán miniszterelnöknek még egy, kifejezéseiben óvatos és mégis nagyon sokatmondó nyilatkozata. Az a válasza, melyet Pichler Győzőnek az osztrák Reichsrath ügyében hozzá intézett interpellációjára adott. Kétségtelen, hogy Pichler Győző jó szolgálatot tett, mikor ezt az interpellációját megtette. Mert alkalmat adott a miniszterelnöknek arra a kijelentésre, hogy minden eshetőséggel szemben készen van az ő kalkulusa. Meglepetés minket nem érhet. Hogy a magyar kormány az ő kalkulussal nem hajlandó piaca vinni s ehhez képest nem árulja el ma, hogy bizonyos eshetőségekkel szemben mit fog tenni, az természetes. De másrészt a miniszterelnök válaszában minden szava elárulta, hogy ugyanazok a jelenségek, melyek Pichlert megijesztették, őt nem hozták ki a flegmájából. Ebből joggal következtethető, hogy ha Pichler tudja, miért ijedt meg, Széll Kálmán még inkább tudja, miért nem vesztette el a flegmáját. A miniszterelnök hidegvérre pedig mindenesetre a legnagyobb megnyugtatás. S jó azt, akár negyedszer is hallani, hogy bármi történjék Ausztriában, Magyarország érdekei esorbát nem fognak szenvedni.

Igy vélekedett a t. Ház is, mikor a miniszterelnök válaszával megnyugvással vette tudomásul...

A képviselőház ülése február 1-én.

— Kezdeté délelőtt 10 órakor. —

Elnök: Tallán Béla.

A kormány részéről jelen vannak: Széll Kálmán miniszterelnök, Pósz Sándor, Hegedűs Sándor, Darányi Ignác, Cseh Ervin.

(Gyermekmenhelyek.)

Széll Kálmán miniszterelnök: T. Ház! A költségvetés tárgyalása folyamán voltam szerencsés bejelenteni a t. Háznak, hogy szándékozom törvényjavaslatot betervezni a hét éven aluli talált vagy hatóságilag elhagyatottaknak jelentett gyermekek védelmére és elhelyezésére. (Általános élnék helyeslés.) Ezt az ígéretet beváltandó, van szerencsém törvényjavaslatot benyújtani, amely Budapesten és a vidéken több menhely felállítását célozza. (Általános élnék helyeslés és éljenek.)

(Az Adria.)

Hegedűs Sándor kereskedelemügyi miniszter: T. Ház! Az a kérésom van a t. Házhöz, hogy az Adria-törvényjavaslatot méltóztassék még a közlekedési bizottsághoz is utasítani. (Helyeslés.)

Rakovszky István: Argodalmi vannak és kéri, hogy az Adriával kötött egyezmény tartalmazó törvényjavaslatot egyszersmind az összerférhetetlenségi bizottsághoz is utasítsák. (Élnék helyeslés a bal- és szélsőbaloldalon.) A t. Ház egyik tagja ugyan tökéletes erkölcsi súlyát visszanyerte, hanem vannak olyanok, akik e példát nem követték és akik ma napig is az Adria igazgató-tanácsosi, holott ez az 1876: I. törvények határozott, nyílt félreérthetetlen intézkedésnek kijátszása. (Igaz! Ugy van! a bal- és szélső baloldalon.)

Az összerférhetetlenségi bizottság eddig mindig azon az állásponton volt, hogy az Adriával kötött egyezmény olyan, hogy azok, akik az Adria igazgatóságában vannak, nem inkompatibilisek. Most alkalma nyílik az összerférhetetlenségi bizottságnak, hogy kétségtelenül meggyőződjék a tényállásról.

Elnök: Kimondja határozatképpen, hogy a Ház a törvényjavaslatot a közlekedési bizottságnak is kiadja. Felteszi a kérdést, hogy kik kívánják az összerférhetetlenségi bizottsághoz utasítani a törvényjavaslatot.

Hentaller Lajos: Erre nem lehet szavazni.

Madarász József: Az összerférhetetlenségi törvény világosan rendeli, hogy melyik összerférhetetlenség jelentette be, akár az elnökek, akár itt a Házban, az azonnali az összerférhetetlenségi bizottsághoz utasítsák. (Helyeslés a bal- és szélsőbalon.) A kérdést tehát így feltenni nem lehet, hanem, minthogy Rakovszky István bejelentette erre néző az esetet, a

törvény szerint kell eljárni. (Zajos felkiáltások a jobb- és baloldalon: Nem jelentette be!)

Elnök: Rakovszky István a törvényjavaslatot, mint ilyen, az összerférhetetlenségi bizottsághoz kívánja utasítani és nem tett egyáltalán összerférhetetlenségi feljelentést az illető tagok ellen. (Helyeslés.) Megszavazatja a Házat. A többség elveti Rakovszky indítványát.

(Sürgős interpelláció.)

Elnök: Tudatja a Házal, hogy Pichler Győző sürgős interpellációt jelentett be az osztrák Reichsrath munkaképtelenségi ügyében az összkormányhoz. Az indítványt oly sürgősnek, mint a milyennek azt a 155. §. megállapítja, nem tartja. Kéri a Házat, vajjon sürgősnek tartja-e?

Barabás Béla: Micsoda dolog ez? (Zaj.)

Elnök: A sürgösségre való tekintettel kívánja-e a Ház, hogy ma tétessék meg az interpelláció vagy nem?

Madarász József: Arra figyelmeztet, hogy holnap, az interpellációs napon, nem lesz ülés, tehát akár sürgős, akár nem, a gyakorlat szerint az interpelláció ma is előterjeszhető. (Helyeslés.)

Széll Kálmán miniszterelnök: Azzal a motivációval, mellyel Madarász élt, hogy a Ház kivételesen, minthogy holnap ünnep lévén, ülést nem tart, megengedheti a kérdés megtételét, azt hiszem, hogy a t. elnök ur is lesz szíves megengedni, hogy az interpelláció ma megtéssék. (Helyeslés.)

(Mentelmi ügyek.)

Kabos Ferenc előadó referálása alapján a Ház a vita nélkül felfüggesztette a párvialdi vétéségével vádolt Bónis István, Molnár Jenő, Ugron Gábor, Rohonyó Gedeon, Fáy István, Sándor József, Zeyk Gábor, Ováry Ferenc, Pulszky Ágost, gróf Bethlen Balázs, továbbá a rágalmazás és becsületesítés vétéségével vádolt gróf Andrassy Géza, Okolicsányi László, Hentaller Lajos mentelmi jogát, míg Psik Lajos, Pichler Győző és Rakovszky István mentelmi jogának felfüggesztését megtagadta.

(A választások.)

Elnök: Bejelenti a választások eredményét. A Ház jegyzőjévé megválasztott gróf Teleki Sándor. A kérvényi bizottságba: Manassy György; a közlekedési bizottságba: Ráth Péter; a zárszámadási bizottságba: Vassó Gyula és Nagy Sándor; az összerférhetlenségi törvény revíziójára kiküldött bizottságba: Szivák Imre; a Horvát-Szlavonországgal kötendő pénzügyi egyezmény előkészítésére kiküldött bizottságba: gróf Andrassy Gyula.

(Kérvények.)

A nemzetiségi egyenjogúságról hozott törvény módosítására vonatkozólag több törvényhatóság részéről beadott kérvényeknél.

Madarász József kifejti, hogy a kérvényeket nem úgy intézik el, mint azt a kérvényezési jogból kifolyólag elvárhatni. Ezelőtt egy adtak ki a folyamodásokat a szakminisztereknek, hogy ezek jelentéstételre voltak kötelezve. Kéri, hogy ez a szokás ujittassék fel, továbbá, hogy a kérvényt azzal adják ki a kormánynak, hogy a jövő országgyűlés elő ebban a tárgyban törvényjavaslatot terjeszsen.

Elnök: A kérvény kiadatik a miniszterelnöknek. Az önálló vámtérület iránt Budapest, Szeged, Békésmegye és Hontmegye részéről beadott kérvényeknél.

Pichler Győző kéri Budapest kérvényének felolvasását.

Pósz János: Akkor tessék Szegedét is felolvasni!

Elnök: Kívánja-e a Ház a kérvények felolvasását?

Ugron Gábor: Boecsnatot kérek, a Ház nem határozhat a fölött, hogy felolvassák-e a kérvényeket. Azokat fel kell olvasni!

Kubik Béla: Tessék felolvasni!

Elnök: Felolvastatja a kérvényt.

Kossuth Ferenc fejtegeti, mennyire kívánatos volna, hogy az egész országban felbresszessék a közérdeklődés az önálló vámtérület kérdése iránt, hogy az egész országban megindíttassék a döntő akció a vámtérület mielőbbi önállósítására. Indítványt ad be, hogy ez a kérvény a miniszterelnök útján ne csak kiadassék a kormánynak, hanem, hogy pártóltag adassék ki és felszólíttassék a kormánynak, hogy a maga részéről is hozzájáruljon ahhoz, hogy erős közvélemény alakuljon, amelyre a kormány biztosan támaszkodhat, ha Magyarország érdekeit kell Ausztriával szemben védelmezni.

Barabás Béla Békésmegye hasonló tárgyú kérelméhez szól; tulajdonképpen nem a megye folyamodása ez, hanem az országé. Ilyen kérelemmel nem szabad úgy elbánni, ahogy a bizottság proponálja.

Széll Kálmán miniszterelnök: Ebben a javaslatban, amelyet a kérvényi bizottság előterjeszt, nem látom a törvényhatóság kérvényezési jogának sem kisebbitését, sem ginyugvását, sem pedig ezen fontos nagy jognak leszállítását. Ha a képviselőház bármely hozzá intézett kérvényt vagy nem tárgyalná, vagy pedig a tárgyalást oly módonban vinné, hogy az azon kérvényezési jog értéket redukálással járna, ha elhanyagolná a kérvényeket, azokat semmibe se venné, azokat napirendre nem tűzné, bizottsága által át nem vizsgáltná és itt komoly, érdemleges tárgyalás tárgyává nem tenné: a t. képviselő urnak igazza lenne. De mindezt nem történt. Hiszen a képviselő urnak hozzá szólnának, a képviselő urnak akár valamennyien is hozzá szólhatnak, minden kérdésben érdemleges vitát kezdenhet és az az érdemleges vita alapján a képviselőház helyesnek tartja, mert hiszen végre is a többség határoz, igazat ad a kérvény-

nek, de ha nem is ad neki igazat, érdemleges elintézésben részesíti. (Ugy van jobbfelől.)

A kérvényezési jognak abszolút semmi kisebbitése sincs abban, ha a kérvényi bizottság azt proponálja, hogy a kérvény adassék ki a miniszterelnöknek. Miért proponálja? Proponálja azért, mert gondolom, mindenki tudja, hogy az önálló vámtérület kérdésében ennek a Háznak ma határozni sem nem tanácsos, sem nem okos, sem nem helyes, (Nagy zaj és felkiáltások a szélsőbaloldalon: Nem azt akarjuk!) sem nem szükséges. (Folytonos zaj a szélsőbaloldalon.) Mikor tanácsos és mikor okos? (Folytonos zaj a szélsőbaloldalon. Élnék felkiáltások jobbfelől: Halljuk! Halljuk!) és mikor célszerű egy kérdésben határozni? Akkor, amikor az a kérdés aktuális, amikor az a kérdés napirenden van. (Zaj a szélső baloldalon.) Ezt a csatát meg fogjuk mi vinni akkor, amikor előllát a törvényben előírt határidő. A törvényben, abban a törvényben, amelyet én terjesztettem elő, ennek az országnak az önálló vámtérülethez való jogai fenn vannak tartva, (Igaz! Ugy van! a jobboldalon.) mindenféle elhomályosítások, mindenféle mellék- és mindenféle feltételes határozások nélkül. De meg van abban monda, hogy ezen jogok fenntartása mellett az ország ez idő szerint a mai állapotok fenntartását tartotta az ország gazdasági érdekeinek számbevételével szükségesnek. (Igaz! Ugy van! a jobboldalon.) Majd amikor ezt a törvényt módosítani kell, amikor ezt a törvényt mással kell pótolni, akkor majd igenis előllát a kérdés, hogy mit tegyen az ország, hogy az önálló vámtérület tényleges létesítésének terere lépjen-e, vagy fenntartja-e a mai állapotot. (Igaz! Ugy van! a jobboldalon.)

Már most átmegegy, t. képviselőház, a kérdés azon részére, helyes volna-e mást határozni. En azt hiszem, hogy nem. Nem pedig azért, mert akármint határozom ma a képviselőház, nem tenné helyesen, ha praedekálna magamagának arra vonatkozólag, hogy mit fog tenni ezen nagy és fontos kérdésben akkor, amidőn ide kerül a törvényhozás elé. (Igaz! Ugy van! a jobboldalon.) Méltóztassék tehát ezen kérdést elintézni úgy, hogy egyszerszét a kérvényi bizottság javaslata minden hozzatétel nélkül fogadtassék el. Ez nem praedekál semminek és a kérdést tökéletesen nyitva hagyja. Azon hozzátétellel, amelyvel Kossuth Ferenc t. képviselő ur szintén nem akar érdemleges elintézés, hanem egyszerszét a közvélemény ébrentartására, a közvélemény megalkotására a kormánynak szerepét már most akarja provokálni, teljesen feleslegesnek és szakszerűtlennek tartom. (Helyeslés a jobboldalon.) Még pedig azért, mert minden kormány, tehát az is, amelynek ma én állók az élen, minden intézkedésnél, tehát ennél az ország fontos közgazdasági érdekeit olyan mélyen érintő kérdésnél is, minden tekintetnek figyelembe vételével, minden érdeknek mérlegelésével, az igazi közvéleménynek mérlegelésével és tekintetbe vételével kell állást foglalnia és fog állást foglalni, majd akkor meg fogjuk vitatni, hogy az ország közvéleménye, kinek ad igazat, nekünk-e vagy önkünk. (Élnék tetszés jobbról. Mozgás a szélsőbalon.) Akkor majd felhozhatják érveiket, hogy az ország közvéleményét nem az fejezi ki, amit a kormány képvisel. Hiszen önkök ma nem is tudják, hogy mit fognak képviselni akkor, amikor majd előllát ennek a kérdésnek az aktualitása. (Helyeslés és tetszés jobbfelől.)

En tehát kérem a t. képviselő urnakat, méltóztassék ezt az egész dolgot a maga nagy fontosságához, a maga benső nagy fontosságához, a maga benső nagy jelentőségéhez képest, egyszerszét úgy elintézni, hogy a képviselőház abban a tudatban utasítja a kérvényeket a kormánynak, hogy a kormány kötelességének tartja, minden idevágó tekintet és érdeket figyelembe venni, és akkor, amikor ezt a kérdést a törvényhozás elé terjeszti, ezeknek a mérlegelésével állást fog foglalni, addig pedig ne méltóztassék praedekálni ebben a kérdésben. (Élnék helyeslés és tetszés a jobboldalon. Zaj és felkiáltások a szélsőbalon. Halljuk Mezeit! Halljuk Radoczáit! Halljuk a többi fővárosi képviselőt. Hosszas zaj.)

Polonyi Géza átengedi a szót Mezei Mórnak.

Elnök: Mezei nem jelentkezett szóra!

Mezei Mór: Mivel a tuloldal provokálta, ő hát készséggel beszél. A főváros érdekeinek szempontjából az önálló vámtérület kérdésében ide beadott kérvény teljesen indokolt. Az önálló vámtérület kétség-telenül illendit iparunkat és kereskedelmünket, de nem így áll ez a mezőgazdasági érdekeire nézve. Ő nem hivatott képviselője a mezőgazdasági érdekeknek, de amyi átnézte a dolgok fölött van, hogy az önálló vámtérülethez való átmeneti stádium rendkívül súlyos megröbáltatások alá viszi agrikuluránkat. A mikor különben a kérdés aktuális lesz, ő helyt fog állani. Kösönni, hogy az ellenzék a fővárosi képviselői közül éppen őt akarta hallani. Megnyugszik a kérvényi bizottság javaslataiban.

Polonyi Géza konstatálja, hogy Mezei most boecsnatot kért a miniszterelnöktől azért a mixtum kompozitumért. Megdöbbenő jelenség, hogy ilyen kérdésben Budapest egyik képviselőjének nincs álláspontja. Nem csoda különben, mikor sem a kereskedelem miniszternek, sem a kormányelnöknek nincs programja; frázisokat hirdetnek, vagy bujkálnak. Az ilyen kérdésben, a minöről itt szó van, csak törvényjavaslatl lehet állást foglalni Melegén pártolja Kossuth indítványát s távölzi Kossuth Ferenet indítványát alkalmából.

Széll Kálmán miniszterelnök: T. képviselőház! En már egy párszor adtam tanujelét annak és méltán hivatkozhatom rá, hogy én minden jó tanácsot, utmutatást, kitanítást, figyelmeztetést igen szívesen veszek. De boecsnatot kérek, a kioktatásnak azt a modorát, amelyet a tisztelt képviselő ur ebben a kérdésben velem szemben használni jónak látott, tisztelettel elhárítom magamról és nem fogadom el. (Élnék helyeslés jobbfelől. Mozgás a szélsőbaloldalon.) Boecsnatot kérek, nem fogom motíválni. Sem nem fogadom el, sem nem tartom a t.

képviselő urat bármily hangzatos nagy thézisek és elvek álláspontjára helyezkedik is, illetékesnek. (Nagy zaj a szélsőbaloldalon.) Megmondom mért.

Polónyi Géza: Minden képviselő illetékes! (Nagy zaj a szélsőbaloldalon.)

Kubik Béla: Joga van neki! A nemzet adta a jogot neki. (Zaj.)

Széll Kálmán miniszterelnök: A képviselőknek ebben a házban joga van mindent mondani!

Kubik Béla! Kösönjük; tuduk a nélkül is!

Széll Kálmán miniszterelnök: Persze, hogy van. Én nem is mondtam azt, hogy nincsen. Hiszen ön provokálja tőlem, mert azt mondja, hogy joga van. Én nem is tagadom azt, hogy Polónyi képviselő urnak van joga, de már ahhoz meg nekem van jogom és minden képviselőnek ebben a házban, ha valamely képviselő az illetőhöz fordul, megítélni, hogy illetékes-e azon a hangon és abban a modorban szólni, mint a t. képviselő ur szól. (Élénk helyeslés jobboldal. Nagy zaj és mozgás a szélső baloldalon.) Meg fogom motiválni. Én a t. képviselő urral szemben ezt a modort nem használok, sőt senkivel szemben sem használok. Meg fogom motiválni, miért nem illetékes reá, a modorra, nem a dologra. A t. képviselő ur gunnyal mondja, hogy a házszabályok kioktatják a miniszterelnököt, hogy most nem arról van szó, hogy határozzon a Ház az önálló vámtérület ügyében, de ez a miniszterelnök nem engedi magát kioktatni a házszabályok által és ezért ő veszi kezébe az oktatást és azt mondja, nem állásfoglalásról van itt szó.

Polónyi Géza: Nem döntéssel!

Széll Kálmán miniszterelnök: Hát nem döntéssel van szó, még jobb, csak egyszerűen arról van szó, hogy pártolag adjunk ki a miniszterelnöknek valamit. A magyar nomenklatura szerint, ha komolyan veszekdés azt, amit itt határozunk, kérdem, mit jelent az, hogy én pártolag adok ki valamit? Nem jelent-e az állásfoglalást? (Élénk helyeslés a jobboldalon.) Én azt mondtam, ebben a kérdésben nem tartanám helyesnek, nem tartanám bölcsnek és okosnak az állásfoglalást. Más az, ha Budapest főváros közönsége foglal állást — nagyon tisztelnem és éppen úgy tisztelnem az ott megnyilatkozó közvéleményt, mint Polónyi t. képviselő ur, tessék meghívni — de más az, ha a nemzet törvényhozása foglal állást egy kérdésben, mely lelett a döntés ma nem bír más értékkel, mint agitatorissal és prejudikálással. (Igaz! Ugy van! a jobb és baloldalon.)

Polozner Jenő: Azt akarjuk!

Széll Kálmán miniszterelnök: Első alfája, első elemektől feltelem annak, hogy egy országnak a törvényhozása hivatásszerűleg és missziója magaslátan állva az ország igazi érdeke szempontjából döntson, még ennél sokkal kisebb kérdésben is az, hogy magának a későbbi döntést illetőleg prejudiciumot ne akkosson. Ha mindenki elismeri itt a házban, hogy a vámtérület kérdését ma eldönteni nem akarjuk — én azt teszem még hozzá, ne is vitassuk — (Élénk helyeslés a jobb és baloldalon.) ha azt állítjuk, amit én állítok, hogy az ország jogait megóvni és ide fogok jönni a kérdéssel, mikor a törvényhozásnak döntenie kell felette, (Élénk helyeslés a jobb- és baloldalon. Zaj a szélsőbaloldalon.) amint az másképp nem is lehet, akkor egy évvel, másfél évvel, két évvel, vagy nem tudom mennyivel megelőzőleg principális a pártolás principiumának értelmében állástoglaló határozatot hozni nem szabad, mert ez prejudicium volna a képviselőhöz későbbi határozatával szemben, megtevésére volna a közvéleménynek, ha a képviselőhöz ma kimondaná, hogy nem határoz ugyan, de azt, amit Budapest fővárosi peremtorice kimond, azt pártolag teszi át a miniszteriumhoz. Ne tarzunkodjunk. (Helyeslés a jobboldalon.) Vagy nem akar a t. képviselő ur semmit sem belehozni, ami állásfoglalás, akkor elégedjék meg az egyszerű kiadással, vagy ha be akar hozni valamit, ne tiltakozzék az ellen, hogy az döntés lenne. (Derültség a jobboldalon.)

Ha a képviselőhöz nem mondja is strictis verbis és világos szavakkal, hogy „én most a külön önálló vámtérület álláspontjára állok, hanem azt mondja: pártolom azt a kérvényt, amely ezt követeli, amely azt állítja, hogy az ország anyagi érdeke más után, nem rendezhető”, akkor a képviselőhöz prejudiciális módon állást foglalt. (Igaz! Ugy van! a jobboldalon.)

Polónyi Géza: Hát a tudomásulvétel nem állásfoglalás?

Széll Kálmán miniszterelnök: Egy későbbi határozattal szemben. (Nagy zaj. Elnök esenget.) amely pedig dönteni fog az ország jövő gazdasági sorsa időtt.

Polozner Jenő: Az nem baj. Foglaljunk állást! (Zaj. Elnök esenget.)

Széll Kálmán miniszterelnök: Az ellenzék t. tagjait arra vagyok bátor figyelmeztetni, hogy igenis baj, és éppen az ellenzék szempontjából baj és a parlamentarizmus érdekében nem levő dolog sőt éppen magának az ellenzéknek ipissimiss hivatásával elenkező dolog, hogy ha oly kérdésekben, amelyek fölött véglegesen a törvényhozás nem akar és nem is tud határozni, amelyekben esze ágában sincs határozni, minduntalan prejudiciózus, incidentális határozatok hoztának. Az ellenzéknek, amely a jövőt készíti elő, mely 5—10—100 lépéssel kell, hogy előre menjen, amely sok kérdésben a pillanatnyi felelősségnek, a momentán ránehezedő exigenciák sulva alatt kibontakozva a jövőre mutat, nincs érdekében oly kérdésekben, amelyek eldöntése a jövő még, előre praediciózus határozatokat provokálni. (Élöntmondás és mozgás a szélsőbaloldalon.) Ma önkönek tessék ez, mert e kérdésben az álláspontjuknak kedvez később talán nem tessék már kevésbé prejudikálni. Ova intem önöket, (Nagy zaj a szélsőbaloldalon.) éppen az ellenzék hivatása és a parlamentarizmus érdeke szempontjából, hogy az incidentális, prejudiciózus határozatok provokálásától tartózkodjanak. (Élénk helyeslés a jobb- és baloldalon.)

Fenek az igazságnak ereje elől lehet elzárkózni, mert most nem tessék önöknél, tessék a dolgot meg-

fontolni és igazat fog nekem adni mindenki, aki a valódi, igazi alkotmányos parlamentáris élet igaz barátja.

Már most meg fogom azt lehetőleg indokolni, miért nem érdemelnem meg azt a kioktatást. A t. képviselő ur azt mondja nekem, hogy a kereskedelmi miniszter a német kancellár egy nyilatkozata tekintetében, amelyet a t. képviselő ur itten szóval tett, nem úgy válaszolt, hogy az állásfoglalást jelentett volna, amint azt a t. képviselő ur várta, pedig mikor megmondja a német kancellár, hogy mit fog tenni, Magyarországban is meg kell mondani, hogy mit fog tenni. Ez tehát állna akkor, ha az a kancellár azt mondta volna: én pedig a mai vagy a holnap napot fogva ilyen vagy olyan rendszabályokat léptetek életbe a kültölddel és így Magyarországgal szemben is. Ekkor kötelessége lenne a magyar kormánynak tisztában lenni rógtón a dolog iránt és megmondani, hogy mit fog ez ellen szegyezni. De mikor az a német kancellár nem ezt mondja, hanem azt, hogy a maga politikáját bizonyos agrár- és vámvamos irányba akarja terelni és arra fog törekedni, (Nagy zaj a szélsőbalon.) akkor bocsánatot kérek, aki hidegen mérlegeli és fontolja a kérdést, az nem követkeheti helyesen és célszerűen egyik vagy másik kültöldi kormánytól, — mert hiszen itt egész Európáról van szó és nemcsak Magyarországról — hogy azzal szemben, amit nem tud, aminek sem a mértékét, sem az alkalmazási modalitásait nem ismeri, nem is ismerheti, a tárgyalások megindítása előtt, ilyen peremptorius állásfoglalást fejtson ki. Ez nem is volna helyes.

Ha azok a védvámirányzatok érvényesülnének és annak folytán szerződésnek nem jönnének létre, akkor kötelességünknek tartjuk az ország érdekében, megtenni javaslatainkat, de csak akkor, mikor azok a javaslatok aktuálisakká válnak.

Hogy a t. képviselő urak milyen hamis álláspontra terelik a kérdést, csak egyvel akarom bizonyítani. (Halljuk! Halljuk!) A t. képviselő urak, akik ebben a dologban már prejudikálóg akarának nyilatkozattelt provokálni, elelejtik, hogy nekünk talán önmegtartóztatásba kerül... (Egy hang a szélsőbaloldalon: Bésben nem engedik!) Hiszen azt sem tudják, mit akarok mondani. (Derültség jobboldal.) Az oly közbeszólásra, amelynek ez az érteke, bocsánatot kérek, nem is felelek. (Helyeslés jobboldal.) Nekünk talán önmegtartóztatásba kerül, de nem tesszük az ország érdekében, hogy azt fejtegetjük Polónyi képviselő ur sürgetésével szemben, hogy mikor el akarja zárni Európa a mi nyersterményeink elől a piacait, akkor azt tenné, amit önkö akarnak, oly politikát csinálni, mely a szomszédos piacot elzárna bennünket. Az állam érdekében fekszik-e ez vagy nem. De nem vitatjuk ezen kérdést, nem akarjuk ezt a kérdést nehezebbé tenni köztünk és Ausztria közt nem akarjuk kifejtani azon nagy hátrányokat, melyeket kezébe adva, mint egyvezkedési előnyt az osztrák minisztereknek és politikusoknak, ők reánk fordíthatnának, ha az a politika létesül, amelyet a t. képviselő ur fejtegetett. Ez mutatja, hogy ezen kérdéseket a maguk titlításában, összes vonatkozásaikban, teljes egészükben kell annak idején idehozni és tárgyalni, de kiszagatva egyik-másik szempontot, nem lehet sem elhatározólag, sem prejudikálóg elintézni. (Élénk helyeslés a jobboldalon.)

Ez az én nézetem, azért a t. képviselő ur se settenkedéssel se bujkálással ne vádoljon és ezt részmondol el nem fogadom. (Élénk helyeslés a jobboldalon.)

En mondhatnám, hogy az amit a képviselő ur képvisel ma, az nem állásfoglalás, hanem az egyik álláspontról a másikra való ugrálás; de nem mondom, mert én hasonlítok nem szoktam élni. De tiltakozom az ellen hogy a mi gazdasági politikánk a bujkálás politikája volna! Nem emlékszik a t. képviselőhöz és nem emlékszik a t. képviselő ur, hogy én erről a helyről nem egyszer, hanem legalább is ötször állást foglaltam a vámközösségnek és az önálló vámtérületnek nagy kérdéseiben; kifejtettem, hogy én nem tartom az önálló vámtérületet feltétlenül elvetendőnek, nem tartom feltétlenül rossznak, nem tekintem olyanoknak, amely az országot végveszedelembe dönti; valamint nem állítottam soha, hogy én minden körülmények közt és minden időben bármiféle feltételekkel, csakis és egyedül a vámközösség alapján állok. Én azt mondtam mindaddig, míg én Ausztriával — mert ez a két terület, habár igen sok ellentétes pontja van, a konzumció és produkció szempontjából mégis kiegészíti egymást — meg tudok egyezni olyan alapon, amely az országnak egyetemes gazdasági érdekeit, első sorban termelési érdekeit megvédelmezi, amely lehetővé teszi Magyarországon az iparfejlesztési törekvéseket és nem teszi lehetővé azt, hogy Magyarország iparilag erősödjék, fejlődjék, mindaddig, míg én gazdaságilag és pénzügyileg elfogadható egyezséget köthetek Ausztriával, én a mellett vagyok. Ha ezt nem tehetem, akkor igenis én is, bár megrázkódatásokkal jár, bár az őstermelést, az ország földmívelési érdekeit illetőleg kétségen kívül nagy átmeneti, igen súlyos bajokkal jár, el tudom határozni magamat, hogy arra a végvonalra lépek, amelyet a törvényben fenttartottam. Mikor ezt törvényileg a határidő szempontjából is szabályoztuk, mikor meghatároztuk a feltételeit is ennek a kérdésnek és ezeket a feltételeket törvénybe iktattuk, akkor engem vagy ezt a kormányt nem méltóztassék bujkálással, vagy settenkedéssel vádolni. Ez egyszerűen egy puffogó frázis, amely nem ér semmit! (Élénk tezés és élénkes jobboldal és a közép.)

Mezei Mór: Személyes kérdésben polemizál Polónyival és kijelenti, hogy az ország Polónyi politikájával soha sincs tisztában. Amikor az egész ország antisemitának tartotta, ő flosemitának vallotta magát és amikor flosemitának hitte mindenki, akkor ő antisemita allűrökben tetszelgett magának.

Polónyi Géza: Valahányszor Mezei urra nézek,

mindenkor antisemita vagyok. De egyébként soha sem akartam vallási ellentéteket előidézni. Ha tehát Mezei ur antisemitának tart, vegye tudomásul, hogy csak vele szemben vagyok az.

Gajári Odön arra emlékezteti Polónyit, hogy a Bánffy-kormány ideje alatt is foglalt állást a főváros az önálló vámtérület kérdésében, csakhogy akkor nem tartotta szükségesnek, hogy a tárgyban fejtirjon.

Polónyi Géza: Nem tudja, hogy Gajári most a volt Bánffy-kormány nevében beszélt-e? A Bánffy-kormány idejében, ez tény, a főváros közgyűlési termében nem tudott megnyilatkozni a közvélemény.

Gajári Odön: Nem beszélt a Bánffy-kormány nevében, hanem mint fővárosi képviselő, ha nem is oly nagyhangon, mint Polónyi.

Polónyi Géza: Arról nem tehetek, ha nincs oly nagy hangja, mint nekem! (Nagy derültség.)

Elnök felteszi a szavazásra a kérdést. A Ház nagy többsége elfogadja a kérvényi bizottság indítványát.

Elnök: Az ülést berekeszti. (Nagy zaj. Hát az interpelláció?)

Elnök: A berekesztést csak a most befejezett vitára érti.

(A Reichsrath.)

Pfohler Győző a következő interpellációt intézi a miniszterelnökhöz:

Az osztrák parlamenti viszonyok alakulása és ama jelenségek, amelyek a parlament megnyitását előfordultak, amolyanul teszik a feltevést, hogy az ausztriai Reichsrath munkaképtelen marad és akkor Ausztriával, mint alkotmányos állam, nem érintkezhetünk.

Amennyiben a kormány feladata minden eshetőséggel és változott viszonyokkal szemben az ország érdekeit, önállóságát és jogait biztosítani, kérem a kormányt, mily álláspontot foglal el az esetben, ha az osztrák Reichsrath munkaképtelensége tényleg beáll.

Széll Kálmán miniszterelnök: T. képviselőhöz! (Halljuk! Halljuk!) En valóban nem vagyok egészen kapacitálva az iránt, hogy ez az interpelláció tényleg oly sürgős természetű volt; sem azokból, a miket a t. képviselő ur mondott, sem pedig magának az interpellációnak szövegéből ezt nem látom. Nem látom be semmiképpen sem, hogy mily kár esett volna, akár ebben az interpellácóban, akár az ország dolgában, hogy ha ez az interpelláció a jövő hétre marad. (Ugy van! Ugy van! a jobboldalon.) De hát, miután a t. képviselő ur sürgősnek tartja, én mint olyant kezelem és sürgősen megadom rá a választ olyanira, hogy már sürgősebben nem is lehet: azonnal. (Derültség a jobboldalon.)

Hát a t. képviselő ur az alkotmányos élet szünetelését látja odaát. Én azt nem látom, sőt nagyon is zajosnak látom tegnap. (Élénk derültség a jobboldalon.) Az alkotmányos élet szünetelése be nem állt, ha olyan jeleneteknek vagyunk is tanúi, aminőkről a mai lapok mint a Reichsrathban történetekről hírt adtak. A t. képviselő urnak az a föltevése tehát, hogy az alkotmányos élet Ausztriában szünetel, már nem áll.

Azt mondja a t. képviselő ur, szünetelhet. Lehet, én prótéta nem vagyok. A t. képviselő ur, ugy látszik, azon nagyon szövevényes és már valóban parlamentaristis tudományt képező pártgyűlési, frakciószervezési és nem tudom miféle pártviszonyokba jobban be van avatva mint én. De akárhogy legyen is az, ha annak a parlamentnek a munkaképessége szünetelni fog, — fog-e, nem-e, nem tudom, — még abból eo ipso Magyarországra sürgős intézkedések szükségére elő nem áll, nem áll pedig a mi törvényeink értelmében. Mert a mi érintkezéseink Ausztriával kétélfélek: a közös ügyeket illetők és a közösen érdeklő ügyeket illetők. A közügyeket illetőleg meg van állapítva a törvényben, hogy azokat miképpen kell elintézni: deputáció delegáció útján mint azt nemzet és nemzetközti érintkezésben a törvény előírja. Hát méltóztassék bevárni a t. képviselő urnak, hogy az a Reichsrath választ-e deputációt, választ-e delegációt, vagy nem.

Ha ezt megválasztja és kiküldi, akkor a törvény értelmében ugy áll előttünk a kérdés, hogy eleget tett a föltevéleknél, eleget tett, mint alkotmányos nemzet, az alkotmányos nemzettel szemben előirt érintkezési modalitásoknak s akkor nekünk semmi egyéb hozzászólásunk nincsen arra vonatkozólag, mi történik az ő belső dolgokban.

Ami pedig a kereskedelmi viszonyokat illeti, arra nézve méltóztatnak tudni, hogy éppen ezeknek a dolgoknak, ezeknek az eseményeknek előrelátásával egy törvényt hoztunk, melyben azt mondtuk, hogy az ország gazdasági érdekeiből kitolyogandó, tisztán azoknak alapján és azokból indulva ki, mi a jelen állapotokat feltartani kívánjuk, ha Ausztriában is fentartják azokat a viszonyosság alapján. Mindaddig, amíg ezeket az állapotokat fentartják, bocsánatot kérek, mi a törvény bázisán állunk és fentartjuk ezeket az állapotokat 1907-ig. (Ugy van! Élénk helyeslés a jobboldalon.) Ha a t. képviselő ur figyelemmel kísérte a Reichsrath tavalyi eseményeit és történeteit, tudhatja, hogy akkor is előált egy eset, hogy munkaképtelenné vált a Reichsrath. Először elnapolták, azután pedig fel is oszlatták; és még sem történt semmi, nekünk nem kellett intézkednünk. Miért? Mert a viszonyosság nem lett megsérve, az állapotok a törvény értelmében fenttarthatók voltak. Hát ha más helyzet nem áll elő, mint a milyen eddig előállott, mint a tavalyi volt: akkor nincs baj. Ha más helyzet áll elő, akkor beszélnünk majd arról. De azt előre dekretálni, előre megjósolni nem lehet. (Ugy van! Ugy van! a jobboldalon.) A t. képviselő ur bizonyos peremptorius assurance-szal mondja: most már biztos, hogy ott nem lesz semmi, hogy az osztrák-magyar kiegyezés nem fog ott elfogadtatni. Miből biztos ez? Azt mondja, hogy a 14. §. alapján életbeletett részleteket is elvették. Hol van

ez megírva? A között, hogy elfogadják, helyesleljék, vagy pedig elvessék-e, igen nagy a különbség, a kettő között igen nagy a távolság és az ut. Majd ha ezt a nagy utat az osztrákok megteszik, — amit nem igen hiszek — akkor beszélünk róla, de addig a törvény értelmében meg vannak óva érdekeink. (Helyeslés a jobboldalon. Zaj. Ellenmondás a baloldalon.)

Pichler Győző: Melyik törvény érte mében? **Szell Kálmán miniszterelnök:** Az 1900. XXX. t. c. értelmében; annak az alapján fogunk eljárni azt fogjuk érvényesíteni. A reciprocitás megtöréséből pedig, legyen róla meggyőződve a t. képviselő ur, le fogjuk vonni a következtetéseket. De mindaddig előleges föltevések alapján intézkedni nem lehet. (Helyeslés a jobboldalon.)

Hogy én egyénileg, mint miniszterelnök — nem mint magaméber — tisztában vagyok magammal, tisztában kell, hogy legyenek magammal: azt gondolom, a t. képviselő ur is elhiszi. Aki birt azaz a nyíltsággal, hozzátesszem, azzal a bátorsággal, hogy ezt az ó meggyőződés, vagyis azt a ténnyt, hogy tisztában van azon eshetőségeket illetőleg, mit kell Magyarország számára akkor tennie, s mit kell nekem javasolnom, bizonyos kijelentéseikben fixirozta; aki októberben, novemberben, decemberben háromszor nyilatkozott ebben a kérdésben e Házban, s egyszer olyan helyütt, ahol nyilatkozatom szintén a publicitásnak volt szánva; aki megmondottam, hogy Magyarország arra az esetre is kész van, még pedig nem önállóságának a rovására, hanem önálló államiségének a kidomborításával és érvényesítésével, hogy gondoskodjunk a minket közösen érdeklő ügyek elátásáról: azt hiszem, aki mindezt megtette, tényleg tett arról, hogy a kellő időben, mikor előáll az a helyzet, nem fog zavarba jönni, hanem ide fog állni és meg fogja tenni propozícióját, mert tisztában van az iránt, mit kell majd tennie. De ma, azon általános elveken túl, amelyeket kijelentettem, midőn az ország jogait érdekeit és kötelezettségeit és pedig nemcsak az ország, hanem a monarchia iránti kötelezettségeit és a pragmatika szankciójából folyó, annak sértetlen fenntartására irányuló kötelezettségeket is oly nyíltan s őszintén fixiroztam, természetesen csak elvek keretében, mert részletekbe menni nem akartam, ma, mondom, ezeken túl menni, ezeknél többet mondani nem tartom helyesnek.

De, azt hiszem, így is pretendálhatom magamnak, hogy a képviselő ur elhívja, hogy tisztában vagyok azzal, mit fogok és mit kell majd annak idején tennem. De előre, ismeretlen általános feltevésekből kiindulva, ismeretlen konjunkturákkal, ismeretlen helyzettel szemben megmondani, mit tesznék: ezt nagyon ódióznak, nagyon célszerűtlen dolognak tartanak s oly dolognak, amely semmiképp sem áll az ország érdekében. (Ugy van! Ugy van! jobboldal.) Méltóztassék bevárni, hogy csakugyan beállanak-e azon dolgok, amelyeket méltóztatott említeni; de addig nem hiszem, hogy helyes lenne ezen dolgokról érdemileg beszélni. (Élénk helyeslés a jobboldalon.)

Most már csak azt az egy megjegyzést teszem még, — és, t. képviselő ur, ezért sem volt az ön interpelláció a sürgős — hogy nem tartom helyesnek az osztrák parlamentben történt dolgoknak itteni megbeszélését. (Élénk helyeslés a jobboldalon.) Nem tartom helyesnek és böcsánatot kérek tovább megyek: nem tartom megengedhetőnek, hogy mi, képviselők, itt, Magyarország országgyűlésének termében kritikát gyakoroljunk amazok felett. (Ugy van! Ugy van! a jobboldalon.) Önnek is, t. képviselő ur és nekem is megjelölnék és megvannak a véleményeink arról, a mik ott történtek: megvannak nekem is, méltóztatassék elhinni; de azokat itt szóba hozni, vita tárgyává tenni, fejtegetni és azt elítélni: sem helyesnek, sem megengedhetőnek nem tartom. (Helyeslés jobboldal.) Nem azért, mintba Bécsből jéne, mert higgye el a t. képviselő ur, nem is fétem, nem is fogok jélni, sem az ön kedvéért, sem senki más kedvéért. (Élénk éljenzés a jobboldalon.) Hanem azért, mert nem akarom, hogy ez jogot adjon azután a bécsi parlamentnek arra, hogy viszont az itt történtekkel így módon foglalkozzék. (Élénk helyeslés a jobboldalon.)

Pichler Győző: Mindennap csinálják ezt Bécsben! **Szell Kálmán miniszterelnök:** Akármilyen jének is a magyar parlamentben, még hogy ha — amit Isten ne adjon — akármilyen sajnos esemény adná is itt elő magát; még hogyha itt — amire azonban a magyar parlamentet képtelennék tartom — az ottaniakhoz hasonló jelenetek folyának le, még akkor is azt mondanám, hogy nincs azokhoz senkinek se köze a magyar parlamenten kívül, mert a magyar parlament van hivata arra, hogy a kebelében történt sajnos eseményeket önmaga korrigálja, de senkinek másnak, az osztrák Reichsrathnak sincs hozzá semmi köze. (Élénk helyeslés és tetszés a jobboldalon.)

Méltóztatassék a választ tudomásul venni. (Élénk helyeslés és éljenzés a jobboldalon.)

Elnök az ülést délután fél három órákor be-rekesztli.

BELFÖLD.

Katholikus autonómia. A katolikus autonómia szervezésére meghívott kongresszus tizenkettes bizottságának három kiküldötte: Gróf Szapáry Gyula, gróf Apponyi Albert és Rajner Lajos esztergomi kanonok az autonómia ügyében január 29-én és 30-án tárgyaltak a püspöki kar három kiküldöttével: Schlauch Lőrinc bírnok nagyváradi, báró Hornig Károly veszprémi és Szmrecsányi Pál szépei püspökök. E tárgyalás alkalmával néhány kérdés merült fel, melyekre nézve szükséges a kormánytól felvilágosítást kérni. Gróf Szapáry Gyula felkereste Wlassics Gyula

vállás- és közoktatásügyi minisztert, hogy e célból a három kiküldöttet fogadja. A miniszter teljes készségét jelentette ki, hogy kifejezett álláspontjának fenntartásával, a kért felvilágosítások megadására február 4-én délután 5 órákor fogadja a három kiküldöttet. A tanácskozmány néhány taga a 4 főorvosból eltávoztán, a püspöki kar három kiküldöttjével újabb tárgyalás február 14-én délelőtt 10 órákor lesz.

Politikai mozaik.

Budapest, február 1.

Ma már vagy negyedszer jelentette ki **Szell Kálmán** a képviselőházban, hogy akármilyen történik is Ausztriában, a magyar kormány minden eshetőségre el van készülve. Arra az eshetőségre is, ha a birodalmi-tanács sem a delegációt, sem a kvótabizottságot nem fogja kiküldeni. Az is egészen világos a miniszterelnök nyilatkozataiból, hogy amennyiben a közérdekek intézésének ezek a szervei nem végezhetik a funkciójukat, akkor valamely más apparátussal kell őket helyettesíteni; nemkülönben az is, hogy ez a helyettesítés csakis a magyar állam jogainak kiterjesztésével történhetik. Arról az oldalról tehát semmi veszedelem sem fenyeget bennünket. Hogy mégis vannak aggodalmaskodók, az éppenséggel nem jelenti azt, hogy aggodalomra csakugyan van ok. Az igaz, hogy az aggodalmaskodók nem a szabadelvűpárt soraiban vannak, ahol teljesen nyugodtan nézik az osztrák dolgok fejlődését. A tegnapi bécsi botrány semmiféle emóciót nem okozott, aminthogy nem okozhatna valami kinos meglepetést az sem, ha most mindjárt kiderülne a Reichsrath teljes munkaképtelensége.

— De ha munkaképes lesz a Reichsrath? És ha a munkaképes Reichsrath visszaveti a közgazdasági kiegyezést? — kérdik az aggodalmaskodók.

Nos, erre a kérdésre is kész a nyugodt, biztos és rövid felelet:

— Ez az eset teljesen ki van zárva.

Igy mondta ezt ma a szabadelvűpártnak egy nagyon befolyásos tagja és a pártnak legjobban beavatott emberei teljesen tisztában vannak azzal, hogy olyan vótum, amely a kiegyezési törvényeket visszaveti, még a mostani parlamentben sem fog megessni semmi szín alatt.

Biztosítva van tehát az Ausztria és Magyarország között való viszonylatban egy a közérdekeknek, mint a közös egyetértéssel intézendő ügyeknek teljesen zavartalan és kifogástalanul alkotmányos elintézése.

Egy-egy olyan interpelláció, mint a mai, nem baj azért, hiszen csak arra ad alkalmat, hogy ezeket a megnyugtató dolgokat ismételtlen konstatálhassuk.

A mai nap legérdekesebb politikai kérdése mindenestől az összeférhetlenség kérdése, amely a hét elején a gróf Tisza István lemondásával, ma pedig a revizionális bizottság tanácskozásainak megkezdésével került a legaktuálisabb dolgok közé.

A kérdés újabb felmerülése egyáltalán nem okozott olyan izgalmat, amilyent vártak. Sőt egyáltalán nem okozott izgalmat, legalább a szabadelvű párt körében nem. A klub teljes nyugalommal hányja-veti a kérdést, amely nagyon fontos ugyan és eléggé érdekes is, de teljességgel nem izgató! Még azok is, akik valamenynyire érdekelve vannak a dologban, nemcsak szívesen belenyugosznak a közeledő megoldásba, de egyenesen kívánatosnak tartják. Mert reájük nézve is jobb a bekövetkező tisztá állapot, mint a mostani helyzet, amely bizonytalanságánál fogva sok zaklatásnak és izetlenségnek a forrása.

Akik pedig teljes elfogulatlansággal nézik az egész kérdést, azok elismeréssel látják, hogy a tervezet, ha törvény lesz belőle, szerencsésen véget fog vetni a mostani tarthatatlan állapotnak. Az elaborátum kétségtelenül igen nevezetes szigorításokat tartalmaz és az összeférhetlenség fogalmát a lehetőségig szabatosan határozza meg: ezt látja mindenki, aki látni tud és csak az nem látja, aki látni nem akar. De a leglényegesebb része a reformnak nem ebben van, hanem az eljárásban. A mostani módja az

ítélkezésnek, amely mellett egy negyedszázad alatt egyetlenegy összeférhetlenséget sem állapítottak meg, méltán elvezethette a hitélet. Ezzel szemben a zsűriszerű eljárás a pártatlanságot hasonlítóhatatlanul nagyobb garanciáját tünteti fel és méltán okoz teljes meglepedést a tervezetnek ez a része a legszelebb körökben. Az esetről-esetre való kisorsolás nemcsak hogy biztosítja az ellenzéknek, hogy a bírásokban a matematikai aránynak lehető mértékéig vesz részt, hanem még azt sem zárja ki, hogy az eljáró bíróság olykor-olykor merőben ellenzéki legyen, mert hiszen teljesen a véletlenre van bízva. Ha semmi egyéb nem volna is a készülő reformban, már ez egy-maga is korszakos jelentőségűvé tenné.

A képviselőházban kétségtelen is, hogy simán fog keresztülmenni a javaslat. Nem egészen ilyen biztos a dolga a förendiházban, noha remélhető, hogy ott sem fogják utját zsegni az elébe gördülő akadályok. Hogy az érdek-inkompatibilitásnak a förendiházra való kiterjesztése ott nem mindenkinek tetszik, azt értjük. Csak arra kell ugyanis gondolnunk, hogy vannak egyes nagyon jelentékeny igazgatótanácsosi állások, amelyeknek a birtokosa a legelőkelőbb uraságok sorából kerülnek ki. Hogy csak egyet említsünk, egyik legnagyobb pénzüzetünknek — amely az állammal meglehetősen közeli nexusban van — egyetlenegy képviselő sem ül az igazgatóságában, ellenben nem kevesebb, mint hét förendi diszesíti ezt az illusztris testületet.

Beszélik is már szélteben, hogy a méltóságos Ház tagjai között olyanféle mozgalom van keletkezésben, amely megismételni szándékozik azt, ami anno Bánffy megessét a Kuriai bírásokról szóló törvényjavaslattal. Érdekes, hogy a puccsra, hir szerint, ugyanazok készülnek, akik amazt rendezték. Érdekes, hogy ugyanazok benső politikai barátságban vannak a képviselőháznak azokkal az elemeivel, amelyek az inkompatibilitás dolgát leginkább forszirozzák. Érdekes, hogy így szembekerülnek a politikai szövetségek. Nagyon érdekes . . .

Az összeférhetlenség reformja.

Budapest, február 1.

Hosszabb szünet után ma újra összeült az összeférhetlenségi törvény reviziója ügyében kiküldött bizottság. A mai ülésen csupán a végrehajtás kérdésével foglalkoztak és minden oldalról az a nézet jutott kifejezésre, hogy az eljárásra kell fektetni a fősúlyt s azért a törvénytervezet ily irányban kiegészítendő. Ami a végrehajtás kérdését magát illeti, e tekintetben a függetlenségi párti tagok egy része és a néppárt képviselői itélkező fórum gyanánt a Kuriai jelölték meg, de a szabadelvű párti bizottsági tagok már most állást foglaltak a bizottság elnöke által felvetett ama nézet mellett, hogy a Ház tagjaiból alakuló jury döntson a főmerült összeférhetlenségi esetekben. **Szell Kálmán** miniszterelnök, aki maga is élénk részt vett a vitában, szintén helyeslőleg nyilatkozott a bírásokos kérdésnek ily alakban való megoldásáról.

Az összeférhetlenségi törvény reviziója tárgyában kiküldött képviselőházi bizottság Fest Lajos elnöklésével ma ülést tartott, melyen a kormány részéről **Szell** miniszterelnök volt jelen. Az elnök kiemelte, hogy a bizottság mult év március havában megbeszélte azokat a kérdéseket, melyek az összeférhetlenségi törvény reviziójának alapjául szolgálhatnának. A megbeszélés után a bizottság küldött ki abból a célból, hogy a főmerült nézetek alapján javaslatot dolgozzon ki. Időközben az ülészak berekesztették s az albizottság mandátuma is megszűnt. Az előadó az eddigi megbeszélések eredményét feljegyezte és összefoglalta. Szólv helyesebbnek tartaná, ha a munkát alapján mindjárt a plénumban vetnének tárgyalás alá a revizió alapjául szolgáló elvek.

Olay Lajos kéri, hogy az előadó munkálata sokszorossitassák s a bizottság tagjai közt kiosztatván, pár nap engedessék annak alapos megfontolására. A maga részéről a végrehajtásra fekteti a fősúlyt. Ha ez jó lesz, az anyagi dispoziciókban még engedményekre is hajlandó lenne. Itélkező fórumnak egyedül a Kuriai véli alkalmasnak; ha nem ez lesz a bíróság, az esetben az inkompatibilitási esetek leg-szigorubb körülírása szükséges a törvényben.

Rakovszky István sokban egyetért az előtte szólóval. Némi pótlással még a mostani törvény is elég jó lenne de a végrehajtásban, főleg az összeférhetlenségi bizottság működésében van a főhaj. Ha biztosítva lenne, hogy a végrehajtást a Kuria ruházzák, szólv még a mostani törvény fenntartásába is

bele tudna nyugodni. Egyébként maga is kéri az előadói munkálatainak sokszorosítását.

Kornis Ferenc hozzájárul ahhoz, hogy a munkát sokszorítsák, de az csak anyagi dispozióknak vannak benne a az eljárásról semmi sincs, úgy ennek a szabályozását is bele kellene venni.

Elnök: Az eljárás névze még nem foglalt a bizottság oly határozottan állást, hogy ez alapon javaslatot lehetett volna kidolgozni. Nézete szerint is legjobb volna ezt a kérdést, mely eddig a házszabályokban volt szabályozva, magában a törvényjavaslatban oldani meg.

Szell Kálmán miniszterelnök: Érti azok felfogását, akik kevésbé szigorú anyagi dispozióik felvételére is hajlandók lennének, ha az eljárást megnyugtatóknak találják. A revízió anyagi részéről már írt a bizottságban eszmecserére s ennek eredménye az elgördő munkálata. De az eljárás még nem volt megbeszélés tárgya. Szóla maga is abban a nézetben van, hogy az eljárásra fektetendő a főszó. Az eddigi eljárás fenntartását, amint már a házban ki is jelentette, nem tartaná célzerűnek. A nélkül, hogy részlegesen állást foglalna vagy a nézeteket praecupálni akarna, kijelenti, hogy *néki tetszik és a szükséges garanciák biztosítására alkalmasnak látják az a nézet, amelyet a bizottság elnöke vetett először fel, hogy az összehírdetési ügyekben való döntés a Ház tagjai közül sorshúzás után esetről-esetre jurszerűleg alkotandó bíróságra ruházassék. A parlament jogának igen nagy esorbitása lenne, ha ezt a döntést a Ház kiadná a kezéből. Nem is szeretné szólni a Kuriát bevinni az itélkezésnek ebbe a kényes szférájába. Majdnem lehetetlen oly inkompaktív törvényi alkotni, mely az egyes esetek ismeretét annyira kimeríthetné, hogy annak alapján a Kuria itélkezhesék. Jury-szerűleg eljáró testület erre sokkal alkalmasabb.*

Fest elnök az eljárást úgy gondolná, hogy egy állandó bizottság döntene a személyi összehírdetés (kinevezés, csőd, megbízólevél be nem adása stb.) eseteiben; ennek a bizottságnak a feladatát képezné a többi összehírdetés esetekben is a bizonyítékok beszerzése, a felek kihallgatása, szóval a döntés anyagának előkészítése. Amint ezzel elkészül, a Ház elnöke a Háznak e célra hirdetett ülésében a jelenlevők közül kisorsolná tízenkét képviselőt, akik aztán nyomban összeülvén s az ügyet letárgyalván, titkos szavazással meghozzák a verdiküket. Marasztaló verdik esetén az illető képviselőnek választás engedessék a képviselői vagy az összehírdetés kimondott állás megtartása között.

Olay Lajos: Kéri, hogy ez a nagyfontosságú kérdés ma még ne döntessék el. A törvényosság közögi szempontból sokkal fontosabb jogát ruházta a Kuriára, mert meggyőződött arról, hogy a választások érvényessége fölötti bíraskodásra a bíráló bizottságok nem alkalmasak. Miért ne lehetné ezt meg ebben az alarendelték kérdésben? A jurszerű eljárás megbízhatatlan, nem lenne egyöntetű. Rosszabb lenne még az eddiginél is; el is tekintve attól, hogy oly formában, amint az elnök proponálta, sok esetben kivihetetlen is lenne.

Roehonyi Gyula előadó: Utal arra, hogy a választások érvénye fölötti bíraskodás csak részben s csak nyolc évre ruházta a törvényhozás a Kuriára. Az összehírdetési kérdésben a Ház va ósági tagjáról van szó, e kérdésnek a Kuriára ruházása sokkal mélyebben bele nyúl a parlament jogába. Erre semmi szükség nincs, nincs is erre precedens az egész civilizált világban. Szóla alkotmányos fellegásával soha nem tudná összeegyeztetni a parlament szuverenitás jogába való íveten belenyulást. A jurszerű itélkezés egyetlen módja annak, hogy a kérdés a pártbíráskodás köréből kivonassék. Lehet vitatkozni a fölött, hogy miként alakíttassék meg s miként járjon el a jury; de az eszme maga az eddigi állapotok képest nagy haladást jelent s szóla nem hitte volna, hogy valaki magát az eszmét perhorreszkálja. Kiserletként, legalább arra a nyolc évre, amelyre a választások leletti kuriai bíraskodás életbe van lépette, ezt a jurszerű itélkezést is életbe kellene lépíteni.

Gyarkovics György azon a nézetben van, hogy tisztán mondanék ki, mely esetekben nem lehet valaki képviselő, s akkor nem lesz szükség se Kuriára, se juryra. A jury szóla nézete szerint kevésbé alkalmas a bíraskodásra, mint a háznak szakértő férfiakból alakított bizottsága. A Kuria bíraskodását már mint horvát képviselő sem fogadhatná el, mert véde néve a Kuria nem existál.

Rakovszky István: A miniszterelnök által mondottak után sincs meggyőződve arról, hogy a Kuriára való átruházás helytelen lenne. Kimutatója, hogy a parlament szuverenitása szempontjából nem lehet ez eszme élelen állást foglalni. A Kuria oly magasban áll, hogy itélete minden irányban sokkal megnyugtatóbb lenne, mint a mostani vagy a jurszerű eljárás mellett hozott ítélet. A rosszhiszeműeket pedig elretentené a Kuria bíraskodása, mert nem bízhatnának abban, hogy a pártok itélkeznek az ügyében. Az itélkező bíróságot lehetne a Kuria elnökeből és tanácselnökeiből megalkotni. Ha egyébként a Kuriára való átruházás nem lenne keresztülvihető, kényszerűségről hozzájárul is a jurszerű eljárás. Kijelenti azonban, hogy ebben nem talál teljes biztosítékot.

György Elek: Elhibázott dolgokat tartaná abszolút tökélyt keresni politikai dolgokban. Már maga az a tény is nagyon szomorú, hogy a parlament kénytelen volt egy időre a maga összealkotásának kérdését a Kuriára bízni. Meg kell óvni a Kuriát attól, hogy a politikai küzdelmekbe tovább bevonassék s ki legyen téve annak, hogy részrehajlással valódlhassék. Eppen ellenkezőleg azzal, amit Olay mondott, éppen ha a Kuriára bíznák az eljárást, akkor kellene taxatív a legszabatosabban körülírni az összehírdetési eseteket, ez pedig majdnem lehetetlen. Ennél fogva éppen a Kuria bíraskodása idézhető elő legnagyobb mértékben azt a veszélyt, hogy összehírdet-

len állások összehírdetnek mondatnának ki. Mielőtt kiadná a Ház kezéből ezt a jogot, okvetlenül megteendők tartja a kísérletet a visszavethetés jogával alkotott jury eljárásával.

Kristóffy József: Nemcsak nem helyesli, de határozottan perhorreszkálja az Olay indítványát. A választók alkotmányos jogába vána az, ha már igazolt képviselőt is joga lenne a Kuriának a házól kizárni. Ha ezen az uton tovább haladunk, az lenne a végeredmény, hogy csak bizonyos társadalmi osztályokból választhatnák a képviselőket. Melegen üdvözi a jurszerű eljárást s biztosítékot lát benne arra, hogy minden esetben a valódi igazság állapíttassék meg.

Holló Lajos: Nem tagadja, hogy a jurszerű eljárás sokkal jobb lesz a mostaninál, de lényeges javulás ettől sem várható, mert a jury is ugyanabból a materiából fog meríteni, mint a mostani bíróság. Ha meg kell lenni a mostani állapottal szemben elgadjja a juryt is, de bizonyos, hogy a létező bajok gyökeres kiirtására az eljárásnak legalább néhány évig a Kuriára ruházása alkalmasabbnak mutatkozik.

Mandel Pál: Annak, hogy az összehírdetési bizottság eljárását a közvélemény kilógásolja, kétféle, a törvény rendelkezéseinek hiányos és határozatlan voltában és a bizottságnak pártok szerint való összeállításában találja az okát. Az első okot elhárítja az újonnan alkotandó szabatos törvény, a másodikikat a jurszerű eljárás, amelyet szintén elfogad.

Szell Kálmán miniszterelnök azt javasolja, hogy az előadói bizassék meg az eljárás néve a bizottság elnöke által ívetett javaslat formázásával. Ez aztán az anyagi részre vonatkozó munkálataiból esatlva sokszorosíttaték s a bizottság tagjai közt kiosztaték; pár nappal a kiosztás megtörténte után pedig a bizottság újabb ülésre hívaték össze.

Ennek az indítványának az elgadásával az ülés véget ért.

A gyermekmentés törvénye.

Budapest, február 1.

Magyarországon minden ezer lakosra esztendőnkint több mint harminchétf élveszületett gyermek esik. A népesedési statisztika európaszt mindenfelé szegényebb születés dolgában. Jövéru, derék, erős faj ez a miénk. A magyar asszonyok becsülettel ellátják a maguk anyai kötelességüket, s mi voltának gyermekben Európa leggazdagabb népe, ha aztán aztán nem pazarolnék el ezt a drága kincsét. Azonban nálunk nemcsak a születések aránya a legmagasabb, hanem a gyermek halandóság is. Nem tudjuk, vagy legalább is mindez ideig nem tudtuk eléggé megbecsülni a gyermeket. Hogy halomszámra pusztul a csecsemő és a sarkertekuek egyik része se olyan pazarul gazdag fejékben, mint a gyermek-parellák, azzal nem sokat törődünk. Mindig egyéb gondunk volt, nagy állami gondok, közögi kalamitások s olyan rossz babáknak bizonyultunk máig, akik a furdóvízzel együtt a gyereket is kiöntöttük a csatornába.

Ma végre eljutottunk odáig, ahova a kutyakölykök már réges-régen megérkeztek. Mentjük a gyereket is, védelmezzük, mint ahogy a törvény védi az állatot is, ha a szaporaság dolgában támadja meg valami érdek közülük azt, amelyek hasznos. Valamennyire reparáljuk a régi bünt, legalább is annyira, hogy ne legyen a jövendő büne is. Mentjük a gyereket.

A miniszterelnök végtelenül fontos törvényjavaslatot terjesztett ma a Ház elé a talált gyermekek dolgában. Országosan rendezi ezt a szomorú kérdést, állami gyermekmenedékhelyeket állít fel Budapesten és az ország nagyobb városiban s a Ház, természetesen minden pártkülönbség nélkül, hangos, lelkes éljenzéssel fogadta a javaslatot. Igazában, színtébben nem is igen üdvözölhetett még törvényt jó magyar ember. Nemzeti erősségünk alapfeltétele van belefektetve azokba az írott betükbe, amelyekből nemskára tény lesz. Országos nagy gyermekmentés.

Az első szakasz kimondja, hogy a hét éven alul talált gyermekek védelmére Budapesten és az ország különböző vidékén állami gyermekmenedékhelyeket állítanak föl. A második szakasz a menedékhelyek építési és felszerelési költségeinek fedezetéről gondoskodik. A harmadik szakasz szerint a menedékhelyek falain belül csak a beteg gyöngye fejlettségű, különösebb ápolást és orvosi gondozást igénylő gyermekeket tartja; a többieket rendszerint az intézeteken kívül helyezik el. A negyedik a fennntartás költségeiről, az ötödik az alkalmazottakról szól, a hatodik felhatalmazza a minisztert, hogy foganatosítsa az állami gyermekmenedékhelyek szervezetét, a gyermekek gondozásának, ápolásának, felügyeletének módját s az állami és társadalmi tevékenység szerves összekötésébe hozatalát. A törvény végrehajtásával a javaslat a belügyi és a pénzügyminisztert bízza meg.

A miniszter a megokolásban kiemeli, hogy a születések száma hazánkban oly nagy, hogy ha a gyermekek nagymértékű halandósága nem ellensúlyozná, mi volnánk a legszaporább nemzet Európában. Ezer lakosra esztendőnként egy gyermek 1898-ban Franciaországban 231, Nagybrit-

tania és Irországon 289, Oroszországban 388 a Németbirodalomban 362, Ausztriában 362, Magyarországon 374. Ellenben halálozás dolgában nálunk csak Oroszország áll rosszabbul. Amig száz élveszületett közül Angliában 26-57, Franciaországban 28-46, Ausztriában 34-97, elhalt öt éven aluli gyermek esik, Magyarországon 38-12, Oroszországban 43-01. Ezt a nagy halandóságot csökenteni, a talált gyermekeket az elzüléstől megóvni elsősorban az állam, másodsorban a társadalom kötelessége.

A miniszter aztán ismerteti a talált gyermekeket védő mozgalom történetét, mely a ma benyújtott törvényjavaslatban csuososodik ki, mely a talált és a hatóságilag elhagyottaknak nyilvánított hét éven aluli gyermekek védelmére Budapesten és az ország különböző vidékein állami gyermekmenedékhelyet kíván létesíteni.

A vidéki menedékhelyeket oly városokban óhajtja fölláttani a miniszter, ahol bábaképzők vannak, lehetőleg azokkal kapcsolatosan, továbbá ott, ahol a társadalom e tekintetben segítségére lesz. Ami az állami gyermekmenedékhelyek létesítésének költségeit illeti, egy a budapesti, mint a vidéki gyermekmenedékhelyek, az államkincstár megterhelése nélkül, kizárólag az e célra fölhatalozható alapok és alapítványok igénybevételel lehet fedezni.

Ezek közt első helyen van az 1815-ben Bécsben elhunyt Sándor István hazánkfának hagyatékából származó országos szülő- és lenelcházi alap, mely jelenleg 1.057.000 korona. Ez a derék hazafi 1793-ban Pesten létesítendő gyermekmenedékházra ötezer és szülőháza szintén ötezer forintot hagyott: ez növekedett ily nagy összeggé. A király beleegyezésével a szülőházi alapot is a talált gyermekek házára fordítják.

A vidéki gyermekmenedékhelyek költségeit, valamint a budapesti intézet ama költségeit melyek mint a budapesti intézet ama költségeit, melyek az országos szülő- és lenelcházi alaptól ki nem kerülnek, a belügyminisztérium felügyelete alatt levő közigazgatási fogházi és toloncházi alapot lehet fölháttani, mely az 1900. év végével 1.637.900 korona. A két alaptól 2.725.000 korona szolgálna az állami gyermekmenedékhelyek céljaira.

Azonkívül a gyermekmentés országos rendezésének céljaira, szükséghez képest, még az az 1.665.900 koronányi bevételei többlet fölháttatása is megokolt, mely az országos betegápolási pótadó 1899. évi számadása szerint mutatkozik. E szerint négymillió korona állana az intézmény rendelkezésére, mely nem régi módi talált gyermekek háza lesz, hanem csak az elhagyott csecsemőket felvevő intézet, mely az egészséges gyermeket csak addig tartja falai közt, míg azokat egészséggük veszélyeztetése nélkül tápáló anyához ki lehet adni.

Ha majd egyszer ez a kormány elvonul, semmiféle szobor nem örízheti meg az emléket szebben, mint ezek a menedékházak. Egy darab Magyarország menekül meg ezeken a falakon belül a kora elmulástól.

Szell Kálmán miniszterelnök a képviselőház ülése alatt ma magához kérette Halmos János polgármestert, hogy az állami lenelcház ügyében vele értekezék s hogy kiegyenlített nyerjenek azok a differenciák, amelyek e tekintetben a főváros és kormány között felmerültek. Halmos János polgármester kifejtette a miniszterelnök előtt a fővárosnak azt az állásponjtát, hogy a főváros hajlandó a létesítendő állami lenelcház számára 8400 négyzetöglnyi üres területet átengedni, de csak azzal a feltétellel, hogy abba a gyermekek illetőségükre való tekintet nélkül felvétsenek. A fővárosnak nincs az ellen semmi kifogása, hogy a jelentkezőkhöz illetőségükre vonatkozólag kérdést intézessenek, de határozottan azt kívánja, hogy ha a jelentkezők erre a választ megtagadják, az a felvételre akadályul ne szolgálhasson. Ezzel szemben a miniszterelnök kérte ennek az egy feltételnek az elejtését. A miniszterelnök és polgármester között, a miniszterelnök eloglaltsága miatt teljes megegyezés ma még nem jött létre.

A főváros és a belügyminiszter közt felmerült ellentéték dolgában véleményt kellett mondania a jogügyi bizottságnak. A tiszti ügyesség e bizottság által az a vélemény tereszte, hogy a főváros által kikötött feltétel, hogy a lenelcház felvételénél semmiféle megszorító eljárás ne alkalmazassék csakugyan beleülközök az anyakönyvi törvénybe. Szóval, a tiszti ügyesség e belügyminiszter állásponjtát támogatta, de a jogügyi bizottság többsége mégis amellel volt, hogy a fővárosnak ragaszkodnia kell kikötéséhez és e végett az anyakönyvi törvényt módosítani kell az

országos lencchézra nézve. **Fülepp** Kálmán tiszti főügyész felvilágosító beszéde után a bizottság ezt a javaslatot terjeszti a közgyűlés elé:

Mivel a közgyűlés által kikötött feltételt a miniszter el nem fogadja, továbbá az törvényes szempontból aggályosnak is látszik, és így a fővárosi telt ajánlata nem kötelezi, indítványozza a bizottság, hogy a közgyűlés tegye újabb megfontolás tárgyává, milyen feltételekhez kösse ajánlatát, különös tekintettel arra, hogy a menhelyek felállítására az államnak az 1893: XXI. t.-c.-ben foglalt kötelezése.

A jogügyi bizottság tehát nem ragaszkodik oly merően a fővárosi telekadományozásának feltételéhez, mint a pénzügyi bizottság. Mintha nem is tulajdonitana nagy fontosságot a felvételi körüli eljárás kérdésének. De ha így van, miért ajánlja a közgyűlésnek újabb megfontolásra a telekadományozást. Hát igaz, a főváros nem kötelezi áldozatkész ajánlata abban a pillanatban, amint a kormány kikötött feltételét nem fogadja el, de nem volna méltó a főváros-hoz, ha adományának visszavonásával megnehezítené a humanizmus egyik legáldásosabb intézményének létesítését. Ez a főváros mindig előljárt akkor, amikor az emberszeretet munkája áldozatokat kívánt és ezáltal is példát fog adni azoknak a városoknak, akikhez a kormány telekadományozásért fordult. Értenei tudjuk azok álláspontját, akik azt mondják, hogy az inkvizitórius felvételi eljárás nélküli a lencchézi intézmény nem felelhet meg rendeltetésének, tehát meg kell tagadni a felajánlott telket, de miért izgat e nagylelkű határozat visszaszívása mellett a jogügyi bizottság, amikor még törvényes szempontból is aggályosnak tartja a főváros kikötését. Ez oly kevésbé őszinte, mint amilyen helyes határozatának az a része, amely a menhelyek felállításáról szól. Hát kit akar kitanítani a pénzügyi bizottság. A főváros, hiszen a városatyák már a telek felajánlásakor tudták, hogy a menhelyek felállításáról az államnak kell gondoskodnia, s ha mégis meghozta áldozatkész határozatát, bizonyára felismerte a lencchézi intézményben rejlő nagy áldást, vagy talán a kormányt akarja köteleltségére szorítani. No hát erre igazán nem volt semmi szükség és legalább is tapintatlanság a mai napon, amelyet a lencché-törvény benyújtásával ünneppé avatott a belügyminiszter.

KÜLFÖLD.

A botrány programja. Épületes dolgokat tudtunk meg egy interviúból, amelyben a reichsrath tegnapi botrányainak hőse, **Klofac** képviselő elmondja, hogy a radikális csehek mi mindennek vállalkoznak a parlamentben. Csupa botrány és akadályozása a munkának. **Klofac** azt mondja, hogy a radikális csehek a boerok taktikáját követik, azaz, hogy késhégyig mennek az ellenzékességekben. Ez gyönyörű perspektívát nyit.

Klofac beszélgetéséről a következőket jelentik Bécsből:

Egy újságíró azt kérdezte a képviselőtől, hogy ki ellen tüntetett tegnap a radikális cseh párt?

— Az egész minisztérium ellen! — válaszolt **Klofac**.

— Miért?

— Mert az a kormány germanizál. A minapi népszámlálásnál a csehek százezeit németnek vétele föl. Aztán az is bántott minket, hogy a szénbányamunkások sztrájkjánál a *szénbányák* konspirált. Végül nagyon elkeserítették a cseheket azok a *tíkos nyelverendeletek*, amelyeket a kormány a cseh hatóságoknak küldött.

— Hogyan vélekedik erről a parlamentről?

— Nem tartom ezt a parlamentet munkálatosnak. Az egész *puzta komédia*, amelyet a részvényesek és a tőkepeznesek űznek.

— Miért nem várja be a kormány javaslatát?

— Mi csehek azzal a közmondással tartunk, hogy ne bizzál élő emberben.

— Önök tehát zavarni fogják a parlament munkáját?

— A mi jelszavunk: a cseh tartománygyűlésen dolgozni, de *itt késhégyig harcolni*. Egyébiránt nem fogjuk megakadályozni a parlamentnek minden munkáját s különösen azokat a javaslatokat, amelyeket a kormány a nép érdekében terjeszt be, mi is meg fogjuk szavazni.

— Miféle javaslatokat volna hajlandó megszavazni?

— A többi közt azt, hogy a nyelvi egyenjogúsítást ebben a Házban is dekreditálják. Megköveteljük, hogy a cseh nyelvnek ebben a parlamentben is *érvenyt* szerezzenek.

— Igaz-e, hogy önök a császári palotában a trónbeszéd felolvasásakor is tüntetni akarnak?

— Ha a trónbeszédben olyasmis lesz, ami a mi nemzeti érdekeink ellen irányul, *kénytelen leszünk ez ellen a palotában is állást foglalni*. No remítgessenek bennünket a németek nagyobb erejével, mert mi el vagyunk tökölvé, hogy a

boerok politikáját követjük s esetleg a *kétségbeesés harcára vállalkozunk*.

Érdekes, hogy az ifjucsehek itélik el legjobban **Klofac**nak és pártjának tegnapi viselkedését. Prágából jelentik, hogy az 6-csehek lapja az ifjucsehekét teszi felelőssé a cseh radikálisok rakoncátlanokodásáért. A *Politik* előrelátja, hogy a tegnapi kezdet után *semmi üdös sem várható ettől a parlamenttől*, mert kétségtelen, hogy a radikálisok, a szociálisták és az agráriusok minden alkalommal *ismételni fogják a tegnapi jeleneteket*.

Klofac és pártja *jelen lesz a trónbeszéd felolvasásán*. A cseh agráriusok még nem határozták el, vajjon elmennek-e a burgba. A kormány azt a hirt terjeszti, hogy a trónbeszédben nem lesz semmi aféle, ami a cseheket bánthatná, sőt benne lesz az is, hogy a trón elismeri a nyelvi egyenjogúsítás szükségét.

Bécs, február 1.

Az olasz nemzetiségi képviselők, szám szerint 18-an ma *Unione Italiana* névvel klubot alakítottak. Elnökké báró **Malfatti**, alelnökké **Rizzi**t választották meg. A triestri képviselők belépésükhöz feltételeket kötöttek ki.

Az ifjucsehek parlamenti bizottsága felhívást intézett a cseh klub agrárius és szocialista tagjaihoz, hogy közös klub alakítsa céljából küldjenek ki bizalmi férfiakat.

Az alkotmányhü nagybirtokosok elhatározták, hogy a német néppárt felszólítására bizottságot alakítsanak a német nyelvnek állammalvaló elismeretése céljából indítandó közös mozgalom megvitatására. A német radikálisok még nem válaszoltak erre a felhívásra.

Ma ismét szó volt róla, hogy gróf **Vetter von der Liliet** jelölje az elnökségre, de ennek a kandidációnak a győzelmében nem biznak.

A szerb hadsereg reformja. A szerb szkupstina nevezetes törvényjavaslatot fogadott el legutóbb: a hadsereg szervezetének részleges reformját. A javaslatot **Vasics** hadügyminiszter nyújtotta be s a szkupstinának, miután a hadügyminiszter egy *bizalmas értekezleten* megmagyarázta a reform okait és céljait, megszavazták a törvényt. A létesítendő változtatások legfontosabbjai ezek: *A gyalogság* rendes szolgálati ideje ezentul csak másfél év lesz, míg a *lovasságnál és tüzérségnél* megmarad a kétévi szolgálat. Az új törvény lehetővé teszi a hadügyminiszternek, hogy minden évben *nagy hadgyakorlatokat* tartasson az összes tartalékosok és hadkötelesek behívásával, s így a tiszteknek meg lesz adva a mód arra, hogy nagyobb csapattevéket vezényeljenek. Egyuttal gondoskodik a törvény a tisztek gyakorlatibb és alaposabb kiképzéséről, a vizsgálatok jelentékeny szaporításával és a katonai szellem beléjük nevelésével. Jelentékenyen fog tágnulni a *vezérkar* hatásköre. Midezek a reformtörvények arra mutatnak, hogy Szerbia sokkal inkább el lesz foglalva hadseregének a kifejlesztésével és szervezésével, semhogy ideje juthatna a Balkánon szokásos trszalkodásokra. Példáját bizonyára követni fogják a többi Balkán-államok is, s legalább amíg ezen dolgoznak, nem kell tartani keleti mozgolódásoktól. A szerb törvényben egy kicsit aggodalmasnak látszik az, hogy remonda szolgálatát nemcsak természetben, hanem is készpénzzel is le lehet róni, ami sok visszaélésre vezethet egy kelet országban. A szerb haderő a nemzeti hadseregen kívül, amelyhez minden 20—25 éves szerb férfi tartozik, még népfelkelésből is áll, amelyben minden 17—20 és 45—50 éves szerb szolgál.

— **Hétézer ember maradt a csatatéren.** Ma éjjel a következő londoni táviratot közli velünk a *Magyar Távirati Iroda*:

London, február 1.

Az esti lapok azt jelentik Kairóból, hogy *Abessziában megint voltak harcok*, a melyekben mindkét részből körülbelül 7000 ember maradt a csatatéren.

Kik közt folytak a harcok? Mikor tört ki ez a háború? Mikor voltak az ütközetek? S minő csaták voltak azok, amelyek ily óriás vérengzéssel jártak? Min veszték össze az ismeretlen ellenfelek? *Menekül* ellen támadtak talán az 6 *rászai*, vagy a szudániak csaptak be Abessziába? Avagy a máhdisták törtek elő ily szörnyű erővel? Minderről fogalmat sem ad a távirat, amely annál nagyobb meglepetést szerez, mivelhogy mindeddig mitem hallottunk egy készülődő abesszini háborúról. Ha igaz ez a hír, akkor ez a vérengző eséta a világtörténet legtitokzatosabb csatája volt.

Az anti-karlisták. A karlisták törekvéseivel szemben Spanyolországban új párt alakult, amely körülbelül ugyanazokkal az eszközökkel dolgozik, mint a karlisták. Működésük nyoma már meg is látszik.

Gerralbo mári és a karlista párt többi vezérfőfői anonim leveleket kaptak, melyekben halállal fenyegették őket, ha újabb mozgalmat akarnak indítani és nemrég Katalóniában meg is gyilkoltak már egy karlistavezetőt. Azt mondják, hogy egy hazafias liga alakult, amely meg akarja óvni Spanyolországot egy újabb polgárháború iszonyaitól. Egy újabb fölkelés híre van elterjedve a nép között, amely az asturiai hercegnő esküvője napján törne ki, csakhogy ezt senki sem veszi komolyan. *Borbon-Castelli* saragossai dandárparancsnokot elmozdították állásából, mert állítólag összejárt a karlistákkal.

Viktória királynő temetése.

Cowes, február 1.

Gyönyörű idő van. A tenger alig mozdul. Kora reggel óta óriási néptömeg ömlik a város felé, amelyben rendkívül mozgalmas az élet.

London, február 1.

Edvárd király úgy intézkedett, hogy azok az uralkodók, akik a gyászmenetben nem akarnak előhátton megjelenni, a királyi hercegnőkkel menjenek kocsiokon. A királyi hercegek, akik nem lovagolnak, nem vesznek részt a menetben, hanem rövidebb uton indulnak a paddingtoni állomásra, ahonnan a holtestet Windsorba viszik.

A német trónörökös fog a királyi hercegek élén haladni. A királyi parancsára az összes windsori iskolás gyermekeknek a kastély előtti téren biztosított helyet, hogy a menetet láthassák.

A bécsi és párisi nagyköveteket a királyi szintén felszólította, hogy a gyászmenetben részt vegyenek. A német Bücher-huszárok küldöttségét menesztették a temetésre.

A londoni Viktória-állomás közelében szombaton délelőtre egy házat tizenkétezer frankért béreltek ki. Egy ablakért 1500 frankot fizettek.

London, február 1.

Ferenc Ferdinánd főherceg ma délután gróf **Nostitz** altábornagy, főudvarmester és báró **Rumerskirch** százados, szolgálattelvő kamarás kíséretében ideérkezett. A főherceghez szolgálati tételre beosztott Sir Arthur **Ellis Doverig** a főherceg elé utazott. **Edvárd** király nevében Keresztély schleswig-holsteini herceg üdvözölte a főherceget a Viktória-pályaudvaron. **Ferenc Ferdinánd** főherceg, mint a király vendége, a Buckingham-palotába szállt.

London, február 1.

Alexandrovics Mihály orosz trónörökös-nagyherceg, a hesseni nagyherceg, a *szász-méiningeni* trónörökös-herceg és **XXX. Henrik** reussi herceg ma délelőtt ideérkezett. A fejedelmi vendégeket a király képviselőjében Lord **Suffield** fogadta. A *koreai császár* képviselői is megérkeztek.

Cowes, február 1.

Ma délben hozták le Osborne-Houseból Viktória földi maradványait és ezzel megkezdődött a királynő temetésének gyászszertartása.

A menet rendezése a királyi kastély előtt sokáig tartott, de a meghatározott időre készen volt. Két óra felé tizenkét matróz, akik vállukon vitték a királynő koporsóját, kilépett a kastélyból és az ugynevezett *Qusens Etrance* felé tartott. **Lassan** közeledtek a lafettához, mely elő barna lovak voltak befogva és rátették a koporsót, melyet nehézkoronázási palástok borítanak. Azokon nyugszik a korona, kormányfalca és birodalmi alma.

Rövid idő múlva a menet megindult, elől löhátan a libériás szolgák, utánuk katonai és tengerészeti hivatalnokok. Ezek után a királynő skót dudásai következnek festői öltözetükben.

A halottas kocsit mellett kétfelől négy-négy királyi lovászmester és szárnysegéd megy, akiket viszont gránátosok kísérnek, valamennyien díszben.

Közvetlenül a koporsó után **Seymour** és **Fulleton** tengernagyok mennek, akiknek jelenléte a menetnek ezen a pontján az első jelzése annak, hogy a mai napon a temetési ünnepségekben első helyen a flotta vesz részt, míg holnap a hadsereg lesz az első.

Azután jönnek a fejedelmi vendégek hármával, gyalog. **Edvárd** királylyal **Vilmos** császár és a *connaughti* herceg megy. Utánuk **Henrik** porosz herceg tengernagy egyenruhában a *szász-Koburg* és *gothai* herceg és **Arthur** *connaughti* herceg között és végül a *német trónörökös* katonai egyenruhában **Battenberg** Lajos herceg és **Károly** dán herceg között. A király és **Vilmos** császár tengerész egyenruhát viselnek számos rendjellel, a *connaughti* herceg tábornoki egyenruhában van.

Most a királyi hölgyek csoportja következik, valamennyi mély gyászban, fejükön nehéz fátlyólal, elől **Alexandra** királynő s legvégül a királynő legkisebbik lánya. Az udvarbeli hölgyek és urak lépkednek a menet végén.

Mikor a koporsó a kastély parkjának a kapujához ért, elhallgattak a tudások, akik eddig szomorú dallamokat fújtak és az összes zenekar-

rok rázendítettek Beethoven gyászindulójára. A menet lassan kanyarog le a hegyen Cowosba és a város utcáin át, melyeken kétoldalt katonák állnak sorfalat a kikötőig.

Ágyuk döngése és tompított dobpergés között hat matróz az *Alberta*-yachtra viszi a koporsót és ott a fedélzet közepén felállított pavillonban helyezik el. A pavillon oldalai nyitottak, úgy hogy a koporsó messzire látható. A gyászolók a különböző yachtokra mennek: A királyi-pár a *Viktoria* and *Albert*-yachtra, Vilmos császár a *Hohenzollern*-re, míg a többi vendégek az *Osborne*, *Enchanters* és *Trinity* yachtokra oszlanak szét.

Nyolc torpedó-törő a gyászfloilla élére állt. Majdnem pontosan nyugatról keletre húzódó vonalban indulnak el a hadihajók között, melyek az utvonal két oldalán állnak sorjában. Míg az utvonal északi részén kizárólag angol hadihajók állnak, melyek az *Albert* gyásztisztelettel fogadják, addig az idegen hadihajók, melyek közt a német hadihajókön kívül egy-egy francia, japán és portugál cirkáló is van, a déli oldalon horgonyoznak.

Portsmouth, február 1.

Kevéssel delutáni 5 óra előtt a gyász hajóraj a Gospor elé érkezett, ahol az *Alberta* yacht az éjen át marad és a hadihajók esolnakai őrzik, míg egy külön őrség a koporsónál foglal állást. Az ut a Solenten keresztül a nagy hadihajók hatalmas sorai között igazán nagyszerű és ünnepélyes benyomást tett.

Minden mozdulat gondosan volt előkészítve és nagy pontossággal végrehajtva. Mihely az *Alberta* egy hadihajóhoz közeledett, az utóbbi sor-tüzet adott, a legénység tisztelgett a fegyverekkel, azután megfordította a fegyvereket, mialatt a zenekar gyászindulót játszott. Az egész ut alatt hal-latszott az ágyuk dőreje és a szomorú dal, melyet a különböző hadihajók zenekara játszott. Az idő és a tenger igen kedvező.

Konstantinápoly, február 1.

Egy irádé eirendeli, hogy holnap a *Viktoria* királynő temetése alkalmával az angol nagykövetség kápolnájában tartandó istentisztelet alatt minden köz-ségben megkongassák a harangokat.

Berlin, február 1.

Vilmos császár *Cornwall* és *York* herceget a német haditengerészet a la suite-állományába nevezte ki.

Berlin, február 1.

Londonból jelentik, hogy a *walesi hercegi* címet a *mostani kormány nem fogja a trónörökösnek adományozni*. Az elhatározás teljes harmóniában történt a király és a yorki herceg között. A közönség, de különösen a walesi nép ugyanis hálással veszi, ha erről a címről, mely nemzeti történetük szomorú napjaihoz tapad, a trónörökös lemondana.

A délafrikai szabadságharc.

Róma, február 1.

Lord *Kitchener* a következőket írta *Sogaro* püspöknek, aki neki újvőre gratulált:

Az angoloknak még sok dolguk akad majd a harctéren. A boerok kitűnően értik a hadviselést csakhogy tudatlanok és az eurpai hatalmak beavatkozását remélik. Amit az angolok kegyetlenségéről híreszteltek, az merő hazugság. Remélem, hogy eminenciád, aki az angol katonaság magatartását még Egyiptomban megismerte, nem ad hitelt ezeknek a rosszakaratú kohanmányoknak.

London, február 1.

Durbanból jelentik a *Standard*-nak: A hadműveletek nemsokára új fázisba lépnek. Az angolok *nyagyszabású aktív hadjáratot* fognak indítani. Nagy lovascsapatok valóságos *hajtóvadászatot fognak rendezni a boerokra*. Ezekre a hajtóvadászatra gyalogságot is alkalmaznak, amelyet, hogy könnyebben mozoghasson, *őszéves kocsikön* fognak szállítani.

London, február 1.

De Wet tábornok 1500 emberrel és ágyúkkal *benyomult Fokföldre*.

London, február 1.

Az a hír, hogy Vilmos német császár a boerok érdekében intervencióra, *tiszta kohanmány*, melyet azzal a rosszakaratu célzattal terjesztettek, hogy a német-angol barátságos viszonyt megromsítsák. Az angol külügyi hivatalnak egyik magasrangú tisztviselője kijelentette hogy az angol kormány a *háborút mindaddig folytatja*, a meddig csak egy boer is fegyverben áll. A boerok vagy leteszik a fegyvert, vagy végképpen megsemmisítik őket.

Brüsszel, február 1.

Johannesburgból jelentik, hogy útszár boer *elpusztította a Westrand-aranybányákat*.

London, február 1.

Fokvárosból jelentik, hogy a boerok *Modderfontein környékén két aranybányát főtrobantottak*.

Johannesburg, február 1.

Újabb jelentések szerint az a kár, amelyet a boerok a modderfontein és vanrhyni bányákban okoztak, kisebb, mint eleinte hitték. A villámos telepeket nem rongálták meg. Azt hiszik, hogy a boerok *Beyer* parancsnoksága alatt állottak.

London, február 1.

Egy pretóriai távirat szerint *Kruger* egész vagyonyát már most átengedte örökösének.

Johannesburg, február 1.

A boerok által tönkretett aranybányák kára jelentékeny. A *New-Kleinfontein* társulat, amelynek részvényei többnyire német és francia kézen vannak, két és fél millió franknyi veszteséget szenvedett, a *Chimes Exploration* társulat valamivel kevesebbet, a *Modderfontein* társulat 22.000 franknyit, a *Van Ryn* társulat csak néhány ezer franknyit. Ezek a boerok első bányapusztításai. Azóta több millió veszteség ért ugyanily módon több aranybányát.

Berlin, február 1.

Londonból táviratozzák: Jól értesült részről közlik, hogy a *trónváltás nem jelent fordulót* a dél-afrikai politikában. Az angol hadsereg a vég-sőkig fogja folytatni a háborút, míg a boerok teljesen meg nem adják magukat, vagy meg nem semmisülnek.

A *Standard* is megerősíti ezt a közlést. Az angol kormány elhatározta, hogy erőlesebben fogja folytatni a háborút és nagy lovassereget küld a harctérre.

HIREK.

Jeruzsálemi levél.

Jeruzsálemben a múlt héten nagy hóesés volt.

Hetvenéves öreg ember vagyok s nem láttam negyven év óta havat Jeruzsálem utcáin. Ma reggel, mikor kinéztem az ablakon, lassan, nagy pelyhekben szállt a hó s a szenthegy fölött sötét, ólmos felhők usztak az égen. Az olajhegyek fáin rezgett az Isten lehellete s itt, ahol falak közé elzártan élnek a megváltás emlékei, egyszerre tágas, végtelen hőmézők nyíltak meg öreg szememnek.

Oh, hogy meg kellett érnem ezt a látományt, óh, hogy itt, ahol aranyosok voltak a kövek, pálmások az erdők és hűvösek a vizek, az ég forrásából soha ki nem apadt a napsugár, most minden melegség és élet kihalt, jég és hó borítja az utcát. A múlt emlékeiből étem itt s rátaláltam régi dicsőségek emlékeire. Azt hittem balga fővel, hogy itt nem pusztíthat a fagy s hogy e szent földön soha meg nem fagyhatnak a virágok.

Gondoljátok meg, hogy itt járt a Megváltó s meztelen lábnyomában violák fakadtak a fűdhöz, mely termékeny volt s ha az Isten érintette meg a kis ujjával, már száz gerezd szőlőt termelt a tőke. De akkor jobbák voltak az emberek. A Judás pedig kivétel volt köztük, aki valósággal kivált a sok közül. Most pedig Judások az emberek s a Megváltó nem tud kiválni közülök. Sok rosszat teszték ti ott a nyugati országokban, hogy a jég és fagy már eljön ide is s hogy ami örökké zöld erdőnkre ráborul a tél.

Ti nem nézték már Jeruzsálem felé. A Megváltó sirjában nem azért szendereg békésen, mert nem akarjátok újra megfeszíteni, hanem mert elfeledtetek őt egészen. Az én szívemet még nem havezta be a tél, csak a hajam olyan mint a hó. A földem szeretetének örök tavasza él a lelkemben s a hótakaró alatt is látom ennek a földnek gazdag virágait, melyek hősök vérből fakadnak. Ez alatt a friss fehér hó alatt martirok piros vérről itatott föld van és én hiszek ennek földnek az erejében.

Az olajberkek fölött uszó sötét fellegek busítanak csak. Láttam pelyhekönnyű, nyári füllegetek, melyek mintha örültek volna szabadságuknak. Láttam zivatart eresztő fülleget, láttam olyant, melyből vérső esett. Mind nem bántotta a lelkemet. De most hó-felhők

usznak a szenthegy fölött s a közönyösség szürkév teszi az eget. És ez fáj nekem, hogy az ígért földjét ilyen tompa sötétséggel vonja be az Isten. Fáj, mert népem egykedvűségének büntetését látom benne. Idegen Isteneket imádnak ma az emberek s elfeledték, hogy Jeruzsálem földje mindig megmozdult, a felhők mindig megnyíltak, dörgés, villám és Isten haragja sujtott le, valahányszor elhanyagolták a saját házi Istenüket.

S most ime erre a zöldelő erdőre ráborul a fagy, sirnak az olajfák, fogságban vannak a hegyi patakok, beborul az ég s az öregség, a vérhiány szimboluma, a fehérség száll le utcájukra.

Hetvenéves ember hiába várja a tavaszt. A virágokhoz immár semmi jussom nekem. A hó hullása az én életem telét jelenti. De az olajberkek felé nézek s még látom a hó alatt zöldelő fákat.

S én, aki hetvenéves, aggott szívemmel mindig a tavaszt éreztem csak, mert bizni megtanultam földem erejében, mégis mosolyogok a felhőkön s az utcák hava nem rémit meg. Mert megtanultam azt régen, hogy a hóból sár lesz, a közöny jégo főlenged. Én már nem érem meg, de érzem, tudom, hogy utcáinkon megint lesz élet, megint hazahozzuk a mi Isteneinket s napsugár fogja meg-aranyozni ezt a kis szomorú házat is, melyből nézem a lassan hulló havat s gondolatba elmerülve, lelkem bucsuzni száll gyermek-éveim földjére, melynek sorsa olyan nagyon hasonló ezéhez..."

Budapest, február 1.

— BUDAPESTI NAPLÓ. Január 31-én

uj előfizetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztatassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— **Ottó főherceg ajándéka.** Bécsből jelentik, hogy *Ottó* főherceg a védnöksége alatt álló bécsi magyar egyesületnek tíz évi fennállása alkalmából két-száz koronát adományozott. Az egyesület az *Erzsébet* királyné emlékére szentelt segélyalaphoz fogja csatolni a főherceg adományát.

— **Fejérváry Géza báró betegsége.** A honvédelmi miniszter állapota napról-napra javul. Szíve működése és érökése teljesen normális, közérzete pedig jó. Egyelőre még nem fogad látogatókat a Hercezl-szanasztriumban, mert teljes nyugalomra van szüksége.

— **Kállay Benjámín helyléte.** *Kállay* Benjámín közös pénzügyminiszter — mint Bécsből jelentik — már annyira felépült, hogy fölkelhetett az ágyból, de a szobából még nem megy ki.

— **Dr. Mihálkovics Géza emléke.** A budapesti egyetem orvosi karának ifjúsága az Orvostanhallgatók Segélyező és Önképző Egyesületé kezdeményezésére az elhunyt *Dr. Mihálkovics Géza* egyetemi tanár és rektorának bronzból mellszobrát emelt. Ebből a célból saját kebelében gyűjtést rendezett. Az egyesület most felkéri azokat az orvostanhallgatókat is, akik *Mihálkovics* tanárnak tanítványai voltak, hogy a szobor költségeihez tőlük toltetésben hozzájáruljanak. A szoborra szánt adományok *Lobnayer* Gézának, az egyesület pénztárnokának címére küldendők, a Gróf Károlyi-utca 22. száma alá.

— **Tolstoj beteg.** *Moszkvából* jelenti egy távirat hogy gróf Tolstoj veszélyesen megbetegedett. Ebdé után az ég költő nagyon rosszul lett és az orvosok *szélhűlést konstaláltak*. Tekintettel *Tolstoj* magas életkorára, állapota aggodalomra ad okot. Családja állandóan mellette van és a katasztrófa bekövetkezésétől tartanak.

— **Öngyilkos herceg.** *Pétrováról* jelenti egy távirat, hogy *Baritanski* herceg, aki tegnapi öngyilkossággal vetett véget életének, azért követte el kétségbeesett tettét, mert atyja nem egyezett bele, hogy nőül vegyen egy színésznőt. A fiatal herceg duszgadat volt, a kire százmillió rubelnyi örökség várt.

— **A speyeri királysírok.** *Bécsből* jelentik, hogy a királyi magánkiballgatáson fogadta *dr. Rohmski* Wolfan bajor nemzeti muzeumi könyvtárost. A bajor tudós részletesen elmagyarázta ő felségének a speyeri királysírokat, ahol a Habsburgok ősei nyugsznak. A király nagy érdeklődéssel hallgatta a tudóst, aki megmutatta ő felségének Habsburgi Albrechtnek a sírban talált kardját is.

— **Madarász József.** Legelőnek jött a t. Házba, mint rendszeren. Legendás az ő buzgóssága már s azon csodálkoznak inkább az ember, ha nem ő volna az, aki elsőnek bolyong a folyosóra. Aki utána jön — s az is elég friss honatya — már hozzá csatlakozik s akkor együtt róják a folyosót csöndes beszélgetésben. Ambar hiszen nem olyan csöndes ez a beszélgetés, mert olyan fiatalos tenorhangja van még az öreg urnak, hogy cseng bele a folyosó.

Ma is elhallatszott messzire, mikor beszélgetett.

— Nagyon csöndes napok ezek — mondta társa a sétálgatásban.

— Nem is emlékszem ilyen csöndre, pedig messzire emlékszem én már vissza — felelt **Madarász József** s egy kis borongás ült életvidám arcára. Mert hát — mondta — közel is járok a kilencvenhez, de azonfelül, ha jubilálni akarnék, hát azt hiszem, az egész világon se akadnának sokan, akik a példámat követhetnék. Ugy tud meg, úcsém, a jövő esztendőben hetven éve leszek, hogy követ valójuk.

... Már csak érdemes volt utána nézni az öreg ur életrajzában. S lám, csakugyan 1832-ben már **Madarász József** követ volt: a fálollevők követe. Akkor is Fejérmegye küldte fel Sárkeresztúrról s ma, hetven esztendő múltán, még mindig Sárkeresztúrt képviseli a parlamentben. Mindig ezt a kerületet képviselte, azt az időt leszámítva, mikor ő volt bar Kufsteinban s mikor utóbb az egész ország is rá volt. De egyébként Sárkeresztúrt képviselte mindig és azzal a hajhatatlan kurucpolitikával, melynek még negyvennyolc se volt elég radikális. Ma már közel jár az öreg ur a kilencvenhez és még a mai ülésben is háromszor szólalt fel. Mert nem érez ő fáradtságot, s ha évekre olyan öreg, hogy aki öregebb, az már gyerek, erőre és kedvre ma is olyan fiatal, hogy aki fiatalabb, az is gyerek. Csupa frissesség és életkedv, s amellet olyan munkabíró, hogy pár esztendővel ezelőtt, mikor a nagy parlamenti zavarokban a t. Ház nem tudott elnököt kapni, az öreg ur hetekig vezette el a képviselőház tanácskozásait. Birta erővel és birta tapintattal. Pedig már megjubilálhatná képviselőségének hetvenedik esztendőjét, amit ezen a világon kevés képviselő csinálhatna utána...

— **Keller Gottfried lakóháza.** Zürichből táviratozzák, hogy az a ház, amelyben **Keller Gottfried**, a nagynevű svájci német költő, éveken át lakott és meghalt, gázrobbanás következtében légberúpult. Egy kereskedő, aki betegesen feküdt benne, meghalt a robbanás alkalmával.

— **Palleron özvegyének halála.** Párisból írják, hogy ott tegnap elhunyt **Caro** asszony, **Palleron**nak, a hírneves vigjátékírónak, özvegye. **Caro** asszony maga is írónő volt és egyik regényével nagy feltűnést keltett.

— **Püspök a népkonyhában.** Temesváron a napokban egy szép öreg ember állított be a népkonyhába. Utalványa azonban nem volt s mivelhogy Temesváron is rendnek kell lenni, a rendőr felszólította, hogy igazolja magát. A hatalmas ősz szakállu embernek semmi írása nem volt, amire aztán bekísérték a rendőrség épületébe. Itt kislútt, hogy az öreg szegény ember: — püspök. Nazarénus püspök, aki Bukarestből hazafelé igyekezett s Temesváron elakadt, mert nem volt már a további utazásra pénze. Egész regény ennek az embernek az élete. Porosz a származása, huszárkapitány volt otthon, de leköszönt a rangjáról és sok bolyongás után Romániába került. Bukarestben megalapította a nazarénus egyházat, aminek aztán a püspöke lett. Azonban most már nagyon vágyott haza s megindult Magyarországon át kevés pénzzel, ami éppen csak Temesvárig volt elég. A temesváriak valószínűleg gondoskodnak arról, hogy tovább utazhassék.

— **Magyar távirógép sikere a külföldön.** A múlt évi párisi nemzetközi kiállításon a magyar posta és távirada intézet a többek között oly betűnyomatós távirógépet állított ki, melynek szerkezete egyszerűbb és működése is nagyobb biztonságú nyújt az eddigi hasonló szerkezetű gépeknél. Ez a célszerű módosítás, melyet a posta és távirada vezérigazgatóság szakközegei készítettek, feltűnt a francia kormányának is s mivel azt szintén célszerűnek találta, annak a saját üzemében való alkalmaztatására kérte **Hegeős Sándor** kereskedelemügyi miniszter engedélyét. A kérés a miniszter anynyal nagyobb készséggel teljesítette, mert ez által a magyar távirada fejlettsége a külföld előtt is új bizonyítékot nyert.

— **Házasság.** Szombathelyen ma vezette oltárhoz **denewitz gróf Bulon Vilmos** lovagok **Desits Gyula** kir. közlegény leányát, **Zsófiát**. Az új párt táviratlag üdvözlők: **Szell Kálmán** miniszterelnök, báró **Chertek** Emil, a cs. és k. családijavak főkommandója, dr. **István Vilmos** püspök, **Vajda Ödön** zirci apát stb.

Róna Lajos február 3-án, vasárnap, tartja esküvőjét **Wirkmann** Gizával, **Wirkmann** Adolf temesvármegyei törvényhatósági bizottsági tagnak leányával **Zsebelony**.

— **Bezárt kolostorok.** Versecről táviratozzák: A görög keleti szerb püspök a Meszies nevű zárdát ma becsukatta, a benne levő két szerzetest pedig megüresedett kisebb plébániákra küldte. A kolostori személyzetet elbocsájtotta s a zárdát egy verseci plébánosra bízta, aki a zárda gazdasági ügyeit fogja intézni addig, míg az anyagi válságból kikerül. Nagyon el van uyanias adódva a kolostor s mostantól kezdve jövedelmét tisztán a terhek kiegyenlítésére fogják fordítani. A zárda vagyona körülbelül 700.000 korona, évi jövedelme pedig 25–30.000 korona. E kolostor bezárását nemskára a **Panosova** melletti **Vojlovica** nevű kolostor bezárása fogja követni, mely szintén nagyon eladósodott.

— **Bresci szökési kísérlete.** Milanóból táviratozta tudósítónk, hogy **Umberto** király gyilkosa, **Bresci**, január 23-ára virradó éjjel meg akart szökni **Börtönéből**. Az órák azonban résen voltak, mert **Milano** prefektusát névtelen levelekben figyelmeztették, hogy a városban összeesküvés készül **Bresci** kiszabadítására. A prefektus nyomban értesítette a kormányt, a fogház igazgatóját s így **Bresci** rajtavetett. A királygyilkost másnap éjszaka váratlanul és a legnagyobb titokban elvitték **Porto-Longoneba** gályarabságba, noha még nem fejezték be a vizsgálatot a bűntársak ellen. Csak most tudták meg **Milano**ban, hogy **Bresci** elszállították s ez a hír nagy izgatottságot keltett.

— **Az Újságírók Egyesületéből.** A Budapesti Újságírók Egyesülete segítő-alapjának igazgatóságának ma délután **Hoitsy Pál** elnöklété alatt ülést tartott. Az igazgatóság jegyzőkönyvi köszönetet szavazott a **Harmónia** zeneműkereskedő-cégnek, hogy az egyesület segítő-alapja javára oly fényes sikerrel rendezte a **Barbi Alice**-hangversenyt. **Cziklay Lajos** alelnök terjesztette elő a segélykölcsön és segélyek iránt beérkezett kérvényeket. Az igazgatóság ma ülésében 1300 korona segélykölcsönt és 193 korona segélyt szavazott meg. **Szatmári Mór** főtitkár referálása alapján még több folyó ügyet intéztek el.

— **Szürke katonák.** A katonának csak a nők szemében előnye az, hogy ragyogó, csillogó gomb van a mellén. A sztratégia már régen haragszik a fölösleges pompára s úgy fogja föl a dolgot, hogy a rézgomb nem is más, mint jó célpont. Eddig ugyan arra való volt a harcoss, hogy belehaljan a foglalkozásába, de most kezdik megbecsülni az életet, ha mindjárt katona-élet is. A ríktó színű hadseregek úgy hullnak, mint a veretek s öreg generálisok, akik komoly háborúkban is jártak s idők folytán megszürkültek, élénken gesztikulálnak, mikor a régi, ríktó uniformis ellen beszélnek. Az a véleményük, hogy a katonát szürke ruhába kell bujdatni, hogy messziről észre ne vegyék még a leányok sem. A dél-afrikai háború nagyon igazolta a vén, szürke generálisok fölfogását s Berlinben máris próbálgatják az ugynevezett kaki-ruhát, melyen sehol semmi ptyke, semmi cifraság, csak csupa szürkeség, mintha valami mártással végigöntötték volna a katonát. Még a sisak is a lomtárba kerül s helyette vastag posztócsákót nyomnak majd a legények fejébe. Valami katonaciandírt felét, melyen semmi sem csillog, hanem komoly polgári méltósággal mered a levegőbe. Így posztulnak el lassanként a dalilás időkre emlékeztető külsőségek s maholnap olyan szürke lesz a katona, hogy csak a legélesebb asszonyszem tud különbséget tenni a harcoss és a kéményseprő között.

— **A Röntgen-sugár vetélytársa.** A Röntgen-sugár elég szép dicsőséget hozott a feltalálójának, nem esuda hát, hogy hasonló siker nagyon kapóssá vált. Akadt is egy **Becquerel** nevű francia kémikus, aki 1895-ben azzal a közléssel állott elő, hogy neki is vannak sugara, amelyek rokonok a Röntgen-sugarakkal. Ezeknek a sugaraknak, amelyeket az uran elemből állított elő, a kísérletek egész sorának bizonyossága szerint az a sajátosságuk, hogy majdnem valamennyi átlászó testen áthatolva, azokat megvilágítják s így azok a tárgyak, amelyeket a **Becquerel-sugár** behatásának vetnek alá, elvetik a rájuk lövelt fényt és a sötétben erősen világítanak. Ennek alapján például az igazi gyémántkövet könnyen meg lehet különböztetni a hamistól. A berlini egyetem fotokémikai osztályában végzett legújabb kísérletek alapján most arra a fölfedezésre jutottak, hogy a **Becquerel-sugár** nem az uran elemből kilövő fényugarak, hanem egy újabb elem sajátosságait nyilvánulása s így a **Becquerel-léle** sugarának különösen a drótnélkül való táviratozás tökéletesítése körül lesz majd fontos szerepe. Ugyanis, az úgy levegő réteget hosszabb időn át a sugár behatásának tesz ki, az annyira megtelik elektromossággal, hogy a legjobb vezető anyag lesz belőle.

— **Halálozás.** Gróf **Hunyady Imre** főszertartásmester neje, **Buol** grófnő, mint Bécsből táviratozzák, ott ma délután bronchitisben meghalt.

Daján tegnap éjjel elhunyt **Szabódejevis** Mihály közjegyző, volt képviselő, 63 éves korában.

— **Nagy tüz New-Yorban.** A múlt éjjel egy new-yorki szivardobozgyárban történt robbanás következtében az első avenue 31-ik utójában tüzvész

támadt, amely két háztömböt, két gyárat, három áruházat és több bérházat hamvasztott el. A kár *másfél millió dollár*. Sok ember megsérült.

— **A kortes-konyak.** A néppárt központi irodája egy láda konyakot küldött **Keeskemétre**. A ládára kívülről az volt írva: **Vigyázz!** Törékeny! Belül pedig szép *szímből* irással írt episztoला volt a flaskók közé dugva. A leveiben aztán körülményesen el volt mondva, hogy a konyak mire való. Ebből tessék megintni mindamany urakat, akik renitenskednek s nem akarnak a néppárt lobogója alá szegődni. Az elvek mind elpárolognak, de a spiritusz megmarad s boldog beszéd az, hogy csak borban az igazság. Ime, itt van egy láda konyak...

Azon menten kipakolták a konyakos üvegeket, s miután a renitens urak lisztját is összeállították, a pártelnök ravaszon hunyorgatott a szemével.

— Kinek küldjük először?

— Először a fejét — mondta a pap-kortes.

— Nem értem...

— Nem ér az, ha olyanra vesztegetjük, aki utánna kullog a többinek. Olyannal itassuk, aki vezet. A esőngetyüt is a vezérürü nyakára akasztják.

— Mit akar tenni bátyám? — kérdezte sápadtan a pártalelnök. Talán csak nem küldi az öregnek?

— De bizony annak.

Az öreg pedig a fúgottlenségiek főkortese. Pappal sohasem pákált, ellenben bornál egyebet is ivott, csak éppen a vizet használta mosdásra. Ezt az öreget környékezték meg a konyakkal a néppárti urak.

— Igyál öreg — mondták neki. **Pestről** küldték.

Az öreg megmosolyogta a poharat, de mintha gyanakodott volna.

— Nem iszom.

— Arany ez, öreg, nem pálinka. Nézd, milyen szép sárga. Csillog a pohárban s annyi benne a finom, melegítő szesz, hogy szinte forr. Igyál!

— Nem iszom — mondta az öreg rendületlenül, de már maga elő huzta a kupiát.

— Igyál no! Nem ittál még ilyent soha életedben. Jobb ez még a kárpáti borovicskánál is. Az öregek kigyult a szeme s alig birt magával. Főlemelte a poharat s szolgolgtatni kezdte a pálinkát. Csettintett a nyelvével s a szemével szinte fölszívta már az illatos szeszt. A néppárti urak egymást bökdösték már az asztal alatt s diadalmasan kocintottak.

Az öreg kuruc lehajította a fejét s nagy ravaszul a szájához emelte a poharat. Aztán megállt s csak úgy félvállról kérdezte:

— Aztán ki küldte ezt a pálinkát?

— A papok.

— A papok? **Pestről**?

— Az. Onnan.

— Tudnak az urak még deakul? — kérdezte az öreg.

— Hogyne tudnánk.

— Nohát akkor citálok! **Timeo Danaos**... Szólt az öreg s dühösen földhöz vágta a poharat.

— **Segítség a szegényeknek.** „Szent-Antal pénzt” kaptunk ma a **Podmaniczky-utcai** kenyérszótó bolt javára. **L. B.** és neje (Budapest) küldtek 20 K-t az ingyen kenyérré s adományukat megható levéllel kísérik a jó emberek. Álljon itt egész terjedelmében a jószívűség és a lelki nemesség gyönyörű megnyilatkozása:

A szegények nyomorának enyhítéséhez mi is hozzá kívánunk járulni. Ennél fogva 20 K-t azzal a kéressel juttatunk a tekintetes szerkesztőség kezéhez, hogy ezt az összeget, mint **Szent-Antal** pénzt, a kenyérszótó bolt javára fordítani sziveskedjék.

Szívesen tennék többet az ügy érdekében, mert nekünk is volt részünk a sors csapásaiban s ismerjük a nyomort.

Ha Isten minket segít, mi is azon leszünk, hogy a jótékonyágot erőnkől kiteljesítjük — ha kevéssel is — előmozdítsuk. Maradunk a tekintetes szerkesztőségnek kiváló tisztelettel

L. B. és neje.

A **Józsefvárosi** népkonyha javára folyik a gyűjtés. Adakoztak legutóbb **gróf Károlyi** Viktorné gyűjtőívén: **gróf Károlyi** Viktorné 200 K-t, **gróf Zselinszky** Károlyné 200 K-t, **báró Orszay-Lipthayné** 200 K-t. A népkonyhának küldött **Wellisch A.** 10 K-t.

A hatodik kerületi (terézvárosi) általános közjótékonyági egyesület már tavaly decemberben fölszólította a közönséget, hogy küldjön viseltes, régi ruhákat a szegényeknek. Erkezett is sok ruha, de több volt a szegény s a készlet hamar elfogyott. Az egyesület most újabb fölszólítja a közönséget, hogy az olyan ruhát, amit már nem használnak, küldje el a nyomorgóknak, akik a rongyjaikat eltakarhatják, új kedvet kaphatnak az élethez, ha adakozás módja a következő: az adakozó megírja pontos címét az egyesületnek **VI. Aradi-utca 23** alá, megírja a leveleiben ócska ruhadarabok jegyzékét s az egyesület elküldi a ruhákért, hogy rólán a szegényeknek juttassa azokat

— **A pozsonyi lélekharang.** Pozsony városának van egy régi, nagyon régi harangja. Valahol a tizenötödik században vész el az eredete. Idéig lélekharangként teljesített szolgálatot, s akárcsak maga is valami bolygó lélek volna, nem tud megnyugodni. Valamikor régen, amikor a városoknak pallos-joga volt, ez a harang bucsuztatta a vérpadra szánt bűnöket. Hanem vége lett egyszer a pallos-jognak s a harang munka nélkül maradt. Csakhogy jó erőben volt, nem adtak hát neki pihenőt, újra foglalkoztatták. Kitelepítették a temetőbe, a kápolnába. Ott megint csak bűnösekkel volt dolga, olyan szerencsétlen halandókkal, akiknek legfőbb bűnük a szegénység volt. Azoknak szólott utolsó utjukra. Ezek a bűnösek mindmáig nem haltak ki, s az ódon haragnak akár örökre biztosítva volna odakünn az egzisztenciája, ha a városban benn nem támadt volna eréklődés iránta. Most beszélnek róla sokat, nagy tisztelettel. Hogy immár nagy ereklényvé öregedett, igazi historiai emlék lett belőle, illő tehát, hogy ne rozsdásodjék künn az elföldelt szegénység szomszédságában, hanem kerüljön beljebb. Majd a városháza tornyában lesz ezentul, itt éli le utolsó stációját, amit végképpen ereklény nem válik belőle. A szegény halottak pedig kárpótlást kapnak, fényes, új harangot öntetnek a számukra.

— **Az angol király magyar rokonai.** Az új angol királynak Magyarországon is vannak rokonai. Vérszerinti rokona VII. Edvárdnak Paksy József. Kassai főügyész felesége, gróf Rhédey Erzsébet uróné. A rokoni kötelekről a *Kassai Napló* a következőket írja: Tudvalevőleg VII. Edvárd király legidősebb fia, a yoriki herceg Teck Mary (Viktória) magyar származásu hercegnőt vette el feleségül, aki bámulatos szépségével az uralkodóház egyik legérdekesebb alakja. A fiatal hercegnő Londonban nevelkedett, az udvarhoz került, ahol megismerkedett a yoriki herceggel, aki 1898-ban nőül vette. Teck Mary hercegnőnek anyai ágon nagyanyja volt Rhédey Claudina grófnő, később württembergi hercegnő, aki a magyar Rhédey grófi család tagja volt, mely család utolsó férfi tagja Rhédey Gábor bihari (zsáki) földsúr volt. Kinek halálával a Rhédey-családnak magva szakadt. Rhédey Claudina württembergi hercegnő pedig unokatestvére volt gróf Rhédey Zsófiának: a Kassán lakó Paksy Józsefnek, Rhédey Erzsébet édes anyjának. A rokonság tehát elég közeli a tiszán vérségi. Rhédey Claudinának morganatikus házasságából származott gyermekei később a Teck hercegi rangot kapták hohenhauai előnévvel. A Rhédey család ősei különben régi erdélyi fejedelmi családból származtak s Rhédey Claudina atyja László mindent el is követett, hogy ezt bebizonyítsa. Sok okmányt gyűjtött össze erre vonatkozólag, de munkája bevégezésében hirtelen halála, — egy vadászat alkalmával leesett lováról — megakadályozta. A yoriki herceg magyarországi rokonaival a levelezést fenn is tartotta. Ebből a rokonságból egyenesen leszármazott rokon ez idő szerint csak Paksy József Rhédey Erzsébet, aki a Rhédey család birtokait is örökölte.

— **Pör egy arókép miatt.** Bécsben történt ma délután. Egy pozsonyi gyáros, a Grabenen sétálgatva, egy műkereskedés kirakatában megpillantotta a felesége fényképét egy képes levelezőlapon, még pedig egy kiséssé nem utcai öltözetben. Képből kikelve rontott be a pozsonyi gyáros az üzletbe és felelősségre vonta a kereskedőt. Így aztán kiderült hogy a gyáros felesége még leánykorában, öt év előtt lefényképezette magát egy udvari fotografusnál jelmezben, amint éppen jelmezében készült. Ez a fénykép megtetszett az illető műkereskedőnek s Berlinbe küldötte egy műintézetbe, ahol aróképes levelezőlapokra sokszorozták. A gyáros panaszára a bécsi országos törvényszék elkoboztatta a levelezőlapokat és a megsértett férj pört indított a műkereskedő ellen — szerzői jog-historiai címén.

— **A Dunáról.** A földművelésügyi miniszter vizirajzi osztályához ma érkezett jelentések szerint csaknem az egész országban nagy havazások történtek. A Duná felől szakaszán a jég zajlik egész Komáromig. Innen lefelé csekély csúszamlások történtek ugyan, de a jég 15-35 centiméternyi vastagság mellett erősen áll. A víz időfelé lassan emelkedik s Budapestnél a mai vízmagasság 182 centiméter, vagyis tegnap óta 4 centiméterrel apadt a víz. A Duná mellékiolyóin a jég- és vízviszonyok változatlanok.

— **A Pallizolo-pör.** Ismeretes a palermói Notarbartolo-féle gyilkosság, amelynek értelmi szerzőségével Pallizolo volt képviselőt vádolták. A maffia miatt nem merték az ügyet a palermói esküdtszékre bízni az ottani államügyesség fölterjesztést intézett a semmitűszékhez, melyben a Pallizolo-ügy tárgyalására más esküdtszék delegálását kérte. A kérelemhez a Notarbartolo-család jogi képviselője, *Cuccia* ügyvéd is csatlakozott és a semmitűszék a fölterjesztésnek helyet adva, a bűnügy tárgyalására a *bolognai esküdtszék*et delegálta.

— **Halálos végű mulatság.** A zuglói Telep-utczában ma délután halálos végű verekedés történt.

Káposztás Gáspár turdi illetőségű napszamos mulatott ott, a sarki korcsmában, *Kiss* Ferenc nevű barátjával. A duhabkodásuk verekedéssé fajult, mire a korcsmáros mind a kettőjüket kidobta. Mikor az utcán föltápázkodtak, kést rántottak egymásra. *Kiss* fűrgebb volt a társánál, rávetette magát és úgy melbe szurta, hogy az menten meghalt. *Kiss* Ferencet letartóztatták.

— **A feministák vívmánya.** Már egy esztendeje is van, hogy a párisi feministák mozgalmát indították a nagy árucsernek női alkalmazottainak érdekében. Csak arról volt szó, hogy ezeknek a szegény lányoknak, akik az egész napi állással mindenféle betegségeket szereznek az üzletek tulajdonosai egy-egy kis székelt bocsássanak a rendelkezésükre. A képviselőház tegnap megszavazott egy törvényt, amely kimondja, hogy minden kisasszonynak legyen ülhelye a boltban, hogy kipihenhesse magát, ha fáradt. A feministák nagy dadállal hirdetik ezt az új vívmányt.

— **Párbaj — publikummal.** Az olasz vívomesterek — úgy látszik — Párisban is tért hódítottak maguknak, de különösen nagy a híre egy Athos de San Malato nevű bárónak, aki sicziaili ember és mestere a törnek. Hogy megállapítsa az elsőségét és felül álljon minden versenyen, mérkőzésre szólította Páris minden neves vívomestert s miután azok jelentkeztek is, meg is verte valamennyit. Egy azonban valahogy kimaradt a sorból, egy Damotte nevű vívomester. A báró időközben elutazott Nizzába s a két ur sűrűn váltogatta a telegramokat Páris és Nizza között. Ezek azonban már nem tréfás üzenetek voltak, hanem súlyos gorbomások s az lett a végük, hogy San Malato báró visszament Párisba. A pályaudvaron már várta Damotte két segítője, akiknek ő is megnevezte a szekundánsait s erre elintéztették a párbaj előzetes formáit. Tekintettel azonban arra, hogy két híres nevezetes vívomester mérkőzik egymással, nem zárták ki a mulatságból a publikumot se s a párbaj megvívására a Pare de Prince nevű versenyterem levő velodromot jelölték ki. Meghívókat is bocsátottak ki, s mire elkezdődött volna a párbaj, szépen megteltek az első sorok érdeklődőkkel. A kevesebb előkelő publikum kívülről leste meg a versenyt, amely némely formások fölött folytatott hosszú viták után el is kezdődött a kitűzött idő után vagy másfél órával, ami alatt a felek kedélyesen társalogtak a barátaikkal. Az olasz még enekelt is a publikum mulatására. Miután aztán egymásra eresztették őket, gyönyörű verekedés következett. Nyolcszor csaptak össze s végre a kilencedik összeapásnál az olasz léket hasított a francia karján. Ezzel a publikum viharos tapsai közepette kibekültek s karöltve távoztak a velodromból.

— **Elítélt ál-attasé.** *Breyer* Lajos hazánkfőről, aki ezéltől Budapesten kereskedő volt, az a hír érkezik Frankfurtól, hogy az ottani törvényszék csálás miatt másfél évi börtönrre ítélte. *Breyer* Lajos követségi attasé gyanánt szerepelt Frankfurtban, egy elsőrangú fogadóban lakott, hintót tartott, a végén aztán ellopja egy színésznek ékszereit és a fogadóból megugrott. Nem mehetett messzire, mert a detektiveket már előzetesen figyelmeztették a gyanús magyar követéségi attaséra.

— **Merénylét a lakatosműhelyben.** *Klein* Adolf lakatosmesternek a Garai-utca 11-ik szám alatt levő ház pinchehelyiségében van a lakatos műhelye. A mester pár nappal ezelőtt elbocsátotta *Hirschl* Ignác nevű segédjét, aki ma este felé, revolverrel a kezében állított be a műhelybe és rálőtt a volt gazdájára. A lövés *Klein* Adolfot a tüle mellett találta, de csak könnyű sebet ejtett rajta, úgy hogy *Klein* maga fogta le a merénylőt s tartotta addig, amíg segélykiáltásaira figyelmeztettek a járókelők s rendőrt hívtak, aki a merénylőt a főkapitányságra kísérte. *Hirschl* átadják az ügyészségnek.

— **Eligazolt képviselő.** *Bécsből* jelentik, hogy *Förg* Henrik, tiroli képviselő, ma délelőtt az egyetem közelében elgázolta egy bérkocsit. A képviselő a lovak alá került, amelyek rátapostak a fejére és a mellére. Az eligazolt képviselőt veszedelmes sebével lakására szállították.

— **A Zoltán-féle gyógyszerár** (Budapest, V. Sétater-utca, Szabadság-tér sarok) mindenkinek ingyen küldi meg a Zoltán-féle kenőcs ésmertését, melylyel az orvosok a csusz és köszvényes bajok gyógyításánál oly kitűnő eredményeket értek el, hogy betegek, kik 15-20 év óta szenvedtek, már néhányzori bedörzsölés után meggyógyultak.

(x) **A magyar orvosi műszertár** (Budapest, Ke-repest-ut 32) tulajdonosai, *Simon* és *Breuer* faradságot és költséget nem kímélve rendezték be néhány hó előtt üzletüket. Orvosok, kórházak és a nagy közönség szívesen keresi fel az agilis kereskedőket, mert figyelmes, pontos kiszolgálás mellett jó árut olcsón adnak el.

(x) **A fatalásznak** tudnia kell, hogy egészségre helyreállítására nem szükségeses külföldi szerekhez fordulnia, mert valamennyit felülmulja biztos és gyors gyógyító erejével a *Santal Egger* 1 üveg 3 kor. Postán

bérmente 3.40 kor. Főraktár: a Nádor-gyógytár, Bpest, Váci-körút 17.

(x) **Kérjünk mindenütt Emke-gyujtót!**

Megszökött nagyfuvaros.

— A *Budapesti Napló* tudósítójától. —

Budapest, február 1.

A mult esztendő május havában egy új részvénytársaság alakult a fővárosban: a *magyar általános szállítási részvénytársaság*. Igazgatója *Haimsohn* Gyula nagyfuvaros volt, aki azonban olyan jól gazdálkodott, hogy nem egészen egy esztendő alatt végére járt a részvénytársaság vagyonának. De nemcsak a részvénytársaság vagyona uszolt el rövid háromnegyed esztendő alatt, hanem egész sereg embert és céget becsapott az igazgató ur s azután — mint ki dolgát jól végezte — megszökött. Valószínű, hogy hamarosan a rendőrség kezébe kerül, mert már nyomában vannak a vezérigazgató urnak.

A Csömöri-ut 133-ik számú házban, illetve telken alakult a mult év május havában ez a magyar általános szállítási részvénytársaság. *Haimsohn* Gyula nagyfuvaros alapította a társaságot. Előbb egy *Hoffmann* nevű emberrel volt neki hasonló természetű vállalkozása, de társát nagyobb összeg erejéig becsapta s azután kivált a cégből.

Ekkor jött *Haimsohn* Gyula arra a gondolatra, hogy részvénytársaságot alapít, százhuszer forint alapítókével. Mindenféle kereste a részvényeseket, szinte kötéllal fogta őket, mégis meglehetősen kevés ember ment lépre a jó urnak, mert sokan ismerték már jó hírelt. A részvénytársaságnak így nagyon kevés tagja volt; ez azonban *Haimsohn* Gyulát egyáltalán nem keserítette el.

A ház, ahol a részvénytársaság telepe volt, *Haimsohn* Gyula nevére állott. Ezt átadta a részvénytársaságnak, még pedig 240.000 forint becserékben. Megjegyendő, hogy az egész teleknek — a rajta fennálló épületekkel együtt — alig több a tényleges értéke 60.000 forintnál. Ezenkívül 40 fiakker, 8 tonlonkocsi, 5 hullaszállító kocsi és száz darab ló szerepelt az inventárban a részvénytársaság vagyonaként.

Amikor a részvénytársaság megalakult, *Haimsohn* Gyula száz embert alkalmazott a nagy kiterjedésű üzletben. Fényes városi irodát rendezett be az Erzsébet-körút 26-ik számú házban s összekötésbe lépett a rendőrséggel. Ezenkívül egy csomó számozott és számozatlan fiakkert tartott, amelyek különböző helyein állottak a városnak.

A részvénytársaság virágzó volt, ha a vezérigazgató ur lelkiismeretesen utána nézett volna a dolgának s nem lettek volna uri passziói. E mellett még mindenféle vállalkozásokba bocsátkozott, természetesen a társaság pénzével. A vállalkozások nem ütöttek be jól, ugyannyira, hogy a társaság már a mult év novemberében nagy anyagi zavarokkal küzdött.

Haimsohn Gyula, aki mellesleg mondva veje *Haimbach* nagyfuvarosnak, csaknem a tönk szélére juttatta a részvénytársaságot. Temérdek adósságot csinált, aminek az lett a következtése, hogy mindenfelől pörrel támadták meg s a felszereléseit lefoglalták. Ámde a vezérigazgató ur nem sokat törődött a foglalatokkal, hanem azon igyekezett, hogy minél több pénzt harcoljon össze, még ha az nem is tisztességes uton is volt. A lefoglalt ingóságokat részint eladta, részint elzálogosította. És e mellett nagyon leleményes volt abban, hogy anyagi zavarait és bűnös manipulációit alkalmazottjai előtt leplezte. Egy alkalommal például megtette azt, hogy tizenöt elegáns fiakkert rendelt ki — mint ő mondta — egy diszes esküvőre s mind a tizenöt fiakker, — a lovakkal együtt — vásárra vándorolt. Más alkalommal fényes temetési menetet állított össze s az egész temetést, a koporsóval együtt potom pénzen eladta. Azt is megtette *Haimsohn* Gyula, hogy egyszerre negyven új fiakkert tett zalogba.

Mikor ugyanis látta, hogy rosszul áll a részvénytársaság ügye, rendkívül sok kocsit rendelt ugy Bécsből, mint Budapestről. Ezenkívül vaggon-számra rendelte a zabot s ugy a kocsikat, mint a zabot még a vasuti állomásokon eladta. Mindent azután még azzal tetézte be *Haimsohn* Gyula, hogy mindenféle pénzt szedett fel váltóokra.

A hitelezők, látva ezt a gazdálkodást, feljelentést tettek ellene a rendőrségnél. Feljelentést tettek az alkalmazottak is, akik november óta nem láttak tőle egy árva krajcárt.

A becsapott hitelezők között van két nagy fővárosi hitelintézet: a *lipótvárosi takarékpénztár*, amelynek 74.000 forinttal adósa és a *pesti magyar kereskedelmi bank*, amely 8.000 forinttal van érdekelve. Ezenkívül érdekelve vannak, *Zuckermann* Gyula, *Schopper*

— Az igazgatói lakások. Ma kellett volna tárgyalni a pénzügyi bizottságnak Polónyi Géza indítványát, hogy az iskolaigazgatók lakását tantermekké alakítsák át. A tanács azonban levette a napirendről. A pénzügyi bizottság helytelenítette a kérdés elnapolását, de *Matuska* alpolgármester felvilágosítása után, hogy e kérdésben rendkívüli közgyűlésessé, beleegyezett abba, hogy a jövő évi rendes ülésen tárgyalja az ügyet.

(*) A Mész-utca rendezése. A budai rózsadombi villanegyed egyik legjobban kiépült utcájának, a Mész-utcának, rendezése tárgyában a II. kerületi választmányi legutóbb tartott ülésében, *Szekula* Gyula választmányi tag indítványára, a következő egyhangúlag elfogadott javaslatot terjesztette fel a székes főváros tanácsához.

A fővárosi közmunkák tanácsa utolsó ülésében a Mész-utca rendezésének illetve folytatásának megnyitására évek óta buzdó ügyét újból tárgyalás alá vette, a rendezéshez elvileg hozzájárult s az ügyet csupán némely vitás műszaki részlet eldöntése végett tette vissza a fővárosi mérnöki hivatalhoz. Időközben a Mész-utcai háztulajdonosok újabb kérvénye folytán az építési bizottság utolsó ülésében szintén teljesítendőnek találta e kérelmet annak ellenében hogy a háztulajdonosok a rendezési munkák költségeit viselék s a megnyitásnak újabb utóllé felső- és alsó Mész-utca közötti tekeu áttörendő területtel megszeressék, illetve azt dajtanul átengedjék. A II. ker. választmányi figyelmébe ajánlja a tanácsnak, hogy a Mész-utcának a budai lövöldtől a Rét-utcaig terjedő része máris teljesen rendezve osztoztassa, makadám burkolattal és légszivárgítással van ellátva; az utca ezen előkertes családi házakkal beépített és télen nyáron lakott részének a Bimbó-utcaig (báró Bánffy Dezső-féle palotá) a Rét-utcaig terjedő szintén előkertes házakkal beépített másik részével való összeköttetése, amely jelenleg csak nagy kerülővel lehetséges, ugy utca rendezési mint közlekedési szempontból most már annál kevésbé volna eludozható, mert hisz ez utca megnyitása, illetve a két utcarész összekapcsolása már hat év óta elvben elhatározott dolog, mint ezt az egységes Mész-utcai név és a folytatásos házszámolás is mutatja. A Mész-utca megnyitása most különösen sürgető vált azáltal hogy a Nagy-Rókus-(Lövőház)-utcaban a múlt évi szeptemberben ujonnan megnyitott elemi iskola a Rózsadomb déli részén lakó és ez iskolához beosztott gyermekek által tényleg látogatható, illetve megközelíthető is legyen. amint azt a II. kerület 2. számú iskolaszék beadványa folytán a tanács közoktatásügyi osztálya is a mérnöki hivattal szemben okadatoltnak jelezte. Végül lelemlti a II. kerületi választmányi felterjesztése, hogy itt nem az elvben sokszor perhorreszkált extensív kiterjesztés egy újabb kisérletéről van szó, hanem arról, hogy egy máris meglevő, a főváros legeszekebb hozzájárulása nélkül létesült, intelligens adózott polgároktól télen-nyáron lakott, egészségügyi szempontból is paritólars méltó villanegyed rendezésük és ezzel a Rózsadombnak a Margit-körúthoz legközelebb eső ezen egész vidékének további fejlődése biztosításáért.

SZÍNHÁZ, ZENE.

** Műsorváltás az Operában. Az Operaházban holnapra, szombatra kitűzve volt *Észak csillaga* elmarad és helyette *Bánk-bán* kerül előadásra *P. Bianchi* Bianca vendégművésznővel Melinda szerepében. Gertrud — *P. Bartolucci* V., Bánk-bánt — *Broulik*, II. Endre királyt — *Beck*, Ottó — *Kiss B.*, Petur bánt — *Várady*, Biberachot — *Szendrói*, Sólom mestert — *Ney B.*, az udvarmestert — *Kornai*, Tiborcot — *Takáts* éneklék. A dalműben előforduló nagy kettős táncot *Schmidek G.* és *Carbone* lejtik. Az előadást bérletfolyamban (évi bérlet 17. sz., havi bérlet 1. sz.) tartják.

** Játékony előadás és hangverseny a Víg-színházban. A *Víg-színház* *Burmester* Willy hegedűművész és *R. Hülgermann* Laura énekművésznő, a bécsi udvari opera tagjának közreműködésével, a *Budapesti Építőiparosok Segítő-Egysége* javára e hónap 16-ikán hangversenyyel egybekötött játékony előadást tart. A hangverseny előtt *Mocsári* Béla *A szülka* című egyfelvonásos vígjátéka, a hangverseny után a *Heltai és Makai* *A királyné apródja* című egyfelvonásos vígjátéka kerül színpadra. A játékony előadásra szóló jegyek február 6-ikától kezdve naponként a *Víg-színház* napali pénztárában és a Központi Színházjegyirodákban (IV. Koronaherceg-utca 8. és VI. Andrassy-ut 10.) kaphatók. A részvényesek legkésőbb február 2-ikáig bezárólag válthatják ki jegyeiket a Koronaherceg-utcai jegyirodában.

** A Népszínház új operettje. A *Népszínház* legközelebbi operett-újonsága, amely a *Jupiter és társai* című eredeti énekes bohózat után kerül sorra, mint értesülünk, a *Cirius girl* (A cirkusos-lány) című angol operett lesz. Az operettből a napokban tartják meg az olvasó-próbát.

** Az Országos Színész-Egyesület. Az *Országos Színész-Egyesület* e hónap 6-ikán tartja rendes tanácsülését. Erre a tanácsülésre a vidéki tanácsstagok közül *Krecsányi* Ignácot és *Leszkay* Andrást hívták be. Az ülésen a jolyó ügyeket s a színigazgatói engedé-

lyek ügyében beérkezett folyamódásokat fogják tárgyalni.

** Ábrányiné visszavonulása. *Ábrányiné-Wein* Margit asszony, aki az Országos Zeneakadémiaánál a *Pauli* Rikárd halálával megüresedett énektanári állást foglalta el, a mai nappal megvált a *m. kir. Operá*-tól, a hová a kitünő művésznő csak nemrégiben tért vissza. A művésznő abból az okból kérte az Operánál szerződése felbontását, mert elfoglalt új állásának kötelesegei nem egyeztetethők össze az Operánál való elfoglaltságával s az igazgatóság erre való tekintettel teljesítette is a művésznő kérését és tegnap feloldotta szerződése alól. *Ábrányiné-Wein* Margit asszony, aki egyik kiváló ékessége volt a Magyar Operának, ezzel véglegesen visszavonul a színpadtól, hogy kitünő képességeit kizárólag a Zeneakadémia javára értékesítse.

** Filharmonikus Wagner-hangverseny. Mint-hogy a VII-ik filharmoniai hangverseny *Wagner* Rikárd halála napjának fordulójára, február 13-ikára esik, a filharmonikusok *Wagner-estét* rendeznek, amelynek műsorát csupa *Wagner-műből* állítják össze. A hangversenyt egyik leghíresebb *Wagner-dirigens*, *Sücher* József hazánkba fogja dirigálni. Azonkívül közreműködik a nagy hollandus *van Rooy* Antal, ki bayreuthi és amerikai szerepeivel világhírre tett szert. Az érdekes műsorból ítéve, a hangverseny lénypontja lesz az idei évadnak. A tiszta jövedelem a filharmonikusok özvegy- és árva-segítő alapját illeti.

** Hangverseny a Vörösmarty-szobor javára. A Magyar Turista-Egyesület egyetemi osztálya e hó 14-ikén hangversenyt rendez a Vörösmarty-szobor alapja javára a következő műsorral: I. Megnyitó. Mondja: *Ponori Theurewk* Emil. — II. Népdalok. Éneklék: *Blaha* Lujza, zongorán kíséri: *Tarnay* Alajos. — III. a) Chopin-keringő; b) Chován: *Hanzulatkep*, zongorán előadja: *Tarnay* Alajos. — IV. Főelőadás. — V. a) Muldek *R. Staacatto* polka; b) *Djenzel* O. Néger kacagó dal. éneklék: *Sötér* Izabella, a Magyar Színház tagja, zongorán kíséri: *Donáth* Ede. — VI. *Petike*. Irtá: *Vörösmarty* Mihály. Szaválja: *Feld* Irén. — VII. *Servais* F. A.: *Souvenir* de St. Petersburg. *Gordon* kan előadja: *Perényi* István. — VIII. Dalok. Éneklék: *Fedák* Sári, a Népszínház tagja. — IX. Humoros előadás. Tartja: *Szeremi* Zoltán, a Víg-színház tagja.

** A Bohémek a Magyar Színházban. A *Magyar Színház*, mint annak idejében megirtuk, már a múlt évadban tervezte *Puccini* operájának, a *Bohémek*-nek előadását, szereposztási nehézségek azonban lehetlenné tették a terv megvalósítását. A *Magyar Színház* az idei évadban megvalósítja tervét s *Rodolfo* szerepére *Arányi* Dezsőt, a *M. Kir. Opera* volt tagját szerződtette, aki ez idő szerint *Berlinben* működik. A *Puccini*-opera két női szerepét *Leofsky* Gizella és *Soyer* Iona fogja énekelni; az előbbi *Musette*-t, az utóbbi pedig *Mimit*.

** Nyilatkozat. *Virtér* Ferenc ur a következő sorok közlésére kér fel bennünket:

Dr. *Bessilla* Nándor ur ma a maga és *Klupathy* Jenő ur nevében kifentli a *Magyarország* hasábjain, hogy semmiféle tekintetben nem azonosíták magukat velem. Ime ez az első eset, hogy egy véleményen vagyok az urakkal, mert én sem azonosítom magamat velük. Ennek világos jele gyanánt megilletődötten kivonultam az Urániból. Az urak azt mondják: elbocsátottak. Jó. Istennem, ki törődnek az ilyen apróságokkal. Elbocsátani: fejedelmi szó. Példázza az *Uránia* mennyei eredetét. Ne esatázzunk rajta. Hiszen való, hogy elmentem. Nem is volt programom: mondják az igazgató urak. Hát minek ismételném, ami programom volt. Ha nem sikerült valóstanom a dusan aranyozott színházban, miért előhozakodom vele most, e ködös, hideg számkivettségben. En igazán szívóbb kívánok az uraknak sok sikert.

Budapestben, 1901. február 1-én.

Virtér Ferenc.

** Hangversenyek. *Thomson* César hegedűművész, aki jelenleg Oroszországban hangversenyzik, művészi játkával és fenomenális technikájával mindenütt óriási sikert arat. Legutóbbi pétervári hangversenye után szenzációs ovációkban részesült. Elsuroff herceg, akinek privát-sóirén játszott, elismerésül egy harmincezer forint értékű régi olasz hegedűvel ajándékozta meg. *Thomson* az oroszországi turné befejezte után Budapestben is rendez hangversenyt és pedig hétfőn, február 18-án, amelyre jegyek a *Harmónia* zeneműkereskedésben kaphatók. — *Barbi* Alice, 1. hó 11-én hétfőn, a *Royal*-szálló termében dalestélyt rendez a *budapesti éhezők* javára. Az előjegyzett, valamint a még hátramaradt jegyek a *Harmónia* zeneműkereskedésben átvethetők. — *Rothauer* Teréz, a berlini *Opera* híres szópranja, aki február 15-én rendezi a *Royalban* dalestélyt, *Róth* Ernestin zongoraművésznő közreműködésével a budapesti közönséget a legnagyobb mértékben érdekli. *Rothauer* k. a. műsoráról legközelebb megemlékezünk. *Budapesti estélyt* *Méry* Béla zeneműkereskedés, Andrassy-ut 12. (Telefon) rendezi.

** Premier a Gyermekek-Színházban. A *Feld*-féle *Gyermekek-Színház*-ban holnap szombaton kerül először színpadra *Babsem* Jankó az *emberevő óriások között* vagy *A gyémánt barlang titka* című új öt élvonásos bohózat tündérrege, dalokkal és táncsal. A darab a következő képből áll: Utazás az operenciára. Az emberevő óriások között. A gyigyó-sziget. A gyémánt barlang. Jankó megöli a sárkányt. A jutalom. Jankó megházasodik. Az újonság lényes kiállításal kerül

színpadra. Jegyek már délelőtt kaphatók. Az előadás déltán félőtkor kezdődik.

** A dínamit-primadonna. Született egyszer valahol egy színigazgató, *Micssey* Györgynek hívják. Valami más városban született egy primadonna, ezt meg *Kapossy* Józsiának. Akkor semmit sem tudtak egymásról, most pedig együtt beutaztak nagy Magyarországot, a direktor vitte a primadonnát, a primadonna ment a direktorral, s az uton minden városban összeveszték. A széptelenségű primadonna minden városban valóságos explóziót csinált, szétrobbantotta a békességet, lefajtást okozott az igazgatójának, ez viszont minden lehető megtett arra nézve, hogy a primadonna kevésbé jól érezze magát. Legutóbb Deésen voltak *Micssey*nek ilyen bajai *Kapossy* Józsiával s ha a direktor csak egy szóval is szemrehányást tett primadonnájának, ez rögtön megfenyegette:

— Tessék tudomásul venni, — estére orvosi bizonyítványt küldök!

És így is történt. Örökös volt e miatt a zugoldás nemesak a közönség, de a szintársulat körében is, amely maga is restelte ezeket a dolgokat. A háborúság pedig csak folyt az igazgató és primadonna közt városról-városra. A minap végre összeült a szintársulat és gyűlést tartván, határozatot hozott és ki-mondta, hogy a társulatnak *Kapossy* Józsa — *méltó*. A primadonna haragra lobbant és följelentette *becsület-sértés* miatt az egész truppot. A bíróság csakugyan konstatalta a sértést és sorra elítélte a gyűlést résztvevő névszekeket, számszerint 40 urat és öt hölgyet, egyenkint öt forint pénzbüntetésre, esetleg *egy napi fogházra*. Erre az urak és hölgyek kimondták, hogy ők nem fizetnek, inkább leülnek az egy napot. Írásban folyamodtak a bírósághoz, hogy most nagy is állomást változtatnak, átmennek Marosvásárhelyre, az első napon *csukják hát be őket*. És a napokban be is vonul az egész szintársulat a fogházba...

De a harcias primadonna még azzal is megbosszantotta derék igazgatóját, hogy otthagya és föl-jött a fővárosba. Sőt a zilahi járásbírósnál bepörölte *Micssey* a fizetéséért. A sokat bántott direktor se volt erre rest, megbizta dr. *Gleichmann* Lajos fővárosi ügyvédet, aki meg a budapesti VII. kerületi járásbírósnál indított pört *Kapossy* Józsa ellen, a szerződszegessége folytán, közbér és az előlegek visszafizetése iránt.

Ezt a tárgyalást már a jövő hétken megtartják a VII. kerületi járásbírószék előtt.

** *Verdi* hagyatéka. *Verdi*, az olasz zene elhunyt nagymesterének hátrahagyott vagyona hét millió líra, amely értékpapirokban van elhelyezve. Ebbe az összegbe nincs beleoligalva az a kétszázezer líra, amennyit az elhunyt mester dalművei tantémeiben évenként hajtának. *Verdi* általános örököse unokahuga *Carrara-Verdi* Mária asszony, aki azonban csak felét kapja a hátramaradt vagyonnak. Harmadtól millió líra a *Verdi* által *Milanóban* alapított zenészek menedékházának jut. Ennek az összegnek százezer lírányi évi kamatai száz elagott (negyven hölgy és hatvan férfi) művész ellátására szolgál. Szülőhelyének, *Bussetonak*, 150.000 lírát hagyott a mester.

** A pénzkirály operettje. Megemlékezünk róla, hogy a *bécsi* An der Wien-színház legközelebbi újonsága *A nők paradicsoma* című operett lesz, amelynek zenéjét egy kis *bécsi* pénzkirály, báró *Erlanger* Viktor írta. Az operett színpadon a Krüzus-zeneszerzőt egyszerűen kipisszegették. A harmadik felvonást, írja egy *bécsi* újság, már csak a klakk emberei és a kritikusok bírták kitartani. A premiéren még egy másik kis baleset is történt. Egy *Virág* nevű kisasszony még nagyobb bukot, mint a darab maga. Ez nem *kolozs*, hanem *karrakatura*-énekesnő, írja róla egyik *bécsi* újság. A bemutatás különben közel volt hozzá, hogy nagy botránnyal végződjék.

** Női drámaíró. A *urini* Teatro Alfieri-ben nagy sikerrel adták a napokban *Rosetti* Amália asszonynak *Csalódás* című drámáját. A darab tárgya a következő: A dráma hőse elkergeti házából a feleségét, aki megesalta, de minthogy nem tud nélküle élni, megbocsát neki és visszafogadja. Az asszony visszatér, de a bűn emléke végleg elválasztja őket egymástól s az asszony, aki imádia lértét, önkényit elhagyva a házat. *Rosetti* asszonyunk már a múlt évben előadták *Lélek* című darabját, amelylyel nagy feltűnést keltett.

** Új zeneművek. (*Bárd* Ferenc és *Testvére* zeneműkereskedéséből *Kossuth* Lajos-utca 4. sz. és *Andrassy-ut* 42. sz.) *Grieg* 6 dal operett 69. 240 K. *Bokor*: *Napjogtakozás* operett teljes zenéje 3 fűzetben zongorára szövegével fűzetként 3 K. *Dolly*. Halton betét-dala a *San-Toyoból*, *Mader*: *Primadonnák* operett 2 fűzet ének- és zongorára. *Postás* fu, *San-Toy*, *Cirous* *Giri*, *Kis szökevény*. *Gésák*, *Mikádo*, *A Modell*, *Görög rabszolga*, *New-York szépe* operettek teljes zongorakirovata, egyenkint 6 K. *Monte Christo* keringő. A hullámok telett keringő, *Ziehrer*: *Landstreicher* keringő, *Ertl* *potpourri* (Musikal-Moment-ainnahmen). Legszébb magyar nóták V. o. lyam 14. és 15. szám. *Miért* vagy másé angol dal magyar és német szöveggel, *Dientzl*: *Néger* (kacagó dal), *Du mein* *Girl* (magyar szöveggel), *Márkus* Jenő: 1901. jogász keringő.

** Operaház a Telefon Hírmondóban. Ma Gyertyaszentelő Boldogasszony napján a *Telefon Hírmondó* déltán szünetelni fog. Este azonban közvetlenül fogja a magy. kir. Operaház előadását előzetének szórakoztatására. Előadásra kerül *Meyerbeer* operája az *Észak csillaga*, *Katalin*

szerepében, Polininé *Bianchi* Biaca asszonyával. Az operánán cigányzene lesz hallható a kagylókön keresztül, melyet az Emke és Elite kávéházából közvetít a Telefon Hírmondó.

Rab-lélek.

— *Première a Várszínházban.* —

Budapest, február 1.

I.

Párbeszéd a szerzőről.

— Én nevetek. Nevezzen ön is. Nevezzünk mindnyájan. Nevezzük ki a darabot.

— Megálljunk csak. Mielőtt nevetnénk, beszéljünk valamit a szerzőről.

— Ki ez a *Ferenzy* Ferenc? Én csak annyit tudok róla, hogy bizalmas körökben *dupla Francinak* nevezik. Egészen kezdő, ugy-e bár?

— Olyan kezdő, aki több darabot írt idáig, mint *Dóczy* és *Herzeg* Ferenc összevéve. Ugy tudom, hogy drámáinak a száma megüti a tizennyegyet. És azt is tudom, hogy sohasem toladott velük. Sohasem ült az igazgatók nyakán. Sohasem csinált nemzeti sérelmet abból, hogy darabjait nem adták elő. Egyikét-másikát benyújtotta valamelyik fővárosi színház igazgatósághoz. Ha nem fogadták el: tudomásul vette a negatív eredményt, szépen hazavitt, elvette a többihez és hallgatott. Hallgatott, várt és tovább írt. Nem keresett magának heves, áldozatkész barátokat a redakciókban, akik az *elnyomottért* sikra szálljanak és a *félreismerést* — paprikás, pikáns szöszben — föltámasztják a közönségnek. Miniszteri tisztviselő léteire még a minisztereknek sem könyörgött, hogy gyakoroljanak egy kis szelid nyomást, reocsentsenek rá egy kicsit a Nemzeti Színházra. Pedig volt olyan időszak a Nemzeti Színháznál, ahol az intéző körök jobban respektálták a legkisebb miniszteri számszót, mint a színház legnagyobb művészeit; és jobban félték a minisztériumok legutolsó fogalmazó-segédjétől, mint a legkiválóbb, legszigorúbb drámaíróktól. És *Ferenzy* Ferenc már akkor a hivatalos lajtorja magasabb fokain állott a kereskedelmi minisztériumban. És tudta, hogy milyen félelmes nimbusz veszi körül különösen a belügyminisztérium hivatalnokait; hogy a Nemzeti Színház ugy néz a belügyminisztériumra, mint a hárem a szultán zsebkendőjére. És mégis: *Ferenzy* Ferenc egy pillanatig sem mozgósította ezt a nagy befolyást a maga javára per mopsz, a kollégialis miniszterek levélváltása révén.

— Ez szép.

— Szép. A mi stréber-világunkban kétszeresen szép. Nobilis lélekre mutat. Nem verette félre a harangot a sajtóban, nem küldött a színház nyakára senkit a belügyminisztérium mindenható közül. Még csak el sem savanyodott. Járt-kelt a szalonokban, a műtermekben és kedves, udvarias, finom társalgó maradt akkor is, amikor már tizenkét drámáját temette az asztalírókba. Más ilyenkor embergyűlölvé lesz és orrokat harap az utcán.

— Szalon-ember? Dsentri?

— Dsentri. Olyan, aki életében tán kártyát sem vett a kezébe. Olyan dsentri, aki olvas. Tanul. Gyönyörködik a művészetben. Nines is más élvezete, más szórakozása, csak a szép. A szép, amit költő, zenész, festő, képfaragó termel. Mivel maga is drámaíró: szorgalmasan eljár a színházak bemutatóira. De hangversenyeken is látom. Ez már kivételes szokás a dsentriknél. Nem tartja hazaárulásnak, hogy jobban gyönyörködjék Beethovenben, mint a cigány-muzsikában.

— Láttam egyszer-kétszer valahol. Nekem csak az nem tetszik rajta, hogy párisi módorban öltözködik, vastag fekete nyakkendőt csavar a gallérja körül és olyanformán kunkorítja föl a bajuszát, mintha mindenáron *Rostandhoz* akarna hasonlítani.

— Nem súlyos hiba, ha valaki elegánsan, divatosan öltözködik. Sekinek a ruházatán nem akadok föl, ha ez a ruházat nem túlságosan bolond, nem provokáló-módon különbe. S ami a bajuszt illeti: mindenki olyan bajuszt hord, amelyet akar.

— De a külsőből arra következtettek, hogy *Ferenzy* Ferenc a lelkiekben is mindent utánoz, ami francia.

— Nem hinném. Igaz, hogy *Baudelairet*, *Bourget* Pált, a *Goucourt*-testvéreket, *Anatol Francet*, *Pierre Lotit*, *Guy de Maupassant*-t, a stílus nagy művészeit kevesen ismerik jobban nálunk, mint ez a miniszteri tisztviselő. Igaz, hogy érti a *Verlainé* nyelvét és a *Maeterlinck*-féle hangulatokat. Igaz, hogy kereszttül ment a lelkén minden áramlat, ami Franciaországából áradt szét Európa fogékony idegeire. S meglehet, hogy ezek az áramlatok hatottak rá. Meglehet, hogy mindaz, ami átment az irodalomba és a festészetbe: a verizmus, a szimbolizmus, a miszticizmus, a spiritizmus és a *Rostand* révén diadalmaskodó neo-romanticizmus

nyomokat hagytak ennek a tanult, modern embernek és *títkos drámaíró*nak a lelkén, akinek még sohasem adtak alkalmat arra, hogy színpadra kerüljön és lássa ott a hibáit, a tévedéseit a saját szemével. De az még nem szolgál utánzás, ha valaki érdeklődik az új idők minden nagy szellemi mozgalma iránt; ha lelkében rokonnak érzi magát az újításra törekvő szellemek legjobbjával; ha mintaképpen legfinomabb művészeket választja, akik Európában valaha tollat forgattak. S én nem tartom lehetetlenül föltevésnek, hogy ezt a fiatal névtelen drámaíró, akinek az első — félig-meddig elirogadt — darabját még most csak a *Várszínházban* merték bemutatni bocsátani: idővel azok közt találjuk föl, akik élesen, elmésen, tartalmasan jellemzett magyar alakokkal népesítik be a színpadot; akik a magyar társadalmat a francia iskolában eltanult formaérzék és válogatott ízlés segítségével a legérdekesebb világításban mutatják föl a Nemzeti Színház premere-jéin. Nekem ez a fiatal ember határozottan rokonszenves. És szeretném tudni: mit tart ön annyira nevelésének a ma bemutatott darabon?

II.

A darabról.

— Kit hoz *Ferenzy* Ferenc a színpadra? Egy hiszterikus nő. Egy maniakus nő. Egy beteg nő. *Rudda* Ella örök hüségét esküszik mell-körös vőlegénynek, mielőtt vidékre utaznék a nagyatyja betegágyához. Nagyatyja meghalt. Mire visszatér, a vőlegény is halott. Elvitte magával a sirba Ella esküjét és egy bronz-medallionban az Ella fotográfiját. Ella, aki *médiuma* volt néhai vőlegényének, most már azt hiszi, hogy a halottnak hüséggel tartozik. Minden arra mutat, hogy a mellbeteg, a nagy, fekete, izzó szemű vőlegény, az utolsó bucsuzás pillanatában *hipnotizálta* Ellát és ez a hipnózis rabbá tette a különben is ideges, excentrikus leány lelkét. Ella egy év múltán ismereteket köt a huszonhat esztendő *„heves, vérmes természetű”* festővel, *Horley* Alánnal, akinek a műterme a temető mellett van. Szerelmes lesz Alánba, de a halott vőlegény erősebb az élő piktornál. Alán három év óta udvarol Ellának és a folytonos visszautasítás miatt majd megőrül. Egy nagyobb festményét a képzőművészeti tanács zsürije kétezer forinttal jutalmazza és a kormány ugyanakkor megveszi a képet hatezer forintot. Megvan az anyagi mód. Hozzámehetne Ella, aki gignéjénél, a csekély járadékot élvező *Szentmiklóssy* Gittánál tartózkodik és angol regények fordításával szerez egy kis jövedelmet magának. De a leány megint kitér. Alán újra tombol. Ella kijelenti, hogy még nem érzi magát szabadnak és elmondja: mi történt közte és a néhai vőlegény közt? „A beteg vőlegény, aki érezte közel halálát, féltékeny volt rám és a bucsuzás előtt való napon így szólott: *Ella, hü médiumom, ha hü akarsz maradni hozzám örökre, akkor adj nekem hatalmat magad fölött: add zálogba a lelkedet!* Zsebéből bronz-medalliont vett elő. Hatlappján ezek a szavak voltak bevéve: *Örökbe a tiéd!* Tarcájából kivette mindig magánál hordott arcképeket, a fejét kivágta s a medallionba helyezte. Aztán kezembe adta s kezemre rátette az övét. *Mered most elmondani, ami rá van írva? Én intetem. Megállj! — kiáltott föl — ne hamarkodj el, gondold meg jól: eddig szabad voltál; ezután bármi történjék is, soha többé, érted, soha többé!* Ezeket mondta, ugy nézett rám! Ő hogy tudott nézni! Még most is látom mély, tüzes szemze villogását, még most is érzem hideg keze érintését és halom süket, tompa hangomat, amind elmondtam, hogy *örökbe a tiéd!* Másnap reggel a vasutnál kezemet a mellémek szorította: *Érzed? Itt a medallion a szíved fölött. Amig ez itt van, addig — a többi a szeme mondta el. Visszatértemkor Béla nem élt már. De annál jobban uralkodott fölöttem. Mindinkább tapasztaltam, hogy hatalma van rajtam és ezt éreztem velem!* — Tehát *Ferenzy* Ferenc egy új-fajta Verszatamtot nyit ebben a darabban, ahol zsebkártyák és téli kabátok helyett *lelkeket* csapnak zálogba. Kérem, ha ez se neveléses!

— Sok, nagyon sok eset volt rá, hogy mély érzésű leányok koporsó zártáig pártában maradtak a vőlegény halála után, akit szerettek. Nem tudtak férjhez menni másra. Itt csak az a különös, hogy Ella nem igen szerette a vőlegényét. Inkább csak médiuma volt neki. Ella Alánt, a festőt szereti és még sem tud menekülni a halottól. Itt olyan fluidummal van dolgunk, mely a föld alól is kicsap és legyőzi Ellát, legyőzi a festő eleven erejét.

— Ördögöt van itt fluidum. Nem fluidum ez, hanem egy félbolond leány rögeszméje. Ideges, nyavalyás képzelődés. Akinek egy csöpp józan esze van, tudja, hogy a halott por és sár; a halott nem követel semmit. Ella nem a szegény csontváznak, hanem a saját ijesztő esztelenségének a rabja és áldozata. Kórház, temető itt minden. A darab hőse voltaképpen egy halott és a két főszereplő beteg. Ella hiszterikus. Es Alán is hiszterikus, a temető mellett lakó piktor. A helyett, hogy otthagyná Ellát,

vagy kiverné belőle korbáccsal a rögeszmét, vagy beadná Schwarzer ideggyógyító intézetébe; a legkérdésesebb *halott-rablást* követi el. A mikor megtudja Ellától, hogy amig az a medallion ott lesz a halott mellén, addig ő oda van láncolva ahhoz a halotthoz, addig a halott nem menti föl esküje alól, addig nem lehet az övé: Alán kiroban a temetőbe, föltéri a kriptát, a koporsót villámló, mennydörgő zivatarban, lelépi az érmet a halott melléről és a második felvonás végén prezentálja Ellának. Természetesen azt hazudja neki, hogy a medalliont hosszas kutatás után megtalálta annak a háznak a pincéjében, ahol a vőlegény lakott. Ella boldogan öleli át a festőt. Tehát csak képzelődés volt az egész. Most már szabad. Belegyezik, hogy két hét múlva esküdjének. A harmadik felvonásban a festő atelierjében vagyunk. Alán bevezeti a gyönyörű menyasszonyt, akit most hozott el az oltártól és misztikus ceyloni náaszt ül vele. De a medallion ott lóg az Ella csuklóján. Alán dühösen leszakítja és kivetí az ablakon. Rögtön megbánja és kimegy, hogy megkeresse. Ezalatt a festő szolgálja, *Jónás*, fecsegni kezd a szép asszonnyal és Ella megtudja tőle, hogy azt a bizonyos házat, ahol a néhai vőlegény lakott, már egy évvel ezelőtt lebontották. A rögeszme nyomban föltámad és Ella, aki szerelemből ment férjhez Alánhoz, rögtön el akarja hagyni a festőt és a nászjéit — még a reggelt sem várva be — vissza akar térni a nagynénjéhez. Alán kér, könyörög, erőszakhoz nyul, de Ella le akar ugri a harmadik emeletről. A festő kapacitálja, hogy legalább úgy éjnek együtt, mint jó barátok, testvérek. Ella ezt a kompromisszumot hajlandó elfogadni. De mikor a heves piktor a gyönyörű szákmányt megint a karjaiba kapja, Ellának nincs maradványa többé. Ekkor a festő térdre borul előtte, és bevallja, hogy a medalliont a sirból hozta el. Ella azzal honorálja a mindenre kész *Óriás-szerelmenek* ezt a nagyszerű bizonyítékát, hogy először vehementer elájul, azután esőndesen megőrül és *Heine* szép románcával („Király-leányról álmodám”) bevégzi a felvonást és a darabot. Hát kérem; dráma ez? Nem, ez nem dráma, hanem dramatizált ispotály. Nem pszichológia, hanem pszichopathia. Drámai cselekvés helyett három felvonásra nyújtott kór-kép.

— Hát *Ibsen* a világhírű *Kísértetekben* mit ad? A hátgerincsorvadás, az agylagyulás kór-képét adja Oszvald alakjában. Hát ez nem pathológia? Hol a drámai cselekvés a *Kísértetekben*?

— De az Oszvald hátgerincsorvadásása mögött megrázó erkölcsi tanulság lappang: kárhozát minden férfit, aki ernyévt kiélt, romlott testtel köt házasságot és ilyen nemzedéket hágy maga után! Ez a kegyetlen darab hasznos, mert a tiszta fizikumot, tehát az egészséges erkölcsöt prédikálja. Ellenben mi haszna, mi értelme, mi tanulsága van a színpadra hurcolt hisztériának?

— Én ebből a daraból is ki tudom vonni a tanulságot. Ella hisztériája sem pusztá időtöltés. Ez a nő ami asztaltáncolató, médiumos, spiritiszta-rajongással telt dáváink típusa. Ime, kitűnik, hogy az ilyen dolgokkal való foglalkozás az idegek teljes romlására vezet. Kitűnik, hogy az örök misztériumokkal való ideges és divatos játéknak az a következménye, hogy elsorvad bennünk a realizmus érzéke; nem tudjuk többé élvezni a valót, az életet; elpusztit bennünket az agyremény, mint egy isszonyú fátnum. A szerzőnek joga volt észrevenni és színpadra hozni azt, ami az újabb idők egyik uralkodó és megdöbbentő jellemvonása.

— Betegségek végre is kórházba, nem színpadra valók. Orvosok könyvei világosítják föl a közönséget, ne szindarabok.

— Hatás dolgában semmiéle orvosi könyv nem versenyezhet a színpaddal. Egy jól megírt dráma, ahol a kor valamelyik betegségét tartják a közönség elé, többet ér ezer tudományos röpiratnál.

— Jól megírt dráma! De hát jól van-e megírva a *Rab-lélek*?

— Határozottan jól. Az a szerző, aki első színpadra került darabjában úgy dolgoz föl egy ilyen merész, kényes témát, hogy a közönség nem protestál és nem neveli ki: az a szerző jól dolgozott. És hogy nem a szerző beteges idegessége, hanem csak megfigyelő objektivitása tükröződik Ella és Alán viszonyában; hogy tud egészséges realizmussal rajzolni egészséges alakokat is: bizonyítja a bakfish *Mariska*, a szerény, elmés *medikus*, a nagyszerű és az atelier-szolga, *Jónás* józsu alakjai. *Mariska* és a *medikus* — akiből végül egy pár lesz — valóságos antisztrofái Ella és Alán komor, izgatott, idegdrázó szerelmének és mind a három felvonáson át fiatalágot, báj, kedves vidámságot árasztanak a darabra.

— Ez az öreg *Fürst* receptje: Ámól muss kommen a tragische Scene, ámól muss kommen a pennenhafte Scene! Dösz g'fällt! Ha ebben a szerző tudta követni a helyes sablont, miért nem gyógyította ki Ellát a rögeszméjéből?

— Magam is jobban szerettem volna, ha Ella

nem örül meg, hanem éppen attól a lelki rázkódástól gyögyül meg, amit Alán vallomása okoz; éppen abban látja megváltást, hogy Alán erőszakosan ragadta magához a medaillont; érzí, hogy az élő szerelem erősebb és a halottnak, aki tehetetlenül hagyta elvitetni mellől a bűvös talizmán, nincs varázsa többé. Ez a bevégzés boldogabb, megnyugtatóbb lett volna. De a másikban talán több a következetesség több a fatalitás és több az, amire a szerző sulyt vetett: a kép visszajeszítő hatása.

III.

Az előadás.

Soha még premiéret a Várszínházban nem tartott a Nemzeti Színház. A *Rabliék* bemutatója tehát szenzáció, esemény volt Budán és ezt a nézőtér képe rögtön elárulta. Nem a balparti színházak rendes premiére közönsége volt ott és mégis új alakok ültek a páholyokban, a támlásszékekben, a benusszülött budaiak közé keveredve: nyugalmazott miniszteri tanácsosok közt première-habituék, fejkötős nénikék mellett lényes, nagy stílus mondaine-asszonyok és a nézőtér közepén a kritikuskok gárdája, félelmes csoportban.

Ebben a kis, süket színházban a nemzeti színpad premiérejeihez szokott színészek kezdetben szinte rosszul érezték magukat. A közönség is feszesen ült a szűk zártszékek kemény párnán. *Ligeti* Juliska kedves, erős hangja törte meg először a tompa, rossz akusztikát és a hangulat nőit, melegegett, amikor *Márkus* Emilia elmondta csodálatos szépen a medaillon történetét.

Márkus Emilia vállain nyugodott a legnehezebb feladat és ez a fáradhatatlan művész olyan realizmussal, olyan művészetrel rajzolta meg Ella beteg lelkét, hogy az ideg-orvos éppen úgy nem talált rajta korrigálni valót, mint a játék művészi igazságát ellenőrző bíráló. Külsejében rendkívül szép; misztikus, lényes aranyhajával, fehé menyasszonyruhájában valóságos tünemény; kitörése, ideges sirása, némajátéka egyformán elragadó. *Márkus* Emilia nyerte meg a csatát a fiatal szerző *Székely*, partnerével, *Beregivel* együtt, akinek az intelligenciája épp olyan nagy, mint a rábeszélő, erős szenvedélye. Részt kérhetnek a sikerből a kisebb szereplők is. *Róssahegyi* Kálmán, a mikdikus, *Ligeti* Juliska, a bakfish, és *Gabányi*, az öreg Jónás, akik a vidámság jótékony géniuszeit képviselték ebben a sötét drámában.

Az előadás tempója bravurosán gyors volt és a rendezés kitűnő. Ennek lehet köszönni, hogy az előadás egy pillanatig sem lankadt. A szerzőt, aki most először jelent meg a lámpák előtt, az első felvonás után nyolceszor, a második felvonás után hétszer tapsolták ki. És a tapsban éppen annyi volt a buzditás, mint a jutalmazó elismerés.

Ábrányi Emil.

A modell.

— A Népszínház bemutatója. —

Budapest, február 1.

Strauss, *Müllöcker*, *Suppé*, a bécsi operett-muzsika kiváló triászának egyik tagja — *Suppé*, — szólalt meg ma este a Népszínházban, posthumus operettjével, *A modellel*.

A mai bemutató ötletéből azért állítjuk így egymás mellé a neveiket, mert mindhárom, ha egyéniségükben különböztek is egymástól, ugyanannak az irányúnak voltak a hívei, s az énekre helyezték a főszerepet operettjeikben. A könnyű táncritmussal a zenében a komoly ének szolgálatába adták, s ei sem tudták képzelmű az operettet másképpen, mint széles alapon megépített finalékkal a felvonások végén, amelyek nem könnyű feladatot róttak operettjeik főszereplőire.

Ebből az operett-fajtából való *A modell* is. Egészen közel simul a komikai operához s legfeljebb a sűrűn alkalmazott tánczene különbözteti meg amattól. Aki az operettben zenei élvezetet keres s aki barátja, — hogy Svengali ural be-széljünk — a *dei cantonak*, az nagy gyönyörűséggel fogja hallgatni a *Suppé*-operettet.

Tartunk azonban tőle, hogy a posthumus-operett kicsit készen került nálunk színre. Ma sok egyéb más keres a közönség az operettben, mint muzsikát és hangot s már régecsken eltért a becületes, komoly operettnek a sablonjától.

A modellnek a szövegkönyve is ezt a sablont szolgálja. Az alapja az a bizonyos szolid mese, amely a szerelmes párt — itt *Colettát*, a fiatal mosonót és *Mikolt*, egy olasz rikkanost — az első felvonásban a féltis motivumból összeveszti egymással, hogy a végén aztán kibékítse őket. Ez a *Nikolót* féltékenyen lesz egy piktorra, aki a szép *Colettát* modellnek szeretné. *Coletta* ingadozik, de minthogy *Nikolót* meg-ezálja a nagyzás hőbortja s egy már elemelkedett, de milliomos özvegyre veti a szemét, dacból most már enged a piktor kérésének s csakugyan modell-

nek szegődik. *Nikolót* milliomos özvegye azonban menyasszonya *Stírio* szalámi-gyárosnak s a szegény rikkanosra az egész kalandból csak az a haszon háramlik, hogy *Colettát*, a szalámi-gyáros eljegyzési ünnepén, az egész társaság előtt, mint *Phryné* jelenik meg. (Erre a kis incidensre különben még visszatérünk.) A harmadik felvonásban azonban mégis kibékülnek, a szalámi-gyáros elveszi a milliomos özvegyet, ennek a leánya pedig egy fiatal hadnagynak lesz a feleségévé.

A hátrahagyott *Suppé*-operettet öt-hat esztendővel ezelőtt mutatták be először a bécsi *Carl-Theater*ben, *Kopácsy* Juliskával a címszerepben s akkortájt sok szó esett a bécsi sajtóban a szép magyar primadonna nagy — ruhátlanságáról.

A *Népszínház* mai bemutató-estéjének is megvolt ez a külön kis szenzációja. A második felvonásban szétnyílt a háttéri függöny s egyszerre csak előttünk állt az est hősnője, *Z. Bárdi* Gabi, formának teljes — szépségében. Igazi, szemképrázató tableaux-vivant a *Chimay* hercegné modorában. A nézőtér hangulata ebben az egy szócskában fejeződött ki:

— Ah!...

Hogy teljesen őszinték legyünk, a hölgyek egy része kicsikét irigykedve fedte el szemét legyezőjével, az urak látósvöelvek kaptak, a tapasztalt színházi gourmet-k pedig összesugtak:

— Ez a dolog megcsinálja ezt az operettet!

És nem lehetetlen, hogy csakugyan megcsinálja. Annyi bizonyos, hogy kevés ruhát már láttunk operett-primadonnán, de ilyen keveset még soha. Mentőségére azonban tartozunk felemlíteni annyit, hogy a görög *Phryné* is alig lehetett jobban felöltözve, — de formásabb semmiesetre sem volt nálánál.

Z. Bárdi Gabi, a modell személyesítője azonban nemcsak a remek formáival szerzett ma egy kis meglepetést. A *Suppé*-operett nehéz és nagy énekparhiéja alkalmat adott neki arra, hogy hangjának szépségét egészen kifejtse, — ennél meglepőbb volt azonban játékbéli készsége. Még könnyed és grációzus is tudott lenni és sikerének mértékére nem tudunk jellemzőbbet, mint azt, hogy végre ő is eljutott a „vas-taps”-hoz, még pedig úgy az első, mint a második felvonás után. Mai debütje alighanem fordult jelent színpadi karrierjében. *Kenedich*, aki ritkán jut nagyobb szerephez, ma este nagy tenorista-parthiet (Tantini festő) énekelte, korrektül, szépen és hatással. Játékában is elég jó bonviant-alkűrök szedett magára. *Kovács* a legmúlatságosabb *Nikolót* volt. *Németh* ismét egyik jóízű alakját teremtette meg *Stírio* szalámi gyárosban. A milliomos özvegyet *Krecsányi* Sarolta játszotta, diskretn komikummal, s kedves volt *Bojár*—Teruska, egy fiatal leány szerepében.

Az operettet *Ruttkay* György és *Makai* Emil fordították, sokat adva hozzá a maguk ismert ötletességéből.

(M—S.)

MŰVÉSZET.

□ **Baditz Ottó lemondása.** A Nemzeti Szalont ismét jelentékeny csapás érte: egyik legrégibb támogatója, sociétaireja és zsűritagja, *Baditz Ottó* festőművész a mai napon kilépett a Szalon kötelékéből. Képzőművészetünknek e régi, érdemes munkása ma a következő levelet írta a Szalon elnökének:

Nagyméltóságú Elnök Ur!

Vártam, hogy a történet után *Hock János* ur távozik a Nemzeti Szalon alelnöki székéből, mind ez ideig hiába vártam; következképp távozzom én addig, amíg *Hock János* ur pozícióját ott nem hagyja és a Nemzeti Szalonra jobb napok virradnak.

Nagyméltóságodnak, mély tisztelettel,

kész szolgálja,

Baditz Ottó, s. k.

□ **Művészi bankjegyek.** Az Osztrák Magyar Bank új bankjegyek művészi tervére nemrég pályázatot hirdetett. A pályázat határideje ma déli tizenkét órakor lejárt. A pályázat határideje ma déli tizenkét órakor lejárt. A bank a határidő leteltéig összesen százhatvan pályamunkát vett át, amelyek közül hatvanhatet Bécsben adtak át nyugalom mellett, postán érkezett Magyarországból huszonhárom, Csehországból hét, Alsó-Ausztriából öt, ezek közül egy Bécsből, Horvát-Szlavonországból három, Morvaországból, Galiciából, Stájerországból és Németországból kettő-kettő és végül egy-egy Felső-Ausztriából, Franciaországból, Tirolból és Olaszországból.

VIDÉK.

— **Festvármegye közigazgatási bizottsága** e hó 14-én délelőtt 10 órakor tartja meg rendes havi ülését a megyei székház disztermében.

— **(Debrecen) város törvényhatósága** mai közgyűlésén a tanács javaslatára elhatározta, hogy vizvezeték csatornázást létesít. Az 1.300.000 korona költséget kölcsön útján fedezik, 50 évi lejáratral. A tervek készítésére 9 havi határidőt engedtek. A terveket 12 tagu bizottság a tanácssal együtt készíti.

FARSANG.

□ **(Atléta-bál.** A Vigadó termeiben ma zajlott le hagyományaihoz illő fényességben az atléták bálja. A rendező-bizottság százbátvan tagból állott és gondos körültekintéssel látta el farságos munkáját. A bálom megjelent előkelőségek között voltak: gróf *Andrássy Géza*, gróf *Széchenyi Imre*, gróf *Széchenyi Viktor*, gróf *Andrássy Sándor*, *Blaskovich Elemér*, báró *Révay Gyula*, gróf *Pallavicini Ede*, *Cseeszák Benó* altábornagy, gróf *Attems Móric* és *Sohneller Arnold* vezérőrnagy, *Beniczky Árpád*, *Pónory Sándor*, *Gencsy Albert*, *Kubik Béla* országgyűlési képviselő, *Uhljárik Gedeon* kuriai bíró, *Tarnóczy Kázmér* kamarás, *Lóczy Lajos* egyetemi tanár. A hölgyközönség névsora a következő:

Asszonyok: Özv. *Ambrózy Antalné*, özv. *Clauser Károlyné*, *Csalányi Károlyné*, *Emmerling Vilmosné*, *Erődi Bólané*, *Fodor Kálmáné*, *Gottschlig Agostonné*, *Geissler Arthurné*, özv. *gyulai Gaál Carmen*, *Gencsy Albertné*, *Höcker Károlyné*, *Kolpacsy Istvánné*, *Kosaras Sándorné*, dr. *Kruó Péterné* (Vác), *Kallivoda Eerenéné*, *szepezdi Kiss Gyuláné*, özv. *Lafrankó Jánosné*, *Ordódy Vilmosné*, *Pónory Sándorné*, *Richter Antalné*, *Ruttkay Kálmáné*, *Sebastiany Vilmosné* (Nagy-Kürtös), dr. *Szerényi Gyuláné*, *Szokolay Kornélné*, *Stahl Paula*, *Tutsekhné Bexheft Lilly*, *Tóth Eleménné*, *Toricicli Angeloné*, *Tarnóczy Kázmérené*, *Uhljárik Gedeonné*, *Unger Bólané*, *Vagács Rácz Flóriáné*, özv. *Vancsary Sándorné*, *Vécsey Károlyné*, özv. *Vikus Károlyné*, gróf *Vay Ábrissné*.

Léányok: *barantali Aba Blanka*, *Ambrózy Ilonka*, *Ambrózy Terike*, *Clauser Andiska*, *Csalányi Irén*, *Daivida Olga*, *Emmerling Vilma*, *Fodor Margit*, *Geissler Margit*, *gyulai Gaál Carmen*, *Gencsy Juliska*, *Höcker Olga*, *Heuffel Olga*, *Klöckner Mancsi*, *Kallivoda Clarisse*, *szepezdi Kiss Sárka*, *Lauber Margit* (Pécs), *Lafrankó Juliska*, *Ordódy Marcsa*, *Pónory Margit*, *Pruchner Vittonia*, *Richter Margit*, *Ruttkay Irénke*, *Schottola Adika*, *Tarnóczy Izabella*, *Uhljárik Aranka*, *Unger Della*, *Vagács Rácz Irénke*, *Vancsary Irénke*, *Vécsey Elza*, *Vikus Margit*, gróf *Vay Olga*.

□ **A székesfővárosi tisztviselői Otthon** sikerült hangversenyt és táncmulatságot rendezett ma este *Baross*-utcai helyiségében. A hangversenyen *Gara József* lapszerkesztő nagy tetszés mellett olvasott fel egy humoreszket, dr. *Felkay Gyula* pedig zongorán játszott. Sűrű tapsok között szavalt *Gariné*, *Rudly Józsa* különösen Szabolcska Mihály egyik költeményével ért el nagy hatást. A műsort *Bartóty Antal* kupléi jeleztek be. Hangverseny után társasvácsora, majd tánc következett, amelyen a fővárosi tisztviselőiből alakult uri banda játszott.

□ **Az Otthon egri estéje**, amelyet az Otthon írók és hírlapírók köre e hónap 3-ikára, vasnapra hirdetett, közbejött akadályok miatt egy héttel elhalasztódik. A vigalmi bizottság a lapok után fogja közzétenni, hogy mikor tartja meg az egri estélyt, amely iránt eddig is rendkívül nagy érdeklődés mutatkozott. Addig is gondoskodás történik, hogy az est érdekességét még néhány speciális művészi számmal gazdagítsák.

□ **A Jurista-bál bizottsága** — miután a bál napjára az angol királynő halála miatti udvari gyász felülgesztetett, most küldte szét a február 18-án az Operaházban a Vörösmarty-szobor alapja javára tartandó báljára a meghívókat számszerint vagy hateret. A meghívó igazi díszmű s valóságos könyv, mely több lapból áll, és melyet nemzeti színű zsinór úz össze. A főrendiek, képviselők és a jogász-közönség előkelőségei közül hetven név szerepel az elnökök sorában. Az ifjúság köréből választott alelnökök és a tisztikar száma pedig meghaladja a százat. A rendező bizottság tagjainak száma nyolceszázon felül van. Így valóságos hadsereg áradozik a bál sikerén. A bizottság, valamint az Opera intézősége mindent elkövet a bál külső fényének emelése érdekében is. Mesés kiviteli diszleteken már hetelek óta dolgoznak az Operában. Új szőnyegek fogják borítani a parkettákat és mesés oszlárok fogják az amugy is lényes világitást még impozánsabbá tenni. A palma, növény és virágdíszítést pedig *József* főherceg 6 fensége kérésztése végzi, mely célra a fumei százados pálmákat is ide hozták. Az Operaház díszítése egymagában is tündéri látványosságot nyújt és érdemes lesz a bál páholyokból és a második- és harmademeleti korszékekkel azoknak is megnézni, akik a bálban nem akarnak részt venni. Jegyek a meghívó előmutatása mellett válthatók már a rendezőbizottság irodahelyiségeiben (Váci-utca, Nemzeti szálló). Személyi jegy 10 kor., földszinti és elsőemeleti páholy 100 k., másodikemeleti páholy 40 k., földszinti és elsőemeleti páholyban megjelenőnek személyijegyvel is kell birniok. II. emeleti korszék az I. sorban 6 kor., a II. sorban 5 kor., a III. sorban 4 kor., III. emeleti erkélyszék az I. sorban 5 kor., a II—V. sorban 4 kor. a VI—IX. sorban 3 kor. — III. emeleti zartsék I. sorban 2 kor., a II. sorban 1 kor. 60 fill., a III—IV. sorban 1 kor. Másodemeleti páholy, erkély- és zárt-szék-lyegyek az Operaházban a hajós-utcai nappali pénztárnál naponként délelőtt 10—11 óráig és délután 3—5-ig; a bál napján pedig este 7—10 óráig is, valamint naponként egész napon át a New-York-kávéház helyiségeiben és a rendező-bizottság irodahelyiségében kaphatók.

TÖRVÉNYSZÉK.

§§ **Petroleum-pör.** Freund Adolf a budapesti magyar petroleum-ipar részvénytársaság igazgatója a múlt év őszén a kartelláló petroleum gyárak egyik kartell-üléseben hevesen kikelt Balog Soma hordóke-resekdel ellen; többek közt azt állította róla, hogy 15.000 forint erejéig megszarolta. Ezt az állítást természetesen nem a legudvariasabb jelzők kíséretében mondotta el. Balog Soma értesítve Freund állításáról, rágalmazás és becsületesítés miatt tett ellene feljelentést. Ma tárgyalta ezt az ügyet a büntető járásbíró-ságnál Jandl albiró. A tárgyalásra mint tanuk be voltak idézve Holló Lajos, az osztrák-magyar kartelláló petroleumgyárak budapesti irodájának vezetője, Bergl Adolf a budapesti ásványolajgyár igazgatója, Mayer Mór, a bihar-szilágyi olajipargyár igazgatója és Schwarcz Adolf a Danicza boszniai petroleumgyár igazgatója. Freund Adolf tagadta, hogy a gauner és svindler címetek adományozta volna Balognak. Azt azonban, hogy 15.000 forinttal Balog őt megkárosította, készen nyilatkozott bebizonyítani. Miután a kihallgatott tanuk vallomásaival a felek nem elégedtek meg, a valódiság bizonyításának elrendelését kérték. A bíró kérelmüknek eleget tett s dr. Friedmann Bernát védő kérelmére elrendelte Lagen Samu iroda-vezetőnek, Wolner Fülöp cégvezetőnek, Spiegel Ödön főkönyvelőnek és Mannheim Henrik Flóra-gyári hivatalnoknak tanuképp való kihallgatását. A panaszos képviselője dr. Felek pedig Balog által Freund Adolf igazgató ellen csalás bűntette miatt tett feljelentés iratait kérte a büntető törvényszéktől beszerezni. — Ezeknek az újabb bizonyítékoknak beszerezése végett a bíró a tárgyalást elnapolta.

Krivány rendszere.

— A vádléval. —

Budapest, február 1.

A hírbet aradi sikkasztónak büntüenyében e hó 4-ikére van kitűzve a végtárgyalás, amely előrelátha-tólag napokig fog tartani.

Az előttünk fekvő vádléval nem kevesebb, mint ötven sikkasztást sorol föl és végül arra a meglepő végeredményre jut, hogy Krivány *egyelleneget*, amde folytatólag elkövetett hivatali sikkasztással vádolandó csupán. Hogy a tüzetesen felsorolt ötven sikkasztás miért *egy* és miért nem ötven, ez a nagyközön-ségre nézve misztérium, ellenben a szakserü elbírálás előtt roppantul természetes és világos. Van valami a jogolytonosságból bele vegyítve ebbe a furcsaságba. Körülbelül az, hogy Krivány János urnak későbbi sikkasztásait erkölesileg fedezik a korábbi sikkasztásai, éppen úgy, amint ő a korábban elemelt pénzeket és pénztérteket szíves volt fedezni azokkal, amelyeket későbbben emelt el.

De még érdekesebben ütközik össze a paraszt-ész és a jogász észjárás ott, ahol számokban nyer kifejezést a Krivány által elszakamotált pénzösszeg. Alig hogy megválasztották az aradi gyámpénztárhoz, Krivány csodás ambícióval rögtön hozzáfogott a sikkasztásokhoz. Ennek a rögtönösen kifejelt sikkasztói hajlamnak tudható be, hogy szükségének napjáig 331.735 forint 33 krajcárt vágott zsebre. Aki már most azt hiszi, hogy ennek az elsikkasztott üz-szegnek megállapítása után azzal fogják vádolni Kriványt, hogy ő ugyanennyit elsikkasztott: az alaposon téved. Mert igaz ugyan, hogy a jeles férfiú 331.835 forint 33 krajcárt szedett ki a saját uri pasz-szióinak fedezésére az arvapénztárból, de azért mégis csupán 363.780 forint 25 krajcár elherdálásával le-het őt vádolni, mivelhogy a differencia: — el-évíült. A különbözetnek, vagyis 17.935 forint és 8 krajcárnak ez elsikkasztása ugyanis több mint 3650 nap előtt történt, így tehát ezt az összeget a sikkasztó javára le kell vonni abból a főösszegekből, mely az ötven apró, sikkasztásból kialakuló egyetlen-egy sikkasztásnak névleges végeredménye.

Érdekesen világitja meg a vádléval Krivány Jánosnak praktikus sikkasztási rendszerét, mely egy-uttal arra enged következtetni, hogy az aradi gyámp-éntár kezelése körül rendkívül patriarkális visz-onyok honosultak meg.

Krivány János mindig tiszteltetben tartotta az el-könyvelendők nem kerek összegek krajcárjait, sőt még a forintosokat is, amennyiben azok egy vagy két számjeggyel kifejezhető mennyiségnek feleltek meg. Így például a 91 forint 75 kr. ésak annyiban válto-zott, hogy 491 forint 75 kr. lett belőle, már amennyi-ben kifizetésről volt szó Krivány kezéhez. Viszont, ha például 819 forint 60 krajcárral kellett ma-gát megterhelnie, akkor a nyolcas számjegy el-tűnt, de megmaradt a 19 forint 60 krajcár. Krivány sikkasztási rendszerében ez a szép fogás többszörösen ismétlődik. Ezt követi ötlelességből az, hogy valahányszor 3-4-5 vagy 6000 forintnyi hiá-nyokat akart Krivány a könyveiben elleplezni, ugyanannyiszor 3-4-5 vagy 6000 forintnyi össze-gezési hibát csuszlatott bele az oldalösszegekbe vagy az átvitelbe. És ezt nem vette észre senki.

Nem utolsó dolog az sem, hogy miképpen csente ki Krivány a részvényeket és a takarékpénz-tári könyveoskéket abból a Wertheim-szekerényből, amelyik, nagyobb biztonság kedvéért, három kulcs-csal volt elzárva melyek közül egy az elnöknek, egy Kriványéval és egy az ellenőrnél volt biztos őrizetben. Hát a hivatalos órák alatt lopta ki az értékpapirokat azalatt, amíg az elnök és az ellenőr ur az újságokat olvasták.

Valószínűleg kellő hidegverrel és bizalmat keltő eleganciával vitte véghez Krivány a sikkasztásokat. Ellenkező esetben nem folytathatta volna ezt a divatos mesterséget több mint tíz éven át — zavartalanul.

Nyiltér.

Van szerencsém a n. é. kö-zönség b. tudomására hozni, hogy áruházamban f. é. fe-bruár 1-től kezdve szigoruan szabott árakat

vezettem be, melyek a leg-mérsékeltbben számítva, minden darabon láthatók.

Becsés pártfogását to-vábbra is kérve, maradok

Kiváló tisztelttel
HOLZER SIMON
női felöltök áruháza
Bpest, IV. Kossuth Lajos-u. 9.

Egészséges ivóvíz.

Tekintettel a fővárosban ismételt előforduló viz-misztériákra, a „Mohai Ágnes“-forrást mint esztra-mentes, tiszta, természetes, szénásvány astartal ásványvizet, mely minden infekciós betegségtől megóv, ajánljuk a t. közönség szíves figyelmébe. A „Mohai Ágnes“-forrás viz budapesti háztartások részére 1²/₁₀ lit. palackokban 36 fillérről beszerezhető, az üres palackért 8 fillér térül vissza, az tekintetében olecsbó tehát minden más forgalomban levő, mesterségesen készített viznél, sőt a szódaviznél is. Kapható minden jobb fűszerkereskedésben.

A „Mohai Ágnes“-forrás kutkezelősége.

(Az e rovat alatt közöltettek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

TÁVIRATOK.

Kormányválság Romániában.

Bukarest, február 1. A Carp-minisztérium nap-jai meg vannak számlálva, mert a képviselőház csak néhány bizottsága ellenzi az új adó-javaslatokat. De nemcsak az ellenzék részéről foglaltak állást e tör-vényjavaslatok ellen, hanem kormánykörökben is. Valószínű, hogy kormányváltás esetén a király Sturdzái fogja kabinetalakítással megbízni, de az sem lehetetlen, hogy átmeneti miniszteriumot nevez ki a király Cantacuzene herceggel az élén.

Bukarest, február 1. Az Agence Roumaine jelenti: Az a hír, hogy a képviselőházban előfordult inciden-sek következtében miniszterválság támadt, nem felel meg a valószínűségnek. A kormányt csak az bántotta, hogy a képviselőház némely bizottságai lassan intézik el az adójavaslatokat, de konfliktusról a többség és a kormány között szó sincs.

A kínai bonyodalom.

London, február 1. A Standard jelenti Tiencimből tegnap kelettel: A tiencini ideiglenes kormány hivatala a múlt éjjel teljesen leégett. A tüzvész valószínűleg gyújtogatás műve. Az utóbbi időben Tienciben kínai plakátok tűntek föl, amelyeken az ideiglenes kormány által a folyó kiadások fedezésére kivetett adók ellen panaszkodnak.

London, február 1. Pekingből jelentik, hogy a város kiürítésére vonatkozó javaslat szerint, amelyet Waldersee tegnap a hatalmak képviselői elé terjesztett, a követések megvédésére kétezer emberből álló csa-pat maradna Pekingben.

New-York, február 1. Pekingből jelentik tegnap kelettel: A követek ma reggel tartott összejövetelükön elhatározták, hogy a jövő héten közös értekez-letet tartanak a kínai meghatalmazottakkal. A néme-tek nyugat felé egy úteg tüzérsgébből és egy gyalog-ezredből álló expedíciót küldtek ki, amelyet hirlap-tudósítónak nem szabad kísérmé. Hír szerint három nappal ezelőtt innen nyugot felé 70 mérföldnyire sok bennszülött keresztényt gyilkoltak meg. Azt hiszik, hogy az expedíció oda megy.

Berlin, február 1. A Wolff-ügynökség jelenti Kantonból: A pekingi német követéség panaszt tett

a miatt, hogy a Sunkat és Kunsuk közöttlevő csator-nán kalózok éjnek idején megtámadtak egy csónakot és ez alkalommal két német védnökég alatt álló em-bert megsebesítettek és egy kínai szolgát megölték. A panasz következtében az illetékes kínai kormányzó nagyobb csapat katonaságot rendelt ki a kalózok kézrekerítésére. A bűnösök megbüntetésére nézve már indítványokat tettek a megtámadottak kártérítési igé-nyének föntartása mellett.

A német kivitelí várn.

Stuttgart, február 1. A képviselőház hatvan-három szavazattal husz ellenében elfogadott egy indít-ványt, amelyben arra kéri a kormányt, hogy a szö-vetségtanácsban a gabona, különösen az árpa és a zab behozatali vámjának kellő emelését követelje. Az indítvány mellett a néppártnak hat tagja is szavazott.

Frankfurt, február 1. Az új német vámtarifa — mint a Frankfurter Zeitung közli — vegyes rendszeren alapul, a kettős tarifa rendszerén, minimális és maxi-mális tétélekkel. A mezőgazdasági terményekre tízen-két tétel van megállapítva. Gazdakörökben az a véle-mény, hogy ez a rendszer nagy akadály lesz a kül-földi államokkal kötendő kereskedelmi szerződések megkötésében, mert minden államnak, amely mező-gazdasági termékeket visz ki és iparicikkeket impor-tál, nagy érdeke, hogy a gabonavámok nem ilyen tété-lekben állapíttassanak meg.

A konitzi gyilkosság.

Lipose, február 1. A birodalmi törvényszék semmitő tanácsa em elvetette a konitzi gyilkos-sági pörben beadott semmisségi kérvényt és meg-erősítette a halálos ítéletet.

Uj köszöntelek.

Praha, február 1. A brüxi köszönbánya-társaság az ossegi erdőben, ahol ásatásokat végeztetett gazdag köszönerekre bukkant. A köszön 480 méternyi réteg.

Közgazdasági táviratok.

Bécs, február 1. Azok a tárgyalások, amelyek egyrészt a Wiener Bankverein és a Pesti Magyar Keres-kedelmi Bank közt, másrészt egy francia és svájci pénzesoport közt folynak, a két első intézet birtoká-ban levő Első Magyar Köszönbánya Részvénytársaság részvényeinek eladása, továbbá ugyanennek a társa-ságnak adósságai törlesztésére fordítandó 12 millió koronányi kölcsön fölvétele tárgyában, kedvező ered-ménnyel biztattak.

Bécs, február 1. (A Budapesti Napló telefonjelen-tése.) Az üzletlenség e héten még nagyobb volt, kü-lönösen buzában; az irányzat bágydatt lett s alig volt kötés. Zárlatkor maradtak: buza tavaszra 7.81, rozs tavaszra 7.78, zab tavaszra 6.48, tengeri május-juniusra 5.45, repace augusztus-szeptemberre 18.—13.10 koronán. A készárúk piacán a forgalom a fo-gyasztás szigorú tartózkodása következtében majdnem egészen szünetelt.

Eladatott: Buza 79 kg. 7.10 K. és 78 5 kg. 7.05 K. Csabáról, 79 kg. 7.20 K. Mezőtúrról, 77 kg. 7.15 K. Tapolcsányról, 7.35 K. Duna-Szerdabelyről, 77 1/2 kg. 7.50 K. Wartbergből, 79 kg. déli vasuti 8 K. Eggen-dortból. Rozsban alig volt kereslet, árak tartottak: 72 kg. 7.85 K. és elsőrendű 74 kg. 7.50 K. Érsek-Ujvárról, 7.22 1/2 K. Tapolcsányról. Árpában csekély kínálat volt. Érsek-Ujvárról és Surányról 7.30 K. Tengeri 5.60—5.65 K. Zab 6.40—6.70 K. minőség szerint. Liszt ára nem változott. Korpa üzletlenség volt.

Liverpool, február 1. Amerikai buza változatlan 1/2 p.-ig alacsonyabb. Californiai 1/2—1 p. alacsonyabb. Amerikai tengeri 3/4—1/2 p.-ig alacsonyabb. Liszt változatlan. Fagy.

New York, február 1. (Terménytársaság.) (Zárlat.) Gyapot: New Yorkban helyben 10.— (11.—). Márciusra 9.31 (9.25). Májusra 9.22 (9.10). New-Orleansban helyben 9 1/16 (9 1/16). — Petroleum: Stand white New Yorkban 7.45 (7.45). Stand white Philadelphian 7.40 (7.40). Refined in Cases 8.50 (8.50). Credit Balances at Oil City 1.17 (1.17). — Zsír: Western steam 7.75 (7.70). Rohe és Brothers 7.95 (7.90). — Tengeri irányzata szilárd. — Februára 46.— (—). — Májusra 44 1/2 (44 1/2). Juliusra 44 1/2 (44 1/2). — Buza irányzata szilárd. Piros ősz helyben 80 1/2 (81 7/8). Februára — (—). — Márciusra 79 3/4 (80 3/8). Májusra 80 3/4 (80 3/4). Juliusra 80 3/4 (80 3/4). Gabona szállítási díja Liverpoolba 2 1/2 (2 1/2). — Kávé: fair Rio 7. sz. 6 1/2 (6 1/2). Feb.-ra 5.85 (—). — Májusra 5.80 (5.85). — Liszt: Spring Wheat clears 2.75 (2.75). — Cukor: 3 1/2 (3 1/2). — On: 26.20 (26.25). — Rész: 17.— (17.—). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, február 1. (Terménytársaság.) (Zárlat.) Buza irányzata szilárd. Febr. a 73 1/2 (—). Májusra 76.— (75 3/4). Tengeri irányzata szilárd. — Februára 86 1/2 (86 1/2). — Zsír: Februára 7.35 (7.35). Ju-liusra — (7.42). — Szacanna short clear 7.25 (7.30). — Sertésbűs: Februára 13.75 (13.72). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

M E S E.

Egyik sir, a másik nevet.

Volt egyszer egy király, a királynak volt egy kertje s a kertben volt egy csodaszép rózsafa. Mikor a király megházasodott, ezt a rózsafát a feleségének ajándékozta s a fiatal királyné úgy vigyázott erre a rózsafára és úgy ápoltatta a kertésszel, mint ahogy az ember csak a nagyon kedves dolgaira szokott vigyázni.

Egy tavasszal éppen javában bimbózott a fa, mikor meghalt a kertész felesége s a két kis gyereke nem sokat értve abból a vesztéséből, amelylyel meglátogatta őket a jó Isten, künn játszottak a ház előtt. Végig futkosták az udvart, bementek a király udvarára is s mint afféle kis kíváncsi maokók betipegtek a király kertjébe.

S itt voltak még csak vidáman! Mind két kis kecskefőlk, úgy ugráltak a kert gyönyörű pázsitos útján, s egyszer csak odaértek a királyné rózsafájához.

— Jéh! — báméskodott a kis Birike, — nézd csak Palkó, mekkora nagy rózsák vannak ezen a fán! Be jó volna egy az én Katica babám fejére kalapnak.

— Tudod mit? — szólt Palkó. — Emelj föl engem, s én szakítok egy rózsát a Katicádnak.

— Na jó, — mondta Birike, s nagy szuszogás között felemelte valahogy a kövér, nehéz Palkót.

Ebben a pereben arra jött a királyné, s amint meglátta az ő drága rózsafáján pusztító két gyereket, akkorát visított, hogy az egész palotából kifutottak az emberek.

— A rózsafám! A rózsafám! — sikoltott a királyné. — Üssétek agyon azt a két gyereket!

A két kis csacsi gyereket pedig ijedten állt a mérges királyné előtt.

— Hozzatok egy korbácsot! — kiáltotta a királyné az inasoknak — s verjétek a fiura tizenkettőt, s a leányra is ugyanannyit, ha nem fog úgy nevetni, ahogy csak tud, míg a testvérét ütök.

Megfogta aztán két inas Palkót, egy meg ütötte s a negyedik arra vigyázott, hogy a kis lány ne vessen, amíg a testvérét ütök.

Es a kis Biri ijedtében kacagott szegényke. De hogy kacagott! Sohasem kacagtak még olyan keservesen; csak úgy ömlött a köny a két szeméből.

Mikor már hatodszor emelte fel az inas a kis fiura a korbácsot, hirtelen egy fehér árnyék suhant el a levegőben s anélkül, hogy az emberek látták volna valamit, az inas kezéből egy hideg kéz kivette a korbácsot s az inas ijedten kiáltotta el magát: Jézus Mária, ez a meghalt kérészné!

A királyné dühösen toppantott a lábával: — Usd tovább!

Az inas újra felemelte a korbácsot, mire az a hideg kéz másodsor is kivette a kezéből.

— Felsőleges asszonyom, — dadogta fogva-cogva az inas — ha kerébe tört se ütöm tovább ezt a gyereket. Hisz a meghalt anyja szel-leme itt van mellette!

— Szamár vagy! — kiáltotta a királyné s azzal ő ragadta a korbácsot a kezébe, de a másik percben sápadtan ejtette el és szó nélkül megfordult s visszament a palotájába.

A szegény kertész, mikor megtudta, hogy mi történt a gyerekeivel, menten felmondta a királynak a szolgálatot, a királyné pedig attól a naptól fogva egyre szomorú volt és napról-napra nőtt a szomorúsága.

Egyszer aztán ennek a szomorú királynénak született két gyereke. Egy fiu, meg egy leány. Furcsa két gyerek volt ez. A fiu szünes-szünetlenül egyre csak sirt, mindig sirt, a leány meg szünes-szünetlenül egyre csak nevetett, mindig nevetett.

Nagy szomorúság virradt erre a királyi palotára. A király összehívatta az egész ország tudósait, hogy mondják meg: mi az oka ennek a dolognak, de egyik sem tudta eltalálni. Végre a legöregebb tudós, egy ősz szakállu ember, ezt mondta a királynénak:

— Nincsen másképp, minthogy a felsőleges asszony valamikor olyasmit cselekedett, amiért az Isten nagyon megharagudott. Gondolkodjon csak felséged, hogy nem bántott-e meg valaha gyereket, vagy anyát?

Gondolkodott a királyné s egyszer csak zokogva vágta magát a földhöz. Eszébe jutott a két árva gyerek, kik közül az egyik szivettépően sirt, amíg ő verette s a másik nevetett, amíg a testvérét ütötték. Tehát ezért büntette meg őt az Isten. Mint a két kis árva, az ő két gyereke is: egyik sir, a másik nevet.

Volt aztán bánat a palotában... A két király-gyerek pedig nőtt lassacskán. Szépek voltak, jók voltak, csak hogy az egyik: mindig sirt, a másik meg: mindig nevetett. Megpróbáltak mindent a gyógyításukra, de mind hiába.

A síró királyfihoz egy tuat udvari bolondot rendeltek, s ezek annyi mókát és ostobaságot összemondtak és tettek, hogy egy három hetes halott is elkacagta volna rá magát, de a királyfi ere is csak sirt tovább.

A királyleányhoz pedig öregasszonyokat vittek, akik olyan szomorú, szivtfacsaró dolgokat meséltek neki, hogy akik hallották, mind úgy sirtak, mintha csak ezért külön fizetést huztak volna, de a királyleány mind erre meg se kukkant. Ő csak nevetett tovább is.

Ennek a csodának a hire pedig szétfutott az egész országban s mindenfelől jöttek a táltosok, a mindent-tudó öregasszonyok, hogy segítsenek a királyék baján, de mind nem ért a semmit.

Már meg is nőttek a gyerekek, tizennyolc esztendősek lettek, de nem volt bennük a szülőknek semmi gyönyörűségük.

Történt pedig egyszer, hogy az egyik udvari inasnak a nevenapja volt és a cselédség nagyban mulatott lenn a cselédházban. Ettek, ittak, s a cirkszből elhozztak két kőtáncost, hogy annál jobban mulassanak.

A kertben kötelek feszítettek ki s ezen produkálta magát egy fiatal ember és egy leány. Azt mondták, hogy testvérek és csodaszép terem-tés volt mind a kettő. A leányt Birinek hívták, a fiut Palinak s azt mondták, hogy árvak.

A kőtáncosokat megnézni lejtött a kertbe a királyi család is.

A két szép komédiás testvér éppen akkor szállt fel a kötéltre s olyan ügyes, olyan bámulatos dolgokat vittek véghez, hogy a királyék nem győzték eléggé csodálni.

Egyszer azt kérdezte a királyné a leánytól:

— Edes lányom, melyik tetszik neked jobban a testvérek közül?

Elpirult erre a királykisasszony és most az egyszer, amióta a világon élt, először felelt egy kérdésre nevetés nélkül:

— Nekem a fiu tetszik.

— Hát neked, edes fiam melyik tetszik? — kérdezte a király a fiától, mire ez is elpirult és életében most először beszélt mosolyogva, amint mondta:

— Nekem a leány tetszik.

Összenéztek erre a király és királyné nagy boldogan s a két komédiás testvért azonnal oda hívták magukhoz.

Kikérdezték aztán őket, hogy kicsodák, kik voltak a szülők? Mire a testvérek elmondták, hogy: az apjuk udvari kertész volt s hogy nem-sokára az anyjuk halála után az edes apjukat is elvesztették s ekkor egy szegény öreg komédiás viselt gondot rájuk. Nagy szivdobogás között hallgatta mindezt a királyné s ebből megtudta, hogy az a két szegény árva gyerek áll előtte, akikért az Isten őt olyan súlyosan megbüntette a gyerekeiben.

Gondolt pedig erre hirtelen valamit a királyné s azt kérdezte a leánytól:

— Edes lányom, hozzá mennél-e feleségül ehhez a szegény komédiás fiuhoz?

— Hozzá biz' én, — felelte minden nevetés nélkül, nagyon komolyan a leány.

— Hát te, edes fiam — kérdezte a fiát, — elvonnád-e feleségül a szegény komédiás leányt?

— El biz' én — felelte mosolyogva, jöke-dvően a királyfiu, mire a királyné hirtelen két párt csinált a négy fiatal teremtesből s azt mondta nekik:

— Ásó, kapa válaszszon el benneteket egymástól...

Mindjárt másnap meg is ülték a kézfogót, harmadnapra a lakodalmat s a másik harmadnapra, amint lenn sétáltak a fiatalok a királynéval a kertben, egyszerre csak bámulya látja a királyné, hogy a tizennyolc esztendő előtt kiszáradt rózsafa, valami csoda után újra kinőtt és

A szurtos királyfi.

— REGÉNY —

Az ifjuság számára írta:

(6) KABOS EDE.

VI. Az állam koldusa.

Hát gyerekek, most hagyjuk egy kicsit magára Vikit. Ő most a mesterségét tanulja s az is van olyan nehéz lecke, mint a földrajz. Nem jó olyankor zavarni a diákok. Az inas sem. De azt ne merje valamelyikőtök hinni, hogy azért szőlítom el Viki mellől, mert ilyenkor hétköznap szurtos a gyerek. Ha szurtos is, szeretem. Ugy van az, mint a katonával. Akkor is szép, ha csillog-ragyog az egyenruhája, de még sokkal szebb, ha megkopik, elrongyolódik nehéz csatában. Tisztesség neki a rongyos ruha s diéséri az inást is, ha szurtos lesz a munkában. Hát azért mondom: megütöm, aki azt meri hinni, hogy azért szőlítom el éppen most Vikitől, mert szurtos a szegény. De ő most tanul, a mesterségét tanulja: ne zavarjuk.

Menjünk egy kicsit az állam koldusához. Mind velem jöhettek, gyerekek.

Igen ám, de hogy megyünk be az ő rideg, mogorva házába? Hiszen Viki is csak úgy látott az udvarába, hogy felmászott az eperfa tetejére. Valamennyien pedig csak nem mászhatunk az eperfára? No, ne féljétek, gyerekek! Tán mesélt valaha az edes anyátok a Husszain büvös szőnyegéről, amire csak rá kell ülni s aztán gyi te szőnyeg! — odavisz egy pere alatt, ahová akarjuk. Hát úgy tudjátok meg, nekem is van ilyen büvös szőnyegem, már alátok is terítettem s most már mondom is:

— Gyí te, szőnyeg!
És... tessék, már benni vagyunk a mogorva házban, ahol az állam koldusa lakik. Nini,

belülről nem is olyan mogorva ez a ház! Az udvar teli van virággal, a tornácot iszalag meg vadszőlő futja be s amott egy jókora duéből fehér galambok dugdossák ki a formás kis fejüket. Az egyik ki is buvik és lám már odaröptült a kert végébe, ahol most is száll, röpül a hinta s benne most is kacag az az edes kis babatündér, amelyik úgy megbüvölte a minap Vikit, mikor a fetejéről bámulta. De most nem az állam koldusa hintáztatja, hanem egy jóképű asszony, talán a dadája lehetett valamikor a kis lánynak.

Nincs messze az öreg katoná se. Ott heverészik a fűben és ragyog az arca, mikor a kis lány lekiált hozzá a hintáról:

— Fogjál meg, nagyapó!

No annyit a kis lány szavából is tudtok most már, hogy az állam koldusa nagyapja a babatündérnek. De érdemes ám, hogy többet is tudjatok s én el is mondom, amit véletlenül tudok az öreg katonáról.

Először is megemlédek a nevét. Ugy híjják, hogy Román Kázmér. Fiatalkorában nem volt nála vittebb katoná s idősebb korában is nagy volt az ő becsülete. De hát valamelyik csatában golyó furdott a jobb karjába s ha nemis benült meg tőle, de a kardot sem forgathatta már úgy, mint azelőtt. Akkor nyugalomba vonult az állam úgy becsülte meg, hogy tisztességes nyugdíjat adott neki. (Ebből csinálta rá az utca a gunyos nevét: állam koldusa.) A nyugdíjából pedig nagyon jól megélhetett s nem is az állam miatt volt ő olyan mogorva. De sok csapás érte a szegény öreget. A felesége meghalt s az egyetlen lánya, akit úgy adott férjhez, hogy boldognak bízott, sok panaszos levéllel keserítette. A férje, aki pedig gróf volt, mint főhadnagy szolgált a katonaságnál s nem becsülte meg a fiatal asszonyt. Többre tartotta a lovát, a pajtasokat, meg a kártyát, mint a feleséget. Pedig már gyerekek is volt, a kis lányok, vagy ahogy az edes anyja becézve szólította: Lónci. A szegény asszony elhagyatottságában Lóncival vigasztalta magát, de ha estenden lefektette az apróságot s magára maradt a

szobában, nagy keserűségét kiöntötte azokba a levelekbe, melyeket apjának, az öreg Román Kázmérnak írogatott.

Az ilyen levelek pedig kilopják az öreg ember arcából a pirosságot, szívéből a kedvet, lelkeből a derűt. Mogorva lett tőlük Román Kázmér és zárkózott. Akkor csukta el a háza ajtaját: senki se jöjjön hozzá, ő sem megy senkihez. Akinek ő panaszkodhatott, az azért ajtókon is ellátogatott hozzá. Mert nem panaszkodott az öreg katoná másnak, csak a jó Istennek.

A lánya mindig szomorubb leveleket írogatott. Egyszer csak azt írta, hogy nagyon beteg. Román Kázmér azt morogta akkor a szakállába:

— Még maga írja a levelet, hát csak el van keseredve, de nem beteg. Nem megyek hozzájuk.

Félt, hogy összekap a grófi vejevel és úgy le találja korholni a főhadnagy urat, hogy aztán akár mindjárt megával is hozhatja a lányát. Pedig még mindig szerette hinni, hogy jobbra is fordulhat a dolog. Talán, ha megöregedik a gróf ur, jobban megbecsüli majd a feleséget, vagy hogy talán Lónci fogja visszahódítani a lovaktól, a pajtasoktól, meg a kártyától. Így remélte az öreg katoná s azért nem akarta magát a gyermekek patvarködésába ártani. A szíve ugyan elfacsarodott minden panaszos levélre, de akkor sem szánta még el magát, hogy a lányát meglátogassa, mikor azt írta, hogy nagybeteg. Ah, ha meg tudja írni a levelet, nem lehet olyan beteg.

Pedig igazán beteg volt. S Román Kázmér meg is ijedt, mert sokáig nem kapott levelet. Még panaszosat sem.

Egy napon aztán táviratot kapott s jobban megbodogott tőle a szíve, mint a leghevesebb csatában. Jaj, teremő szent atyám, mi lehet abban a táviratban? Abban pedig az volt, hogy meghalt a szegény fiatal asszony, meghalt. Ezt már nem jelenthette maga, a férje jelentette: a főhadnagy ur.

Az öreg katonának reszketett a lába, de nem akart gyöngye lenni. Megrázta magát, mintha a bánatot is úgy lerázhatta magáról.

olyan gyönyörű virágok nyíltak rajta, amilyenek azelőtt sem nyíltak.

— Óh — mondta boldogan a királyné — ez annak a jele, hogy a szegény meghalt kertészné megbocsátott nekem.

És boldogan, nagy vigáság között éltek ezután a királyi palotában, és éltek elégedettek nagyon sokáig, talán egszáz, talán kétszáz esztendőig, mert ki tudná azt megmondani, hogy mese-országban meddig élnek az emberek?

Lux Torka.

KÜLÖNFÉLEK.

Az utolsó pillanat.

Midőn fölénk az örök éjjel Borítja szárnyát csöndesen, Sőhaj se kél, a szív alig ver, S üveges, megtörtött a szem.

Ott fekszünk némán, mozdulatlan, Még élünk s már nem szenvedünk. Bár itt leselg a zord sötétség: Legtisztábban most lát szemünk.

Akik körülünk sírva állnak, Most ismeretlen mind nekünk. Hegyen s völgyön túl messze száll el Utolsó, bús tekintetünk.

Elszáll, elszáll a kis faluba S a vén templomban megpihen. Oh, ezt a helyet feltalálta A megtörtött szem röptiben...

Midőn az örök éj borít ránk Sötét, végtelen szemfedőt, Nem halljuk már a zokogást, jajt, Mely siratja a szenvedőt.

Nem halljuk, mint mormol zsolozsmát A sok, fehér szakállú vén. Csak egy ima, az zsong szívünkben, Mint gyermekornak idején.

Első imánk, a melyet ajkunk Rebegett a templomban ott, Azt hittük, hogy már elfeledtük A régi, régi dalaomat.

Nem! Itt van újra, cseng szívünkben S nekünk édesen sűg, beszél. Haldokló lelkünket legyezve, Mint beteget az enyhe szél...

Midőn közelg a búcsú-óra S összekulesolva két kezünk, Örömből és a fájdalomból Semmit, semmit se érzünk.

Kezünk hiába tartja fogva Egy-egy barát vagy egy rokon, Hiába simogatja arcunk, Hiába csókol homlokunk.

A testünk megtört, mit sem érez, De mégis éled a beteg. A magas égből mintha hullna Arcára forró permeteg:

Egy csók, amely már rég elhangzott, Ki tudja, hogy hány éve már! Anyánknak búcsu-csókja hozzánk A végső percben visszajár...

Első ima és utolsó csók — Nem fog ki rajtuk a halál. Velünk maradnak mindörökkre, Mindkettő vőlünk sírba száll...

E földön bárhová visz útat, Kopár hantot sohol se látsz, Nyílik fölötte egy-egy rózsza, Ezerjófű vagy friss akác.

Üdén nyílik bár senki, senki Nem örködik virágira. Csak anyánk végső búcsú csókja Csak az az első szent ima.

Feleki Sándor.

† Verdi a közgazdaságról. Valamelyik olasz gazdasági újság kiadója Verdőtől, kiadványa számára, zenei kéziratot kért, mire a mester a következő levélben válaszolt:

Kedves Repasco ur! Nekem nincs kiadatlan művem, amit a Genova-Iberia számára átengedhetnék. Levelében a mezőgazdaságról is beszél, amelyben én még csak dilettáns is alig vagyok; annak a kivánságomnak adok kifejezést, hogy bárcsak ezt a nemes foglalkozást mentől szorgalmasabban üznék nálunk. Mily nagy forrássa lenne az a gazdaságnak Olaszországra nézve! Kevesebb muzikus, kevesebb ügyvéd, kevesebb orvos és valamivel több mezőgazda: ez az, amit én házáznak kívánok.

Verdi.

† Statisztika Európa uralkodóiról. Az Európában uralkodó harminckilenc fejedelem közül husznak, tehát több mint felének, nincsenek közvetlen fiu-örökösai.

A huszonegy német fejedelem közül tizenegynek nincsenek fiu örökösai. Ezek: a bajor királyi család, a szász és württembergi uralkodók, a szász-weimari, a mecklenburg-schwerini és a hessenzi nagyhercegek, a szász-altenburgi és a szász-köburgi hercegek, a lippei, a schwarzburg-rudolstadt-i és a schwarzburg-sondershauseni fejedelmek. Hét fejedelemnek van egy-egy fia, háromnak kettő-kettő, négynek három-három, egynek négy fia, háromnak, és pedig a szultánnak, a görög királynak és a schamburg-lippei

fejedelemnek öt-öt, a német császárnak pedig hat fia van.

A fejedelmi családok közül fiu-utódok hiányában hat családban a fivér a közvetlen jogutód, háromban a nagybácsira száll a trónöröklés, két esetben az unokaöcs lép a fejedelem jogaiba. Egyben az unokatestvér örökli a trónt, három családnál távoli rokonok veszik át az uralkodói jogart és négy esetben a leszármazottak különböző ágai között oszlik meg az örökösödési jog.

Az Obrenovics-dinasztia, ha Sándor király házasságából nem születnék fiu-utód, a szerb király halálával megszűnik.

Az európai harminckilenc uralkodó-családnak összesen ötven férfi- és harminchét női leszármazója van.

† Az éneklés egészségügyi hatása. Az éneklést életani cselekvésnek szokták tekinteni, mely, mint minden testbeli működés, anatómiai alapon nyugszik, de hatásában kizárólag művészi és esztétikai élvezetet nyújt.

Barth német orvos véleménye szerint az éneklésnek nagy egészségügyi értéke van. Az éneklés folytán a be- és kilégzés mélyebb lesz, a tüdőnek levegőt befogadó képessége nagyobb és az izomzat erősebb lesz. Az anyagcsere növekszik, étvágy és szomjúság erősebb lesz, a rekeszizom és hasfal mozgásai az emésztésre jótékony befolyást gyakorolnak. A gége, az orr és a garat erőteljesebb kifejlődését is előmozdítja az ének, a hallás pedig finomabbá válik. Az éneklésnek oly sokféle vonatkozása van az általános egészséghez, hogy az a krónikus tüdőhurutok ellen is alkalmas óvőeljárásnak tekinthető.

† Egy uzsorás végrendelete. Londonnak egyik legérdekesebb és legismertebb alakja, Sam Lewis halt meg a napokban és oly végrendeletet hagyott hátra, amelylyel bebizonyította állítólagos üzleti elvét, hogy: *Köteszünk a gazdagoknak és adok a szegényeknek.* Mintegy száz millió korona maradt a hirhett uzsorás után s ennek a pénznek legnagyobb része különböző jótékonyági egyesületeknek jut, a valószínűleg keserűen csalódott — rokonok alig kapnak az óriási vagyonból néhány százezer koronát. Sam Lewis egyebek közt tíz millió koronát hagyományozott arra a célra, hogy a londoni szegényeknek nagy menházakat állítsanak, amelyekben azok lakást, ellátást és foglalkozást kapjanak; továbbá kerek öt milliós kórházi alapítványt is tett az uzsorás, aki egy félszázad alatt Angliának valamennyi öreg és fiatal tékozlóit megkoppasztotta. Amit hosszú idő alatt hozott az „üzlet” Sam Lewisnek a dugszagadok zsebéből, az most mind a szegények javára fog a végrendelet szerint szolgálni, mintegy vezeklésül a sokszor nem épp tiszta businesséért.

— Na, öreg gyermek, katona volnál, vagy mi! Magára vette az egyenruháját, mindjárt keményebb legény volt benne. Aztán vonatra ült s négy órával később ott volt a lánya ravatalánál. Megsorította a veje kezét, mert az úgy illik, pedig a lelkében úgy érezte, mintha kardot tudna rántani arra a gonosz emberre, aki olyan lelketlenül bánt a feleségével. Eh, most már késő — mondta magának az öreg katona s inkább ölébe kapta a kis Loneikát, az unokáját. Csak hogy mégis maradt valaki, aki arra a szegény, halálra gyötört asszonyra emlékeztesse. A lányára.

Román Kázmér reszketve esőkolta az unokáját. Aztán hidegen szólt a vejének, mintha parancsot közölné vele:

— Loneit magammal viszem.

— De apám, — röstelkedett a főhadnagy.

— Magammal viszem, — ismételte az öreg katona. Neked gyakorlatokra kell járnod, egész nap a kaszárnyában van dolgod s ez a gyerek nem maradhat egyedül. Ki ügyelne itt rá? En meg otthonülő ember vagyok már, mintha asszony volnék. Majd csak fölvelem.

A főhadnagy szabadkozni próbált, mert érezte, hogy Román Kázmér büntetésből veszi el tőle a gyermeket, de az öreg katona kiegyenesedett és rászólt:

— Főhadnagy ur, az unokámat elviszem. Önnek még terhőre lehetne s nem akarom, hogy az én egyetlen unokám valakinek terhőre essék. Még a saját apjának sem.

Most már nem is tegezte a vejét. Mintha idegen lenne neki. Egy főhadnagy, aki némán tartozik engedelmeskedni, mikor föllebbvalója parancsol. Szót sem, így akarom! Így érintkezett a megholt lánya férjével. (A sírba vivőjével — gondolta, de nem mondta az öreg katona.) S mikor elhantolták a boldogtalan asszonyt, Román Kázmér felpakkolta a kocsijára unokáját, a bakra ültette a vén Mártát, aki Loneit születése óta dajkálta és végezetül beült a kocsiba maga is. A vejének pedig még azt sem engedte meg, hogy a vasutig kísérhesse őket.

Hidegen szólt le hozzá a kocsiból:

— A főhadnagy urnak bizonyára dolga van, hiszen mindig annyi dolga volt, hogy alig láthatta a családját. Fölmentem a kötelesség alól, hogy minket elkísérjen. Főhadnagy ur! Volt szerencsém.

Szalutált és intett a kocsisnak, hogy hajtson el.

S ime a mogorva házba élet költözött. Mire a tavasz megjött, az udvar virágai között piroslott a legszebb virág: Lonei. Csudálatosan megváltoztatta az egész házat, de még az öreg katonát is, aki lassankint megnyugodott a jó Isten rendelkezésében, mert hiszen most már volt neki egy szomorú lánya helyett egy vidám unokája. S ahogy valamikor a lánya levelei kilopták areából az élet pirosát, szívéből az élet örömet: most a kis Lonei csacsogása nevetése lassankint visszacempesztett mindent. Már nem volt olyan mogorva az öreg katona. Oh nem. Szinte gyermekké lett az édes gyermek mellett. Játzott vele, hintáztatta, becézgette s az öreg dada néha duredásan panaszkodott:

— Én azt hiszem, a nagyságos ur a Lonei dadája.

Román Kázmér csak nevetett. Nem tudott ő most haragudni, de még komolykodni sem. Nevetve mondta az öreg dadának:

— Tudja mit, Márta? Ha én vagyok a dada, hát vegye fel maga a katonaruhámat. Illik az magának úgy, mint nekem a dadaság.

Lonei még tapsolt hozzá:

— Igen dada, vegye fel nagyapó ruháját. A kardot is kösse fel!

— No, majd mit mondok, hogy ki kösse fel! — duruzsolt Márta. De azért még aznap csakugyan bele kellett bujnia a katonaruhába s a kardot is fel kellett kötnie, mert Lonei úgy akarta. Abban a házban pedig akkor már nem parancsolt más, csak Lonei. Ő volt az ur és két vén gyerek engedelmeskedett neki: az öreg katona és az öreg dada. Ha tehát Loneinak tetszett, hogy Márta katonának öltözködjék, bizony fel is kellett

öltözködni. S csak úgy csetlett-botlott a szokatlan ruhában, amin úgy nevetett az öreg katona, de ugy! A könnyei is kicsordultak. No persze, hogy Lonei is nevetett. A kis kacsóit is összesapta s úgy ujjongott:

— Jaj te csunya katona vagy, Márta! Nagyapó sokkal szebb dada!

Egyébként dadák voltak ők mindketten és a Lonei kedves játékszerai. De nagyon jól találták magukat ebben a szerepben s hármán úgy összeszoktak, mintha így éltek volna a világ teremtése óta. Csupa gyerekes boldogság volt az egész udvar, az egész ház — odakünn az utcán pedig még akkor is úgy beszéltek róla az emberek, hogy: micsoda mogorva épület. És pedig az örök tavasz lakott a mogorva házban.

Már befordult az idő a nyárba s úgy esett egyszer, hogy Lonei elaludt a hintában. A szép nagy szemeit bekente valami jó tündér az álom enyvével s bizony hiába pislogatott, leragadtak a szemei.

Az öreg katona sugva mondta a dadának:

— Lonei elaludt!

A dada is csak azt sughatta:

— Elaludt az aranyos.

Azonközben pedig megtréfálta a tündér a vén gyermeket is az álom enyvével. Azok az öreg szemek pedig még gyorsabban leragadtak s a lepkék, a bogarak csak nézték vidám zümmögéssel, hogy a katona is keres valami arany helyet a fűben, a dada is a másik oldalon. Aztán csak éppen letették a fejüket — zümm! — már aludtak is. A lepkék, a bogarak röpködtek fölötük s a nyári nap nevette őket a magasságból.

Lonei nyitotta ki elsőnek a szemeit s ahogy fölnevez, hát azt hitte, még most is álmodik. A magasból, a fa tetejéről egy szép nagy fiu mosolygott rá. (No gyerekek, fogadok, hogy ti már kitaláltátok, kiesoda! Mert persze hogy Viki volt, aki most már minden vasárnap ott volt az epferfa tetején.) De Lonei úgy nézte, mint a álomban látná.

+ A cserépnövények téli üntözése. A legtöbb cserépnövényt télen tudvalevőleg csak keveset kell öntözni, mert ha a földet nagyon nedvesen tartjuk, csakhamar elkezdnek betegeskedni és elhalnak. A lágy meleg vízzel néha-néha való locsolásért azonban nagyon hálásak, mert a fűtött szobában lévő száraz levegő és a szoba pora nagyon hátrányos befolyást gyakorol a növényekre és ez ellen a leveleknek minden nyolc-tíz napban lágy szivacsos-olaj való lemosása mellett csak gyakori meglocsolás által lehet küzdeni. E célra szükségünk van egy kis növényfeeszkendőre, melynek rózsája több apró lyukacskaival van ellátva. Az ugynevezett refrachis-seuruk, a hűgylek illatszer permetezői, hasonló szolgálatot tesznek. Szükség esetén egy rubakéféhez is lehet folyamodni; bemártjuk a vízbe, aztán jobb kezünkbe vesszük úgy, hogy a finom vizsgyarak a növény leveleire ömlenek. Ezt a feeszkendést télen csak a fűtött szobában a leveles növényeknél, mint a pálmák, gummiak, azaleák kell alkalmazni. Közönségesen a feeszkendés mindennap egyszer megeshetik, de a levélnek estig teljesen le kell száradnia; a földnek megnedvesítését a feeszkendésnél kerülni kell, ha csak már éppen valami nagyon ninces kiszáradva.

+ A közbiztonság Ohióban. A legkomolyabban foglalkozik mostanság Ohió amerikai állam kormányzója és törvényhozó testülete azzal a gondolattal, hogy rövidesen kibírdetik a státáriumot, mert a csendőrség már-már képtelen a folyton veszélyeztetett személy-és vagyonbiztonságot kellőleg megvédelmezni. Az utóbbi időben Ohióban ugyszólván napirenden voltak a legválogatottabb raffineriával és csodálatos vakmerőséggel végbetöltött rablások, utonállások, sőt rablógyilkosságok is. Alig egy hónap leoljárásán belül több, mint ötven vagyonos farmert rabolt ki, némelyeket pedig vérfagyasztó kegyetlenséggel gyilkolt le egy kitünően szervezett és egymással minden valószínűség szerint összeköttetésben álló banda, amely ezenkívül nyugodtan gyujtogatja a falvakat és furja a bankok kasszáit. Ánnyrá ment vamerőségében a rablóbanda hogy január közepén egy kis várost valóssággal megostromolt, a lakosságot megsarcolta és óriási zsákmánnyal megrakodtan vonult vissza az ohiói erdősegekbe. Ezekkel az állapotokkal most már torkig van az ohiói kormányzó, de még inkább a polgárság, amely rövid idő múlva megismerkedik majd a régtől ismert bíróság működésével.

+ A bor mint tüzoltó szer. Nagy erdőtüz támadt nemrégiben Santa Cruz hegységeiben, Kaliforniában. Hatalmas szél volt a lángok táplálója, villámgyorsan terjedt a tűz a hegyeken, majd lecsapott a völgybe, ahol átugrotta a csaknem teljesen kiszáradt folyókat. Az erdőség közepén néhány borászati cé-

Az édes, csilingelő hangján felszólott:
 — Ki vagy te?
 — Bors Viki vagyok — felelte a gyerek az eperfa tetejéről.
 — Mindig ott voltál a fa tetején?
 A fiu elnevette magát.
 — Nem. Hiszen fiu vagyok én, nem madár! Csak felmásztam.
 — Miért?
 — Hogy lássalak.
 — Miért nem jössz át?
 — Félek.
 — Kitől?
 — A katona bácsitól.
 — Oh te csacsi, nem bánt nagyapó senkit. Még lovagolok is a hátán.
 — En nem mernék rajta lovagolni.
 — Gyere át. Szeretnék veled játszani. Nagyapót meg Mártát már meguntam, nem tudnak, csak hintázni, mindig csak hintázni.

Viki eper tépegetett a fáról és zavarában átdobálta a kis lány felé. Egy szem odasett az ölébe. A gyerek a szájába vette, szopogatta:
 — Jaj be édes...

Aztán föl akart szólni a funak, hogy több eper is szeretne. De már senkit sem látott a fán. Csak valami erős neszt, ropogást hallott, mintha ágak törnének össze. S Lonei most hitte csak igazán, hogy álmódott. No csak nem tűnhet el olyan hirtelen valaki, ha az ímént még ott ült a fa tetején? Álom volt a fiu, a beszélgetés, az eper is. (Pedig még most is szájában van az ize.)

Körülnézett a hintából. Hát akkor jött feléje az öreg katona s már messziről nevetett, integetett. A másik oldalról Márta is közeledett. Még most is dörzsölte a szemét. S öket látta meg Viki, mikor olyan hirtelen leugrott a fáról. De Lonei nem értette a dolgot, hogy is értette volna? Csak nézte az ő vén játszótársait s azt gondolta, hogy ők is beletartoznak az álomba. De furcsa álom az!

(Folytatása következik.)

lokra szolgáló hatalmas épület volt, ezeket a lakosság meg szerette volna a pusztító elemtől menteni, mindent megtettek tehát, hogy az erdőnek legalább a közepétől tartsák távol a tüzet, de a fáradság hiábavalónak bizonyult. Végre már csak magukat az épületeket akarták megóvni, de ekkor meg felmondta a lezuhanó fatörzsektől elpusztított vízvezeték a szolgálatot. Már helyenkint kigyúlt a tetőzet, mikor az épületek tulajdonosa egyszerre csak arra a gondolatra jött, hogy a pincében lévő borral oltatja a tüzet. Beverette a hordók fenekét s a bort használták fel tüzoltásra víz helyett. Az épp erjedésben lévő bor csodás oltószereket bizonyult; száznyolcvan hektoliter bort öntöztek ki, s az épületeket, bár a legdulobb erdőtüz közepette állottak, mégis sikerült megmenteni. Ha véletlenül kifort bort használnának volna a tűz eloltására, egész más lett volna az eredmény, mert a kifort bor élesztője a tűznek.

Apróságok.

Felcsés (műkedvelői előadás után): Nos, hogy tetszettem az élőképben?

Férj: Nagyon bájos voltál, csak azon bámultam, hogy oly sokáig tudsz hallgatni.

- Csak egyetlen kívánságom van.
- Mi az?
- Hogy minden kívánságom teljesedésbe menjen.

Káplár (a gyakorlaton): Ha egy fal előtt azt vezényelem: állj! akkor nem azért álltok meg, mert fal van ott, hanem mert én vezényelem.

Bella: Az albiróra nagyon haragszom és meg fogom büntetni.

Lujza: Ugyan mivel?

Bella: Nőül megyek hozzá.

— Az özvegy cipészét harmadszor is oltárhoz vezetik; mit szól hozzá?

— Azt, hogy már maga is megtalálhatná az oltárhoz vivő utat.

Urnö: Nézze, minden szék tele van porral.

Szobalány: Bizony, — de hisz ma még senki sem ült rajtuk.

KÖZGAZDASÁG.

Ipar és kereskedelem.

Mosakodás. Mai számában a *N. W. Tagblatt* foglalkozik január 24-iki és 29-iki cikkeinkkel. Az előbbinek fordítását is közölve, ismétli a *N. Fr. Pressben* is megjelent közleményt, természetesen a termelők meggyanúsítása céljából. Teszi ezt azzal a kis variációval, hogy immár 50 százeleknél magasabb száma emeli a termelőktől beszerzett kifogás alá eső bormintákat. Csakhogy ez a termelők rovására csinált kis változás nincs igen jól kiszelve. Ugyes vadász oda megy vadászni, ahol tudja, hogy vadat talál. Ha résznükről akárik lenne megbízva, hogy borkereskedőknél kutasson rossz borok után, bizony tudná az illető, hogy kiknél keressen. S ily eljárás mellett az összehozott mintáknak, ötvennél jóval nagyobb százaléka bizonyulhatna hamisítottnak. Egyébként nem nyilatkozik érdemlegesen a *N. W. Tagblatt* cikk-írója. — Közlemények csak arról szól, hogy majd csak az egybehírvandó anketén fogják magukat tisztázni — a jeles bécsi firmák. A történeteknek hírlapi szellőztetése — érthető okokból — nem igen tetszik lajtántuli sógorainknak. Nincs inyükre, hogy a nagyközönség is szerezzen tudomást arról, hogy ők is ludasok. Nem bánjuk. Mivel azonban egyttal arról is értesülünk, hogy az egybehívatni szándékolt anketéből nem lesz semmi, bizony csak azt állíthatjuk, hogy a bécsi klubnak más szándéka nincs is, mint az általunk megpendített ügynek ad calendas graecas hasznaltásával a dolgot végképp agyonhalgatni. Ezt megállapítva, mi sem akarunk többet e bécsi specialitással foglalkozni. Mielőtt azonban a vita megszűnik, kötelességünknek tartjuk kijelenteni, hogy tökéletesen egyetértünk a *N. W. Tagblatt* állításával, hogy „generalizálni nem lehet.” Igaza van! Ezt tenni nem is akartuk soha, sőt megrovásaink esakis a bécsi klub ama tagjaira vonatkoztak, kik vagy a korneuburgi perben szerepeltek, vagy pedig a bécsi hatóság által lelepleztettek. — Hogy épp ezek a bécsi Borkereskedők Klubjának vezérferiai, ezt esakis a klubtagok többségének nemtörődősége okozza. Meggyőződésünk, hogy ugy a nevezett klubban, valamint még inkább e szövetezeteken kívül, vannak Bécsnek igen tiszteletreméltó borkereskedői, sőt tudunkkal épp a legtekintélyesebb és legjobb hírnévként örvendő cégek nem is tagjai a bécsi Borkereskedők Klubjának. — Nem generalizálunk hát; és csak azt ütjük, ki erre rászolgált.

A magyar biztosítási törvény. *Jenei Lajos*, az Első Magyar Általános Biztosító-Társaság és *Klang James*, az ausztriai Phönix Biztosító-Társaság igazgatója *Szell Kálmán* miniszterelnöknek, *Hegejűs Sándor* kereskedelmi, *Lukács László* pénzügyi és *Ploss Sándor* igazságügyi miniszternek a magyar és a Magyarországon képviselt osztrák biztosító-társaságok nevében emlékiratot nyújtottak át. A memorandum az említtet társaságoknak az alakított magyar biztosítási törvényre vonatkozó óhajait, illetőleg ellenvetéseit tartalmazza.

A Salgótarjáni Kössémbánya Részvény-Társulat. A társulat igazgatósága ma tartott ülésében megvizsgálta és megállapította az 1900. évi zárószámadatakat és mérleget. A mérleg bőséges leírások és a tartalékalap javadalmasa után az 1899-ik évből áthozott 407.198-50 koronával együtt 2.775.773-76 korona tiszta nyereséggel záródik. Az igazgatóság az évi rendes közgyűlést folyó hó 27-ikére hívta egybe, melynek javasolnli fogja, hogy osztaletkül részvényenkint 36 koronát szabjon meg és a megmaradó 471.773-76 korona az 1901. év nyereség- és vesztéség-számlájára irassék elő.

Az Első Leánykiképzési Egyetnöl januárban 1173 jutalékról irattak be és nászjutalékok fejében 18336 korona 64 fillért fizettek ki.

Sorsolások. A Magyar Jeltzalog Hitelbank 4%-os közpési kötelezőinek a mai napon történt tizenegyedik kisorsolása alkalmával a következő számok buztattak ki: 2 darab 5000 forintos: 129 315 szám. 16 darab 1000 forintos: 58 295 362 681 859 1023 1070 1198 1221 1470 1517 1593 1663 1745 1843 2235 szám. 5 darab 500 forintos: 21 197 293 376 431 szám. 31 darab 100 forintos: 148 169 418 492 540 674 688 708 751 792 811 823 884 1102 1259 1370 1386 1450 1466 1573 1577 1627 1689 1839 1855 1901 1909 2021 2138 2167 2226 szám.

Az 1860-iki államsorsjegyek mai húzásánál egy bécsi távirat szerint a következő sorozatokat buzták ki: 17 332 361 365 664 762 1239 1234 1429 1507 1520 1565 1881 2049 2142 2198 2258 2306 2464 2501 2621 2628 2664 2668 2684 3041 3138 3154 3288 3300 3383 3454 3467 3701 3714 3790 3873 3875 4090 4271 4312 4679 4747 4818 4960 4964 4995 5053 5086 5123 5177 5338 5383 5434 5480 5501 5528 5591 5660 5701 5723 5735 5816 6019 6058 6063 6108 6134 6178 6293 6312 6323 6375 6492 6504 6816 6877 6926 6982 7120 7177 7365 7376 7384 7635 7746 8437 8587 8222 8324 8352 8599 8629 8846 8973 9022 9103 9130 9225 9244 9416 9420 9586 9613 9646 9 21 9970 10158 10393 10514 10528 10543 10556 10560 10688 10754 10838 10945 11002 11277 11365 11370 11711 11725 11789 11892 11964 12112 12173 12217 12306 12370 12397 12573 12766 12780 12805 12851 12863 12898 13264 13250 13444 13540 13551 13620 13938 13965 13961 14033 14076 14188 14121 14197 14365 14454 14632 14690 14820 14914 15008 15130 15144 15258 15318 15401 15514 15552 15681 15696 15732 16019 16089 16155 16197 16201 16281 16316 16419 16428 16475 16793 16902 16988 16990 17073 17284 17316 17364 17466 17468 17492 17502 17596 17628 17639 17715 17737 17760 17803 17808 17818 17852 17958 17991 18049 18167 18206 18400 18535 18565 18732 18817 18861 18928 18944 19652 19072 19219 19239 19256 19466 19539 19558 19749 19807 19816 19850 19923 19949. A nyerevényhúzás május hó 1-én lesz.

A St.-Genois-sorsjegyek húzásánál a főnyereményt 105.000 koronával a 24355. szám, a második nyereményt 10.500 koronával a 47166. szám, a harmadik nyereményt 4200 koronával az 56134. szám és a negyediket 2100 koronával a 61117. számú sorsjegy ütötte meg.

Hűvelyesek és termények. (A *Budapesti Napló* tudósítójától.) Az elmúlt héten a iorlatom szünetelt, a kivitel is pangott, ennek következtében teljes lanyhaság uralkodott. *Babban* az eddigi kis kivitel is teljesen szünetelt, az árak hanyatlottak. Jegyzetett: törpe gyngyösi 9.75 K., félegyházi 10.— K., törpe zombori 8.65 K., bajai 8.50 K., mohácsi 8.50 K., váci középminőségű 8.50 K., barna N.-Károlyon 6.12½ K., Kalocsán 6.50 K. Az árak állomáson értendőek. *Borsó* 12—14 K., hámozott árnyezett egész 17.50—19.50—20.50 K., fél 14.50—17.50—18.50 K. *Lencse* minőség szerint 10—13 K. *Köles* 5.— K. *Kása* 10.25—11—11.50 K. *Mak* változatlan 25.—26.— K. *Muharmag* 7.25 K. *Kendermag* 10.— K. *Köménymag* hollandi 44.— K., belöldi 38.— korona. Mind 100 kgkint.

Szeszárak. A kontingens nyersszesz ára *Budapest* 42.— korona pénzben, 42.50 korona áruban, *Bécsben* a nyersszesz ára 40.40 korona pénzben, illetve 40.80 korona áruban.

Budapesti sertés-konzumvásár. A ferencvárosi petróleum-rakodónál lévő székcs-íóvárosi sertés-konzumvásár argerjzése 1901. évi február 1. Készlet 232 darab. Erkezett 1112 darab. Összesen 1344 darab. Eladott 1223 darab. Maradt 121 darab. Napi árak: 120—180 kilogramm súlyban 84—88 koronáig, 220—280 kilogramm súlyban 86—91 koronáig, 320—380 kgtr. súlyban 86—91 K.-ig. Öreg nehéz páronkint 400—500 kilós 84—90 koronáig. Malac 50—100 kgtrig 64—70 korona. A vásár élénk.

A budapesti gabonatözsde.

Budapest, február 1.

Mérsékelt kereslet és lanyha irányzat mellett 7000 métermáza buza 5 fillérrel olcsóbban került eladásra, zab és tengeri szilárd, 5 fillérrel magasabb. Rozs üzletellen.

Eladott:
Buza. *Tiszavideki:* 200 mm. 79 k. 7 K. 85 f. 200 mm. 78 k. 7 K. 72½ f. 100 mm. 78 k. 7 K. 70 f. 100 mm. 78 k. 7 K. 57½ f., 300 mm. 77.5 k.

7 K. 75 f., 100 mm. 77 k. 7 K. 65 f., 100 mm. 77 k. 7 K. 60 f., 200 mm. 75 k. 7 K. 40 f.
 Pestvidéki: 6000 mm. 80 k. 7 K. 75 f., 100 mm. 78 k. 7 K. 57 1/2 f., 800 mm. 78 k. 7 K. 55 f., 1100 mm. 77-5 k. 7 K. 50 f., 800 mm. 76 k. 7 K. 45 f., 730 mm. 72 k. 7 K.
 Mind három hónapra.
 Bányási: 1500 mm. 75-5 k. 7 K. 27 1/2 f.
 Bihari: 100 mm. 77 k. 7 K. 20 f.
 Erdélyi: 200 mm. 76-5 k. 7 K. 45 f.
 Zab: 400 mm. 6 K. 35 f., 500 mm. 6 K. 27 1/2 f.
 Tengeri: 500 mm. 5 K. 20 f., 1200 mm. 5 K. 15 f.

Kétségnyitítés mellett.
 A készáru hivatalos jegyzése a budapesti áru- és értéktőzsde szokásai szerint, kétségben 50 kilogrammonként. — A minőség hektoliterenként és kilogrammonként.

B u z a	Kilós	100 kilogramm ára		Kilós	100 kilogramm ára	
		K.-tól	K.-ig		K.-tól	K.-ig
Tiszavidéki	0	75	2.82	75	7.75	7.90
	75	75	7.45	75	7.86	7.96
	77	75	7.80	75	—	—
Fehérmegyei	75	75	7.55	75	—	—
	76	75	7.25	75	7.77	7.85
	76	75	7.45	75	7.85	7.90
Pestvidéki	77	75	7.50	75	—	—
	75	75	7.65	75	—	—
	75	75	7.25	75	7.65	7.75
Bányási	75	75	7.35	75	7.75	7.85
	77	75	7.50	75	—	—
	75	75	7.60	75	—	—
Békési	75	75	7.30	75	7.70	7.80
	75	75	7.40	75	—	—
	75	75	7.50	75	—	—

Egyéb gabonafajták		Kilós	100 kilogramm ára	
			K.-tól	K.-ig
Rozs	uj előrendű	70-72	7.30	7.35
	hátsórendű	—	7.65	7.10
Árpa	takarmány	60-62	6.10	6.20
	egőrti való	62-64	6.90	6.10
Zab	sörizőre való	34-36	6.80	6.10
	—	36-41	6.80	6.10
Tengeri	bányási	—	4.95	5.05
	matenemű	—	—	—
Repece	uj káposzta	—	—	—
	bányási	—	5.00	5.20

A határidőslet folyamán a következő kötések történtek:

Buza áprilisra	7.53-7.52-7.52
Buza októberre	0. —
Rozs áprilisra	7.36-7.37
Rozs októberre	0. —
Zab áprilisra	6.15
Tengeri májusra	5.15-5.16-5.17-5.16
Repece augusztusra	—

Déli egy órák a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tőzsdén:

Buza áprilisra	7.51	7.52	7.52
Buza októberre	7.62	7.63	7.63
Rozs áprilisra	7.36	7.37	7.37
Rozs októberre	6.56	6.57	6.57
Zab áprilisra	6.13	6.14	6.14
Tengeri májusra	5.15	5.16	5.16
Repece augusztusra	12.55	12.65	12.65

Délután fél 5 órák zárul:

Buza áprilisra	7.49-7.50
Buza 1901. októberre	7.61-7.62
Rozs áprilisra	7.36-7.37
Rozs októberre	6.56-6.57
Zab 1901. áprilisra	6.13-6.14
Tengeri májusra	5.14-5.15
Repece augusztusra	12.65-12.65

A budapesti értéktőzsde.

Az előtőzsde igen szerény forgalmat tanusított s a hangulat, tekintettel az osztrák képviselőház megnyitására, tartózkodást tüntetett fel. Az összes vezető értékek egy csekélységgel elgyengültek.

A helyi és járadékpiac előtőzsdéinken teljesen el volt hanyagolva.

A déli tőzsde csekély üzlet mellett az egész vonalon változatlan maradt s csendesen zárult.

A helyi és járadékpiac üzletlen, míg a valutapiac teljesen változatlan maradt.

Az előtőzsde tartózkodó.

Jegyzetek: Osztrák hitelrészvény 665.25-667.—, Államvasutó részvény 666.50-667.—.

A déli tőzsde változatlan.

Jegyzetek: Osztrák hitelrészvény 665.75-666.—, Államvasutó 666.25-668.75, Koronajáradék 92.90-—, Rimamurányi vasúti 662.—, Közúti 583.50-587.50 korona.

Forgalomba került: Bankgyűléslet 166.—, Salgótarjáni közszénbánya 630.—, Adria 447.—, 450.—, Városliget villamos 289.—, 289.— korona.

Utóközde. A 4 órai zárlatok maradt:

Osztrák hitelrészvény 665.25, Magyar hitelrészvény 672.—, Leszámloló bank részvény 421.—, Rimamurányi vasútrészvény 460.—, Osztrák-magyar államvasutó 666.50, Közúti vasutó részvény 583.—, Villamos vasutó részvény 289.— korona.

A budapesti terménytőzsde.

A terményüzletben a megszokott hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzleti árjegyző-bizottság hivatalosan a következő árfolyamokat állapította meg:

Jegyzetek: Heremag: lucerna magyar 43.—48.— korona, vörös aprózemű 48.—50.— korona, vörös erdélyi — korona, vörös bányási — korona, közpészemű 55.—58.— korona, nagyszemű 61.—65.— korona. Disznósír: budapesti 56.—56.50 korona, vidéki — korona. Táblaszalonna: légszártított vidéki — korona, városi 4 darabos 42.—42.50. korona, 3 darabos 45.—46.— korona, füstölt — korona. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség 15.—15.50 korona 120 darabos —, korona. 100 darabos 16.25-16.50 korona, 85 darabos 17.—17.50 korona, azonnali szállításra. Szerbiai szokás szerinti minőség 14.50-14.75 korona, 100 darabos 16.50-16.75 korona, 85 darabos 16.50-16.75 korona. Szilvaiz: szlávóniai 19.50-19.75 korona, szerbiai 17.—17.50 korona, azonnali való szállításra.

A bécsi értéktőzsde.

Az előtőzsdén ma is szűk korlátok közt mozog az üzlet. Járadékpiac szilárd maradt.

Déli tőzsde is üzletelen.

Zárlat pedig szilárdabb Berlinre.

Bécs, február 1. (Magyar értékek zárlata.) 4 1/2%-os aranyjáradék 117.40. Tiszai és szegedi kölcsön sorsjegy 140.—, Magyar vasúti kölcsön ezüstben 100.80, Magyar keleti vasúti állami kötvény 119.—, Magyar leszámloló- és pénzváltóbank 419.—, Rimamurányi vasútrészvény 460.50, Magyar koronajáradék 92.95, 4 1/2%-os Magyar földhitel. kötvény 91.75, Magyar hitelbank részvény 668.—, Magyar nyerevény kölcsön sorsjegy 165.75, Kassa-oderbergi vasúti részvény 356.—, Magyar kereskedelmi bank —, Magyar cukoripar 1868.

Bécs, február 1. (Osztrák értékek zárlata.) 4 2/3%-os papírjáradék 98.45, 4 1/2%-os osztr. aranyjáradék 117.65, 1860-iki sorsjegy 137.—, Osztrák hitelsorsjegy 387.50, Angol-osztrák bank 208.70, Bécsi bankgyűléslet 466.50, Osztrák-magyar bank 170.4, Déli vasutó 108.—, Dunagőzhajózási részvény 736.—, Dohányrészvény 292.—, Császári és királyi arany 11.34, Német bankváltók 117.55, 4 2/3%-os ezüst járadék 98.35, Osztrák koronajáradék 98.20, 1864-iki sorsjegy 198.50, Osztrák hitelintézet részvény 665.75, Unionbank 534.50, Osztrák Landerbank 405.50, Osztrák-magyar államvasutó 666.75, Elbavölgyi vasutó 468.—, Alpesi bányarészvény 429.—, 20 frank arany 19.15, Londoni váltóár 240.70, Bécsi Tramway Litt B. 275.—, Bécsi Tramway Litt A. 274.—, Lipót kohó —, Az irányzat csendes.

Bécs, február 1. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése.) A délutáni magánforgalomban a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 665.50, Magyar hitelrészvény 699.—, Angol-Osztrák bank 288.75, Bécsi bankgyűléslet 466.—, Union bank 534.50, Landerbank 406.—, Osztrák-magyar államvasutó részvény 666.75, Lombard 108.50, Elbavölgyi vasutó 469.—, Északnyugati vasutó részvény 458.—, Dohányrészvény 293.—, Rimamurányi vasúti 461.50, Alpesi bányarészvény 428.—, Májusi járadék 98.45, Magyar koronajáradék 92.95, Török sorsjegyek 117.58, Német birodalmi márka 117.83, Napoleon d'or 19.15.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, február 1. (Tőzsdéi tudósítás.) Biztatás hiányában a mai üzleti forgalom jelentéktelen volt. Iparértékekben túlnyomó volt a realizáló kedv. Kőszénrészvények 11-2-2 százaléki árhányattal indultak. Kohóüzvények jobban álltak ellent a nyomásnak. Bankok erősen tartották magukat. Befektetési papírok, különösen a beföldi járadékok, a vasutak közül pedig kelet-európaiak szilárdan. Northern-Pacific részvény New-Yorkra javultak. A második tőzsdéoránban bányarészvények kissé javultak. Zárlat után egyenlően volt az irányzat. Pénzpiac és iparértékek bágyadtak. Magánleszámlolási kamattól 3%.

Berlin, február 1. (Zárlat.) 4 2/3%-os papírjáradék 98.25, 4 1/2%-os osztrák aranyjáradék 100.—, Elbavölgyi vasutó —, Magyar koronajáradék 93.75, Osztrák-magyar államvasutó 142.60, Kassa-oderbergi vasutó —, Bécsi váltóár 85.—, Magyar vasúti beruházási kölcsön 102.25, Alpesi bányarészvény —, Disconto-Commandit 178.25, Aitalános villamosági Edison 208.—, Gelsenkirchen 163.90, Laura-kohó 194.50, 4 2/3%-os ezüstjáradék 98.25, 4 1/2%-os magyar aranyjáradék 98.60, Osztrák hitelrészvény 209.25, Déli vasutó 25.60, Károlyi Lajos vasutó —, Orosz bankjegyek 216.10, 4 1/2%-os új orosz kölcsön 95.50, Török dohányrészvény —, Olasz járadék —, Magyar hitelbank —, Dynamit Trust 149.75, Harpeni 165.60, Az irányzat ingadozó.

Berlin, február 1. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Esti forgalom. 4 1/2%-os magyar aranyjáradék 98.60, Magyar koronajáradék 93.50, Osztrák hitelsorsjegy 209.70, Osztrák-magyar államvasutó 142.50, Déli vasutó 25.60, Északnyugati vasutó —, Elbavölgyi vasutó —, Orosz bankjegy részvény 216.10, Buschtienbradi —, Orosz bankjegy —, (Ultimo.) Lombard —.

Frankfurt, február 1. (Zárlat.) 4 2/3%-os papírjáradék —, 4 1/2%-os osztrák aranyjáradék 100.10, Magyar koronajáradék 93.70, Osztrák-magyar bank 122.30, Déli vasutó 25.60, Elbavölgyi vasutó 117.—, Londoni váltóár 204.57, Bécsi bankgyűléslet 115.55, Villamos részvény —, 3%-os magyar aranykölcsön 82.30, 4 2/3%-os ezüstjáradék —, 4 1/2%-os magyar aranyjáradék 98.60, Osztrák hitelrészvény 209.20, Osztrák-magyar államvasutó 142.40, Északnyugati vasutó 112.—, Bécsi váltóár 849.66, Párisi váltóár 814.25, Unio bank —, Alpesi bányarészvény 216.—, Az irányzat nyugodt.

Frankfurt, február 1. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Artoiyamok január. Esti forgalom Osztrák hitelrészvény 209.10, Osztrák-magyar államvasutó 142.50, Déli vasutó 25.80, Osztrák aranyjáradék 164.80, Olasz járadék —, Laura-kohó —, Harpeni 173.75, Discont —, Alpesi 193.00, Bécsi bankgyűléslet —.

Hamburg, február 1. (Zárlat.) 4 2/3%-os ezüstjáradék 98.10, 1860. sorsjegy 138.—, Déli vasutó 25.55, 4 1/2%-os osztrák aranyjáradék 98.60, Osztrák hitelsorsjegy 209.35, Osztrák-magyar államvasutó 142.25, Olasz járadék 95.40, 4 1/2%-os Magyar aranyjáradék 98.90, Az irányzat nyugodt.

Páris, február 1. (Zárlat.) Osztrák-magyar államvasutó —, 4 1/2%-os osztrák aranyjáradék 100.70, Osztrák Landerbank —, 3%-os francia járadék 102.12, Ottomobank 543.—, 3 1/2%-os francia járadék 102.95, Alpesi bányarészvény —, Déli vasutó 140.—, 4 1/2%-os magyar aranyjáradék 99.50, Párisi bankrészvény 1060, Olasz járadék 95.05, Francia törleszt. járadék 100.55, Osztrák földhitelintézet részvény —, Török dohányrészvény 315.—, Az irányzat nyugodt.

UTMUTATO.
 Sternberg Armin és Testvére hangszergyár, os. és kir. udv. szállítók 3 dapest, VII. K. Rápa-s út 36) Zongora-tervek Kossuth Lajos-utca 22. (Károly-kört sarok Zeneipolca. Megjelent: MÁGYAR-TILINKO-ISKOLA, melynek segítségével a tilinkón tökéletességgel és alaposan meg lehet tanulni játszani, — minden további magyarázat nélkül.

Budapesti takarékpénztár és Országos Zálogkölcsön Részvénytársaság. Beüzemelt részvénytőke: 10 millió korona. Elnökök: Tolnay Lajos, vezérigazgató: Bunke Gyula. Központ: VI., Andrássy-ú. 5. Magy. kir. szab. osztály-sorsjáték főeljárás helye: IV., Koronahéreg-utca II. Közi zálogüzletek: IV., Károly-kört 18.; IV., Koronahéreg-utca és Zsibárus-utca sarkán; VII., Király-utca 57.; VIII., József-kört 2.; VIII., Üllői-út 6. sz.

186 Leánykínázási Egylet Budapestem, VI. ker., Teréz-kört 40-42. szám. Alapítva 1883. évben. Kifizetett nárszjátékok 1892. december hó 31-ig 1500,000 frt. Legelőnyösebb feltételek kifizázási biztosításokra 300 frttól 10,000 frttig.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Február 1. A sertésüzlet irányzata csendes.
 A) **Hízott sertések ára:** I. A Magyar elsőrendű: Öreg nehez (páronként 400 kilogramm feletti súlyban) 88-92 fillérg. Öreg közép (páronként 300-340 kilogramm terjedő súlyban) — fillérg. Fialat nehez (páronként 320 kilogramm feletti súlyban) 94-95 fillérg. Fialat közép (páronként 251-320 kilogramm terjedő súlyban) 90-92 fillérg. Fialat könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) 89-90 fillérg. — II. Magyar szedett: Nehez (páronként 280 kilogramm feletti súlyban) — fillérg. Közép (páronként 240-280 kilogramm súlyban) — fillérg. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérg. — III. Romániai: Nehez (páronként 320 kilogramm feletti súlyban) — fillérg. Közép (páronként 250-320 kilogramm terjedő súlyban) — fillérg. Könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) — fillérg. — IV. Romániai eredeti (Stachl). Nehez (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) fillérg. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) fillérg. — V. Szerbiai: Nehez (páronként 280 kilogramm feletti súlyban) 86-90 fillérg. Közép (páronként 240-280 kilogramm terjedő súlyban) 84 fillérg. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) 80 — 84 fillérg.

Sertésleltésszám 1901. január 30. napján volt készlet 29,909 darab. — 1901. január 31. napján lejelajtott 825 darab. 1901. február 1. napján elszállított 353 darab. 1901. február 1. napjára maradt készletben 30,381 darab.

TAJEKOZTATO.

Mezőgazdák figyelmébe!
 Elismert kitűnő hazai gyártmány!
 1600 gőzseplőkészlet üzemben!
 CZIM:
ELSŐ MAGYAR
 gazdasági gépgyár
 RÉSZVÉNYTÁRSULAT
 BUDAPESTEN,
 KÜLSŐ VÁCZI-UT 7. SZÁM.
Gőzseplőkészletek
 2 1/2, 3 1/2, 4, 4 1/2, 6, 8, 10, 12 lőrejeltek.
Magánjárók
 (uti mozdonyok.)
 Kérjük minden szakbavágó kérdéssel bizalommal hozzánk fordulni, készségedünk kimerítő és felvilágosító választ.
 Argyazték kívánatra díjmentesen küldetik.

Napirend.

Napló: Szombat, február 2. — Római katolikus: Gy. sz. B. A. — Protestáns: Gy. sz. B. A. — Görög-ország: (január 20.) Eutim. — Zsidó: Schech. 13. Sabbath, Reschalach — Nap két: 7 óra 10 percek. — Nyugszik: 4 óra 48 percek. — Hold két: délután 3 óra 55 percek. — Nyugszik: délelőtt 5 óra 50 percek.
 A miniszterek nem fogadják.
 Nemzeti Múzeum. Képtár. Nyitva délelőtt 9 órától 1 óráig. Többi társai 1 korona belépődíjjal tekinthetők meg.
 Országos léplár az Akadémiában zárva.

Teknológiai Iparmuseum nyitva van délelőtt 9 órától 12 óráig.
Mezőgazdasági Museum (Kerepesi-ut 72.) nyitva délelőtt 9—1 óráig.
Földtani museum a Stefánia uton, nyitva délelőtt 10 órától 1 óráig. Belépődíj 1 korona.
Magyar kereskedelmi museum az iparsarnokban d. e. 9-10-11 óráig.
Az Akadémia Goethe-szobája zárva.
Muzeumi könyvtár zárva.
Akadémiai könyvtár zárva.
Egyetemi könyvtár nyitva délelőtt 9—12-ig és délután 3—8-ig.
Iparművészeti museum könyvtára zárva.
M. kir. statisztikai hivatal könyvtára zárva.
Magyar kereskedelmi museum könyvtára és tudakozó osztálya délelőtt 9 órától 12-ig.
Az új Országgház kupolacsarnoka és lépcsőháza reggel 10 órától 1-ig 40 fillér, délután 1-től este 6-ig 1 korona.
Mentőegyesület helyiségei reggel 8 órától este 6-ig.
Állatkert a Városligetben nyitva egész nap. Belépődíj 60 fillér.
Magyar Kereskedelmi Museum. Igazgatóság: VII. kerület Kerepesi-ut 20. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9-től délután 2 óráig. Tudakozó osztály és kereskedelmi szakkönyvtár VII. Kerepesi-ut 22. sz. Hivatalos órák délelőtt 9—12 óráig és

délután 3—6 óráig. A hazai termékek állandó kiállítása, (a Keleti mintáért és kereskedelemtörténeti gyűjtemény, továbbá a házi-ipari kiállítás, melyben az üzletvezetőség árusításokat is eszközöl) a városi iparsarnokban nyitva: délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 2 órától 4 óráig. A külföldi kirendeltségek központi üzletvezetősége (Magyar kereskedelmi részvénytársaság) V. Váci-körút 32. szám alatt.

Időjelzés.

— **Az Országos Meteorológiai Intézet hivatalos jelentése.** —
 Budapest, február 1.

A barometrikus helyzet lényegében változatlan, amelyben a nagy depresszió ma is északi Európát borítja, a másik a Tyrreni-Tenger felett vesztegel. A magas nyomás pedig délkeletre foglalt állást.
 Az időjárás e helyzethez képest ma is jobbra borult és csapadékos.
 A hőmérséklet eloszlása sem változott.
 Nálunk az északi felhőgyökben, a Dunától és az Alföldön voltak havazások. A hőmérséklet nem változott.
Küldés: A havazások zűnése várható jelentéktelen hóvátározásokkal.

Cs. és kir. udvari szállító.

E. Rémy Martin & Co.
Cognac.
 Atapított 1724. A legárabb Cognac-vignetta.

Kataphorese.
Uj gyógymód!
 Földművelhetetlen gyógyhatású ideg-, nem-, bőrbetegségek és gyengeségi állapotok impotencia gyökere gyógyítására. Tapasztalt radikális és gyors eredmények folytán honorárium teljes gyógyiszer után áfészhető. Elsőrendű intézet mintaszertű győztermivel.
 Budapest, Teréz-kötút 44. I. em.
Dr. Mitzger Tivadar
 személyes vezetés alatt nyitva egész nap.
 Levelekre díjtalanul válasz.

Olcsó operák zongorára 2 kézre.

Auber, Portul néma	1.80
Körmives és lakatos	1.80
Beehoven, Fidelio	1.80
Egmont	1.80
Bellini, Norma	1.80
Alvajáró	1.80
Puritana	1.80
Boieldieu, Fohér nő	1.80
Donizetti, Lucia	1.80
Lucrécia	1.80
Ezred leánya	1.80
Flotv, Mártha	3.60
Stradella	3.60
Hafely, Zaidonó	3.60
Händel, Messias	2.40
Haydn, Teremtés	1.80
A négy évszak	1.80
Herold, Zampa	2.40
Kreutzer, Grandad éji szállás	1.80
Loitvitz, Császár és áca	2.40
Fegyverkovács	2.40
Vadász	2.90
Mendelsóhn, Czentimánjé álom	1.80
Meyerbeer, Ördög Róbert	3.60
Hugonóták	4.80
Proféta	4.80
Afrikai nő	3.60
Mozart, Don Juan	1.80
Figard lakodalmá	1.80
Titmus	1.80
Varszavola	1.80
Niccolai, Windsor vig nök	1.80
Rossini, Sevillai borboly	1.80
Schumann, Faust	3.60
Rivini, Rigoleto	4.80
Tévedt nő	4.80
Trovatore	3.60
Weber, Bány vadász	1.80
Oberon	1.80
Precoisa	1.80

Két koronán felüli megrendelések utánvétel is eszközölhetőnek. Kiseb rendelősek az összeg és 20 fill. portóköltés előre küldendő be.
 Kapható Lampel Róbert (Wodaner, F. de Fiat) és a kir. udvari könyv- és zeneműkereskedésében Budapest, Andrássy-ut 21. sz.

A nekünk bemutatott számtalan megbízható, hiteles közönlőirt folytán ezen negyedszázad óta fennálló rendelő-intézet a legmelegebben ajánlható.

Rendelő-intézet Budapest, Andrássy-ut 21.
 az Opera mellett.

TITKOS BETEGSÉGEKET
 hugyosfolyásokat és sebeket, az énfertőtötés utó-bajait, az elyengült fertő, magánútszék, bűnjegy utókezeléseiket, nőknél fehérfolyást, banyonyre idíttek is, valamint mindazon női betegségeket, melyeknek a magtalanag egyik főokozója és borbetegségeket gyógyít új gyógyászati szerint, biztos sikerrel, gyorsan és alaposan

Dr. Garai Antal
 orvos, sebész, szemész- és szülész-tudor, volt csász. kir. oszt. főorvos.

RENDEL: naponta d. e. 10 óráig egész délután 4 óráig, este 7 óráig 8 óráig.

Díjazott levelekre leggyakrabban figyelemmel vésztok és gyógyszerkezelésről is gondoskodva lesz.

Nőknek külön váróterem.

Ugyanott megjelent a szerzőjél: **DR. GARAI ANTAL** megrendelhető **NÉPSZERŰ UTUTATÓ** (már a 15-ik kiadásban megjelent) a neml betegségek és ezek szászertű gyógykezelésének című könyve, volt ára 2 frt 50 kr., most csak 90 kr. A könyv jól becsomagolva lesz elküldve, 1 frt bekielése mellett bérmentve vagy 90 kr. utánvét mellett.

Fontos sérvbajosoknak.
SZENZÁCIÓSTALÁLMAÉY

Egy magyar találmány sem lett oly általánosan jónak elismervé, mint a Pollitzer által feltalált cs. és kir. szabad **gemmivégzőkötő**. Ezen sérvkötő először a kóbi sérvkötő felől a követők: 1. nem gyakori kellemetlen nyomást. 2. Ugy éjjel, mint nappal bórtható. 3. A pelották oly módon ülnek minak a sérvhez, hogy a sérvkapu teljesen elfordít és így a sérv kihasználása lehetetlen. 4. A biztonságát jól feltalálásával pedig a sérvkötő lecsuszása meg van gátolva. Célzottságát nem egy bel- és külföldi orvos tekintély tanúsítja el. Használhatóságát bizonyítja továbbá azon számos köszönet és hálaüzenet, mely a világ minden tájáról (Német, Orosz, Francia, Olasz, Törökország, Amerika, India stb.) hozzánk beérkezett, s melyek a t. verőinknek mindenkori rendelkezésükre állanak. Célzottsága mellett az árak mérsékeltek.

Egyedül ára 7 és 10 frt. Kétoldalú 10 és 15 frt.
 Gyermeknek a felvétel előbb.
 Rendelendő a test bőrére kórtól centiméterekben, továbbá, hogy a sérv job, bal, vagy mindkétoldalú.
 Nagy ritkán továbbá valódi angor és francia sérvkötő sérvkötőben, használt köldökötő, irritator, mindennemű mélfeszkendő, göröcsérhánya, hátegyesestartó, legrána, ágybetét, hársalafelők és minden e szakmába vázó cikkben.

Egyedül képviselőség valódi angol és francia

GUMMI-különlegességekben.
 Postal megbízások, rendimények pontosan és utókatok mellett legmondosabban utánvétel eszközölhető.

POLLITZER MÓR és FIA
 cs. és kir. szabad. orthopediai kötszerek Budapest, Deák Ferenc-utca 10. — Alapított 1856. **ÁRNYEK** kívánatra sért börtökben bérmentve küldök. **A címre ügyelni kessék.**

Legszébb Legjobb Legolcsóbb PAP...PAP...PAP...

1 Szaszalható vasgály 8 db	10.-	1 acél sodrony ágybetét	5.-
1 kivethető matraca	10.-	1 lengerült matrac	4.50
1 rouge paplan	1.80	1 áfrika	5.-
1 szőnyeg	2.80	1 lőszár	5.-
1 cachmir paplan	3.40	1 ablak köpör függöny	12.-
1 satin	3.80	1 tunis	1.60
1 atlasz cachmir	4.80	1 gyapj	4.50
1 szőnyeg atlasz paplan	8.50	2 ágy, 1 kászalható borotv	5.50
1 fodros szőnyeg a. papl.	13.50	2 nagy gyapj	12.-
1 új váson paplan lepedő	2.-	1 nagy szobaszőnyeg	2.60
1 ággy	1.80	1 nagy szőnyeg	2.60
1 kászalható pokróc	2.50	1 ággyelke L	5.80
1 gyapj	5.50	1 tapaszir Ágyelke	1.50
1 új lőszár	1.80	1 mtr. jó futósőnyeg	40
1 téli pokróc	4.80	1 mintázott	75
1 szép fall szőnyeg	7.50		

GICHNER JÁNOS
 paplan, matrac, és kárpitosáru gyáros, szőnyeg, függöny, vasbortó stb. nagy raktára
 Budapest, VII. Erzsébet-körút 20.
 Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve küldök. Vidéki megrendelések pontosan eszközöltek, nem lezáró árak kicserélhetők, vagy a tényleg visszatérnek.

PAPIER WLINSI
 Több mint 20 esztendője csakhatatlan szer, hogy a főbb bántalmait, náthát, nyakfájást, rheumatizmust, tngszagot és a leggyorsabb módon gyógyítsuk. **Tessék a Wlinski nevet kérni.**
 Paris, 31 Rue de Seine, Paris.
 Kapható Budapestben Török Józsefnél.

Titkos betegségek ellen
 25 évi, részben katonasorvosi (a bécsi és budapesti katonasórházakban), részben magánorvos tapasztalatai után legmelegebben ajánlható

DR. KAJDACSÝ,
 v. cs. és k. ezredorvos.

Electrotherapial rendelő Intézete
 Budapest, Váci-körút 4. sz. I. em.
 A legelhanyagottabb hugyosfolyásokat, leggyorsabb hugyhólyagbajokat, bujakócs sebeket, ephythist, az énfertőtötés utó-bajait

Elgyengült férfierőt
 az orvosi világ által legújabbban olyannyira felkarolt és hatásában pártatlan sikort

Electro-Massage vagy Psychrophor
 által, magánútszék, nőknél fehérfolyást befecskendezés nélkül, a legmarkacsb börtbetegségeket, valamint ifjúkori bűnök következtében beállott ideg és ennek utókezelésére leggyorsabb lépésben hátegerbajokat gyógyít a legújabb gyógy-mód szerint alaposan és biztos, állandó sikerrel.
 Rendel: délelőtt 9 órától 4 óráig; este 7—8 óráig
 Nőknek úgy mint férfiaknak külön be és kijárat
 Külön váróteremok.
 Levelekre díjtalanul azonnal válaszolunk; esetleg gyógyszerkezelésről is gondoskodva lesz.

Mágy. kir. államvasutak. Hirdetmény.
 Áruforgalom Gácsország-Bukovina - Franciaország között.
 A fentjelölt forgalomban 1895. évi január hó 1-től érvényes díjszabás pótlókaival együtt f. é. január hó 31-ével hatályon kívül helyeztetik
 Budapest, 1901. január hó 24-én.
 A magyar kir. államvasutak a részese vasutak nevében is.
 (Utányomás nem díjazt.)

Polgár Sándor
 m. kir. szabad. nyert orvos m. kir. kötszerező
BUDAPEST.
 VII., Erzsébet-körút 50.
 Ajánlja dusan felszerelt raktárt saját gyártmányú orvos-sebészeti és betegápolási tárgyakban.
 Saját gyártmányu, m. k. szabadalmaz. Polgár-fele **sérvkötő, háskötő, göröcs elleni gummihurony, orthopaediai készületek, műbábok és kezek stb.**
 Valódi francia különlegességek F. Bergerand fils. párisi gyarából.
 Részletes képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Magyar kir. államvasutak. Üzletvezetőség Debrecen. Pályázati hirdetmény.
 A magyar kir. államvasutak nyíregyháza-csapi vonalán, Kemece és Demecser állomások között építendő Nyir-Bogdány nevű rakodó állomás magaspitványi munkák elkészítésére tárgyban ezenem nyilvános pályázatot hirdetünk, melyre a kellőleg kiállított és felbőlygőzt ajánlatok legkésőbb február hó 15-én, déli 12 óráig a m. kir. államvasutak debreceni üzletvezetőségének titkárságánál benyújtandók.
 Később érkező ajánlatokat nem fogunk figyelembe venni.
 Az előállítandó magaspitványok a következők:
 1. Egy 93.5 m² alapterületű földszintes felvételi épület;
 2. szabadon álló árnyékoszték;
 3. állomási gazdasági udvar;
 4. " személgödör;
 5. " sütőkemence;
 6. " kút;
 7. 60 m² alapterületű áruraktár;
 8. 10 m. hosszú nyitl rakodó;
 9. egyszerű őrház mellékhelyiséggel, sütőkemencével és kúttal.
 Az építmennyek tervei, az építési leírás, a szerződési lervezet és a felvételtűzések a m. kir. államvasutak debreceni üzletvezetőségének pályafenntartási és építési osztályában, valamint ungvári osztálymérnökségünk iródájában a hivatalos órák alatt megtekinthetők és ugyanott az ajánlati szöveg és az ajánlatához csatolandó építési leírás díj nélkül megszereshetők.
 Az ajánlatok borítékai a következő felirattal látandók el:
 „Ajánlat a Nyir-Bogdány állomáson előállítandó magaspitványi munkákra.”
 Bántapánus feleben legkésőbb február hó 14-én, délelőtti 11 óráig 800, azaz nyolcszáz korona teendő le készpénzben, vagy állami kötetekre alkalmas értékpapirokban a debreceni üzletvezetőség gyűjtőpénztárána.
 A készpénzben befizetett bántapánus után kamat nem követelhető.
 Az értékpapírok a budapesti, illetve a bécsi tőzsdén jegyzett utolsó napi árfolyam szerint, de a névteríték meg nem haladható értékben fogadhatók el. Az üzletvezetőség fenntartja magának az ajánlatok közt a szabad választás jogát.
 Debrecen, 1901. január hó 28. Az üzletvezetőség.
 (Utányomás nem díjaztatik.)

Titkos betegségek
 gyógyítására e specialista legjobban ajánlható számos éven át szerzett gazdag kórházi tapasztalatai alapján

Dr. FABINYI J.
 v. kórházi orvos, specialista
 gyógyít leggyorsabb idő alatt biztos sikerrel férfiaknál és nőknél: hugyosfolyást, hólyagbajokat, bujakócs sebeket, syphilit, ennek következményeit, mákaocs börtbajokat és az énfertőtötés utó-bajait idebetegetéseket.
 Meglepő az eredmény fertült gyengeségnél (impotentia) úgy fiatal, mint öregebb egyéneknél.
 Biztos siker folytán a honorárium utólag is fizethető. Levelekre díjtalanul válasz; kívánatra gyógyszerkezelés.
 Lakás: Budapest, Erzsébet-körút 12. sz., (Dohány-utca sark, I. emelet).
 Bejártat a lépcsőnél. Külön váróterem.
 Rendelés délelőtt 9—3-ig, este 6—8-ig.

GUMMI-
 és halkólyag különlegességek. Valódi francia és angol gyártmány, teljesen bizonyos és ártalmatlan. Tucsakja: 2, 3, 4, 6 forinthat. Pestszentpéterben, v. 1.50 forint 2.50 forint. Kapható a Magyar Orvosi Múzeumában Budapest, Kerepesi-ut 32. az Orvosi kórházal szemben.
 Árjegyzék ingyen, zárt borítékban. 10 fillérnyi megrendeléssel 20% engedmény.

1. Kriegl József dr. valódi angol **2.**
bőrvédő pomádeja
 Before. borax-szappana After.
 mentes minden tiltott és ártalmas durva anyagtól, a legjobb kenőcs mindenfélő börtörtátalánag ellen. — Egy téglor pomáde egy boraxszappannal 3 kor. 30 fillér 48. az Orvosi Múzeumában, Buxton-Rand, London SW. Megrendelés címzőnd: **THEBRY A. gyógyszerész, balzsamgyártó, Prograda, Rohitsch mellett.** Nagyban vevőknek tetemes árgedmény. Kapható Török József gyógyszerárában Budapestben.

A

BUDAPESTI NAPLÓ

ingyen biztosítja előfizetőit

BALESET ELLEN.

Baleset folytán bekövetkező halál esetén 2000 kor. erejéig,
rokkantság esetén 2000 korona erejéig.

A biztosítás egész költségét a Budapesti Napló kiadóhivatala fedezi.

Mindenki annyi időre van biztosítva, amennyi időre előfizet.

A biztosítást a Mannheimi Biztosító Társaság magyarországi vezérkép. VI., Kemnitzer-u. 10. végzi.

 Minden előfizető, régi és új egyaránt

jogérvényes biztosítási kötvényt kap.

A BUDAPESTI NAPLÓ ELŐFIZETŐI

ajándékkul gazdag tartalmu

DISZES NAPTÁRT

==== **kapnak.** =====

Előfizetés: egész évre 28 korona (14 frt), félévre 14 korona (7 frt), negyed-
évre 7 korona (3 frt 50 kr.), egy hónapra 2 korona 40 fillér (1 frt 20 kr.)

A „BUDAPESTI NAPLÓ” kiadóhivatala

József-körút 18.

Mindenkő egyezri beiktatás nonpareille betűkből 4 fill. Vastagabb betűkből 6 fillér.

ÁRTOJÁRULTESEK

A hirdetőkre díjmentesen ad felvilágosítást a kiadóhivatal: József-körút 18. szám.

Levéli tudakozásra ingyen adunk felvilágosítást, csak a válaszra srűkeség bélyeget kell mellélni. Tudakozásoknál a hirdetés számát a kiadóhivattal mindig közölni kell.

Apró hirdetőket... nempareille betűkből 4 fill. Vastagabb betűkből 6 fillér.

Brener névrek... Teréz-körút 6. szám alatt.

Engelmann Mór... IV. ker., Kálmán-tér 2. szám.

Franke Pál... Kossuth-Lajos-utca, Kigly-ház, Koronakereszt utca sarkán.

Jambrikovits... ercepi-utca 50. (Takarékp. épütl.)

Eckstein Bernát... Fűrdő-utca 4. szám.

Fischer J. D... IV. sz. Zoltán-utca 7. szám.

Goldberger A. V... IV. ker., Váci-utca 9. szám.

Haasenstein és Vogler... V. ker., Dorottya-utca 9. szám.

Leopold Gyula... VII. Erzsébet-körút 84.

Hesse Rudolf... VII. ker., Károly-körút 9. sz.

Hézi Antal... V. Glacellai-ter (Haas-palota).

Schwarcz József... V. ker., Marokói-utca 4. sz.

Tenczer Gyula... IV. ker., Szervitátor 8. szám.

Sikráy Samu... Budapest, Váci-körút 83.

Kernberg Rozália... VIII. ker., Múzeum-körút 18. sz.

Ifj. N. Nagel Ottó... Múzeum-körút 2. sz. (Nemzeti Színház bérháza).

Nemetsek A. J... Petőfi-tér 3. szám.

Rohoncz Ilona... Andrássy-ut 48. szám.

Szántó Mór... Károly-körút 14. szám.

Sopronyi V... VIII. ker., Kerepesi-ut 1. szám.

Toldi Lajos... könyvkereskedő.

Zipser és König... Andrássy-ut 4. szám alatt.

Benda József... Andrássy-ut 59.

Blockner J... IV. ker., Sütő-utca 6. szám.

Deutsch Mikszáth... Andrássy-ut 38.

Weitzenfeld Jakab... Károly-utca 1.

Goldgraber Mór... Buda II., Fő-utca 17. szám.

Drága... édes - édes Drága fog-e irni valahára, sorait szívesrege várja, régi, új és cseholo. 6728. Kuvikja.

KERESLET... keresetnek nagyobb iradalmi műveknek a térsáradalmi jobb körökben is terjedésére.

Utazók... Szép körözetre tohettek szert oly intelligens urak, akik kiartatlan dolgozni tudnak.

Megvételre... keresetnek egy nagyobb, legáltalább 4-es számú kasszát. Cim: a kiadóhivatalban. 8188

Magyar-német nevelő... Hölgy állást keres nevelőnő számára főnem háza, ki házában három évfoly alkalmazva volt és egy fiú a négy elmi osztály tantervben.

Férfitvart... keresek 6-szögöd alkalmazást keres. Cim: a kiadóban. 8515

Fehérvarrónó... Kifünn főhőrvarrónó munkát keres mérsékelt díjazással. Végkörült 50 és 14. 3430

Társ keresetek... egy jó úrműnk könyvtársához peng nekik de olyan feltétellel, hogy elegendő megrendelés biztosít a vállalatnak.

Szépiásru... intelligens és tisztességes izraeli vallás leány, csinos megjelöléssel, hozzá illő anyanyelvi tudással, hogy elegendő megrendelés biztosít a vállalatnak.

A vadászatór... kedvelni félvornó a nagyboró uradalmak és vadászterületek figyelmét arra, hogy az elejét vadnak, különösen nyulakból, bármily nagy mennyiségűre is, megrendelésre. Grossmann Jágó Miksa. 3491

Fűszer... és csemegék kereskedőként igen jó bevezetőt károlt úrnő, aki a levelezést és könyvelést is teljesen érti, alkalmazást keres. Cim: József-utca 54. II. 11. 3414

Fiatal övezgy nő... csinos megjelöléssel, megrendelői, foglalkoztat keres mint elárúsnő, félvornó, hávezetőnő, társakodónó stb. Cim: nagygyűk-utca 19., III. em. 62. ajtó. 3493

Ruha-varrónó... kitudén járás, órsón vállal munkát, melyet a saját lakásán készít el. Renovációkat is végez kitudén télel. Cim: Székely-utca 10., Weöreslány-utca 13. I. em. 3508

Új fodrász... ajánlkozok urbölgyöknek a Vörösmarthy-utca 46. földszint 4. sz. 814

Ház örökényen... Egészen újjanul ajált 800 (3-6) szék jorovól bir, nagyon alkalmas vendégülök, kőbőgötti család viszonok miatt igen olcsóvá vált. Előböl: Károly-utca 71. a vendégülökben. 8592

Pénzkölcsönt... kitudén fővárosi katonatisztok, kitudén fővárosi katonatisztok, kitudén fővárosi katonatisztok, kitudén fővárosi katonatisztok.

Kitudén házközet... kitudén fővárosi katonatisztok, kitudén fővárosi katonatisztok, kitudén fővárosi katonatisztok, kitudén fővárosi katonatisztok.

Kitudén házközet... kitudén fővárosi katonatisztok, kitudén fővárosi katonatisztok, kitudén fővárosi katonatisztok, kitudén fővárosi katonatisztok.

Kitudén házközet... kitudén fővárosi katonatisztok, kitudén fővárosi katonatisztok, kitudén fővárosi katonatisztok, kitudén fővárosi katonatisztok.

Kitudén házközet... kitudén fővárosi katonatisztok, kitudén fővárosi katonatisztok, kitudén fővárosi katonatisztok, kitudén fővárosi katonatisztok.

Kitudén házközet... kitudén fővárosi katonatisztok, kitudén fővárosi katonatisztok, kitudén fővárosi katonatisztok, kitudén fővárosi katonatisztok.

Kitudén házközet... kitudén fővárosi katonatisztok, kitudén fővárosi katonatisztok, kitudén fővárosi katonatisztok, kitudén fővárosi katonatisztok.

Kitudén házközet... kitudén fővárosi katonatisztok, kitudén fővárosi katonatisztok, kitudén fővárosi katonatisztok, kitudén fővárosi katonatisztok.

Kitudén házközet... kitudén fővárosi katonatisztok, kitudén fővárosi katonatisztok, kitudén fővárosi katonatisztok, kitudén fővárosi katonatisztok.

Kitudén házközet... kitudén fővárosi katonatisztok, kitudén fővárosi katonatisztok, kitudén fővárosi katonatisztok, kitudén fővárosi katonatisztok.

Kitudén házközet... kitudén fővárosi katonatisztok, kitudén fővárosi katonatisztok, kitudén fővárosi katonatisztok, kitudén fővárosi katonatisztok.

Kitudén házközet... kitudén fővárosi katonatisztok, kitudén fővárosi katonatisztok, kitudén fővárosi katonatisztok, kitudén fővárosi katonatisztok.

Kitudén házközet... kitudén fővárosi katonatisztok, kitudén fővárosi katonatisztok, kitudén fővárosi katonatisztok, kitudén fővárosi katonatisztok.

Házasságokat... követték a legmagasabb körökben. Klein A. Kerepesi-ut 56. (Vilász-bélyeg). 8044

Dohánytörszödebe... ajánlkozok egyes, csinos leány, ki már fölében hozszab ideig működött, de olmgoy másfelé utaliba la. Szives megkeresök Sziv-utca 13. I. 19. 3516

Tiszta... fozottfi győttölt kaphatnak megvételre. Prívátok 5 kor. kisp. gránját. Aréna-ut 36/1. II. k. emelet 18. ajtószám. 8179

Butor... Faragott hálozoba, kredenc, dívny, asztal, órsón eladó. Dohány-utca 54. I. em. 7. 8177

Cimbalmozni... tantok, havi ártéret. netenkint 8 szor. Kerepesi-ut 62. II. em. 12. 8174

Butor... minden árban eladó. Faragott hálozoba, kredenc, szőnyegvívny, használt szalon-gerintura, irástól, könyvtárolony és varrogép. Gyár-ut. 25. a kúrtos-mesterérel. 8184

Jósnő... lakik József-körút 17. földemelt 6. Található d. e. 9-6-6 este. 8185

Csinosan butorozott... különbélratu szoba, kiadó. József-körút 56. II. 18. 3514

80 darab... magyar juh eladó. Kifünnő Székely György-nagy. G. L. Lőrincz Márton, Kecso. Gomörnyegye u. p. Agtletok. 8188

Hegedűkötatás... Zeneakadémia növendék hegedűlekkötöt ad órántak 1 koronára. Alantatok a kiadóhivatalba „Alapos tanítás” címen kér. 3450

Kitudén szabónó... Ajánlkozok házakhoz és házon kívüli, mérsékelt díjazással. Szentkirály-utca 22., II. em. 36. sz. 3420

Egy 10.000 leiket... számláló vidék városban, melyek székhelye, a vásártér közelében, hol 7 országos vásár, 12 hóapos vásár, a legnagyobb formájú helyen. 5 vendégülökkel teljesen berendezve szállóba és vendégülök, más vállalat miatt eladó. Szükségessé löke 2000-2500 frt. Ajánlatok „Szálloda” címen elfogad a kiadóhivatal. 3508

Két csinosan butorozott... különbélratu utcai szoba, azonnali júlyányon kiadó, Kerepesi-ut 55. III. em. 36. sz. 3509

Egy... posta- és táviratvázolga ház-mesteri állást ajánl elnyerési. Cim: Szekeres János, Ferenc-utca 13. I. emelet 17. ajtó. 3449

Ruha-varrónó... kitudén járás, órsón vállal munkát, melyet a saját lakásán készít el. Renovációkat is végez kitudén télel. Cim: Székely-utca 10., Weöreslány-utca 13. I. em. 3508

Ház örökényen... Egészen újjanul ajált 800 (3-6) szék jorovól bir, nagyon alkalmas vendégülök, kőbőgötti család viszonok miatt igen olcsóvá vált. Előböl: Károly-utca 71. a vendégülökben. 8592

Pénzkölcsönt... kitudén fővárosi katonatisztok, kitudén fővárosi katonatisztok, kitudén fővárosi katonatisztok, kitudén fővárosi katonatisztok.

Kitudén házközet... kitudén fővárosi katonatisztok, kitudén fővárosi katonatisztok, kitudén fővárosi katonatisztok, kitudén fővárosi katonatisztok.

Kitudén házközet... kitudén fővárosi katonatisztok, kitudén fővárosi katonatisztok, kitudén fővárosi katonatisztok, kitudén fővárosi katonatisztok.

Kitudén házközet... kitudén fővárosi katonatisztok, kitudén fővárosi katonatisztok, kitudén fővárosi katonatisztok, kitudén fővárosi katonatisztok.

Kitudén házközet... kitudén fővárosi katonatisztok, kitudén fővárosi katonatisztok, kitudén fővárosi katonatisztok, kitudén fővárosi katonatisztok.

Kitudén házközet... kitudén fővárosi katonatisztok, kitudén fővárosi katonatisztok, kitudén fővárosi katonatisztok, kitudén fővárosi katonatisztok.

Kitudén házközet... kitudén fővárosi katonatisztok, kitudén fővárosi katonatisztok, kitudén fővárosi katonatisztok, kitudén fővárosi katonatisztok.

Kitudén házközet... kitudén fővárosi katonatisztok, kitudén fővárosi katonatisztok, kitudén fővárosi katonatisztok, kitudén fővárosi katonatisztok.

Kitudén házközet... kitudén fővárosi katonatisztok, kitudén fővárosi katonatisztok, kitudén fővárosi katonatisztok, kitudén fővárosi katonatisztok.

Kitudén házközet... kitudén fővárosi katonatisztok, kitudén fővárosi katonatisztok, kitudén fővárosi katonatisztok, kitudén fővárosi katonatisztok.

Kitudén házközet... kitudén fővárosi katonatisztok, kitudén fővárosi katonatisztok, kitudén fővárosi katonatisztok, kitudén fővárosi katonatisztok.

Kitudén házközet... kitudén fővárosi katonatisztok, kitudén fővárosi katonatisztok, kitudén fővárosi katonatisztok, kitudén fővárosi katonatisztok.

Intelligens izr... eszlánál egy elegánsan butorozott különbélratu utcai szoba, furdőszoba használattal kiadó, szüregteljes oláltással. Ugyanott egy csinosan butorozott, külön bélratu udvari szoba azonnali kiadó. Erzsébet-körút 21. III. 20. 3514

Angol és francia... (farságosi órákat és lelküket ad) fiatal angol hölgy, mérsékelt díjazással. Szives megkeresés „Best method” jelölve el lapozok kér. 3484

Szépen butorozott... hozszab kiadó. IV. Múzeum-körút 10. III. em. 24. sz. 3511

Szépírási tanfolyam... Lelkiismeretes tanításom, valamint 25 éven át a keresztolányi polgári- és kereskolányi alkalmazott és kitűnőnek bizonyult módszerem alapján akármilyen rossz írással bíró, feltűnő szép és folyékony írást sajátíthat el magának. A tanfolyam kezdete minden nap. Értekezési órák: 10-1-ig és 5-8-ig. Adler J. Szépiro tan. Esti tanfolyam: 8-9-ig. V. Nagykorona-ut. 4. III. em. 7401

Magy. kir. Államvasutak. Hirdetmény. (Az utközben eső állomásokon teljesített utánfűrészi járó bileték megállapításán.)

Magy. kir. Államvasutak. Hirdetmény. (Az utközben eső állomásokon teljesített utánfűrészi járó bileték megállapításán.)

Magy. kir. Államvasutak. Hirdetmény. (Az utközben eső állomásokon teljesített utánfűrészi járó bileték megállapításán.)

Magy. kir. Államvasutak. Hirdetmény. (Az utközben eső állomásokon teljesített utánfűrészi járó bileték megállapításán.)

Magy. kir. Államvasutak. Hirdetmény. (Az utközben eső állomásokon teljesített utánfűrészi járó bileték megállapításán.)

Magy. kir. Államvasutak. Hirdetmény. (Az utközben eső állomásokon teljesített utánfűrészi járó bileték megállapításán.)

Magy. kir. Államvasutak. Hirdetmény. (Az utközben eső állomásokon teljesített utánfűrészi járó bileték megállapításán.)

Magy. kir. Államvasutak. Hirdetmény. (Az utközben eső állomásokon teljesített utánfűrészi járó bileték megállapításán.)

Magy. kir. Államvasutak. Hirdetmény. (Az utközben eső állomásokon teljesített utánfűrészi járó bileték megállapításán.)

Magy. kir. Államvasutak. Hirdetmény. (Az utközben eső állomásokon teljesített utánfűrészi járó bileték megállapításán.)

Magy. kir. Államvasutak. Hirdetmény. (Az utközben eső állomásokon teljesített utánfűrészi járó bileték megállapításán.)

Magy. kir. Államvasutak. Hirdetmény. (Az utközben eső állomásokon teljesített utánfűrészi járó bileték megállapításán.)

Magy. kir. Államvasutak. Hirdetmény. (Az utközben eső állomásokon teljesített utánfűrészi járó bileték megállapításán.)

Magy. kir. Államvasutak. Hirdetmény. (Az utközben eső állomásokon teljesített utánfűrészi járó bileték megállapításán.)

Magy. kir. Államvasutak. Hirdetmény. (Az utközben eső állomásokon teljesített utánfűrészi járó bileték megállapításán.)

Magy. kir. Államvasutak. Hirdetmény. (Az utközben eső állomásokon teljesített utánfűrészi járó bileték megállapításán.)

Magy. kir. Államvasutak. Hirdetmény. (Az utközben eső állomásokon teljesített utánfűrészi járó bileték megállapításán.)

Magy. kir. Államvasutak. Hirdetmény. (Az utközben eső állomásokon teljesített utánfűrészi járó bileték megállapításán.)

Magy. kir. Államvasutak. Hirdetmény. (Az utközben eső állomásokon teljesített utánfűrészi járó bileték megállapításán.)

Magy. kir. Államvasutak. Hirdetmény. (Az utközben eső állomásokon teljesített utánfűrészi járó bileték megállapításán.)

Magy. kir. Államvasutak. Hirdetmény. (Az utközben eső állomásokon teljesített utánfűrészi járó bileték megállapításán.)

Magy. kir. Államvasutak. Hirdetmény. (Az utközben eső állomásokon teljesített utánfűrészi járó bileték megállapításán.)

Magy. kir. Államvasutak. Hirdetmény. (Az utközben eső állomásokon teljesített utánfűrészi járó bileték megállapításán.)

Magy. kir. Államvasutak. Hirdetmény. (Az utközben eső állomásokon teljesített utánfűrészi járó bileték megállapításán.)

LŐLEGEK... mindennem értékpapirokra (viszafizetésre teljesszerint részletekben) a legkedvezőbb feltételek mellett kapható

LUKÁCS VILMOS... bank- és váltóüzletheben, osztály-serejüket felárústója

Ruházati ipar... Legjobb egyenruhák, legszebb díszöltönyök, legolcsóbb liberák, valódi olasz viszőresek, Tiller Mór és Társa cs. és kir. udvari szállítoknál Budapest, IV., Váci-utca 35. szám.

Köznepsztyály... Őszi menessiofik --- 4 frt Téli kabát --- 7 frt Feltöltés --- 4 frt Ferenó József-kabát (Gehrock) --- 3 frt Téli nadrág --- 4 frt

Rothberger Jakab, Kristóf-tér 2. 1-ső emelet.

Magy. kir. Államvasutak. Hirdetmény. (Az utközben eső állomásokon teljesített utánfűrészi járó bileték megállapításán.)

Magy. kir. Államvasutak. Hirdetmény. (Az utközben eső állomásokon teljesített utánfűrészi járó bileték megállapításán.)

Magy. kir. Államvasutak. Hirdetmény. (Az utközben eső állomásokon teljesített utánfűrészi járó bileték megállapításán.)

Magy. kir. Államvasutak. Hirdetmény. (Az utközben eső állomásokon teljesített utánfűrészi járó bileték megállapításán.)

Magy. kir. Államvasutak. Hirdetmény. (Az utközben eső állomásokon teljesített utánfűrészi járó bileték megállapításán.)

Magy. kir. Államvasutak. Hirdetmény. (Az utközben eső állomásokon teljesített utánfűrészi járó bileték megállapításán.)

Magy. kir. Államvasutak. Hirdetmény. (Az utközben eső állomásokon teljesített utánfűrészi járó bileték megállapításán.)

Magy. kir. Államvasutak. Hirdetmény. (Az utközben eső állomásokon teljesített utánfűrészi járó bileték megállapításán.)

Magy. kir. Államvasutak. Hirdetmény. (Az utközben eső állomásokon teljesített utánfűrészi járó bileték megállapításán.)

Magy. kir. Államvasutak. Hirdetmény. (Az utközben eső állomásokon teljesített utánfűrészi járó bileték megállapításán.)

Magy. kir. Államvasutak. Hirdetmény. (Az utközben eső állomásokon teljesített utánfűrészi járó bileték megállapításán.)

Magy. kir. Államvasutak. Hirdetmény. (Az utközben eső állomásokon teljesített utánfűrészi járó bileték megállapításán.)

Magy. kir. Államvasutak. Hirdetmény. (Az utközben eső állomásokon teljesített utánfűrészi járó bileték megállapításán.)

Magy. kir. Államvasutak. Hirdetmény. (Az utközben eső állomásokon teljesített utánfűrészi járó bileték megállapításán.)

Magy. kir. Államvasutak. Hirdetmény. (Az utközben eső állomásokon teljesített utánfűrészi járó bileték megállapításán.)

Magy. kir. Államvasutak. Hirdetmény. (Az utközben eső állomásokon teljesített utánfűrészi járó bileték megállapításán.)

Magy. kir. Államvasutak. Hirdetmény. (Az utközben eső állomásokon teljesített utánfűrészi járó bileték megállapításán.)

Magy. kir. Államvasutak. Hirdetmény. (Az utközben eső állomásokon teljesített utánfűrészi járó bileték megállapításán.)

Magy. kir. Államvasutak. Hirdetmény. (Az utközben eső állomásokon teljesített utánfűrészi járó bileték megállapításán.)

Magy. kir. Államvasutak. Hirdetmény. (Az utközben eső állomásokon teljesített utánfűrészi járó bileték megállapításán.)

Magy. kir. Államvasutak. Hirdetmény. (Az utközben eső állomásokon teljesített utánfűrészi járó bileték megállapításán.)

Magy. kir. Államvasutak. Hirdetmény. (Az utközben eső állomásokon teljesített utánfűrészi járó bileték megállapításán.)

Magy. kir. Államvasutak. Hirdetmény. (Az utközben eső állomásokon teljesített utánfűrészi járó bileték megállapításán.)

Hazai Ipartermelők Ismertetője.

Sirschler-féle székgyár Budapest, VIII. Baross-utca 136. Telefon 53-12. Nagy raktár és választék minden fajta ebédöltözékben a leggyorsabbítottól a legfinomabb kivitelig, egész bórúttal, borbéttel, valamint nádúléssel. Legjobb kivitel. Kizárólag saját gyártmány.

Szobathelyi magyar pamutipar, Doctor Hermann S. Szobathely. Gyárt nyers, fehérített és szines pamutárutakat.

Szobathelyi magyar pamutipar, Doctor Hermann S. Szobathely. Gyárt nyers, fehérített és szines pamutárutakat.

Szobathelyi magyar pamutipar, Doctor Hermann S. Szobathely. Gyárt nyers, fehérített és szines pamutárutakat.

Szobathelyi magyar pamutipar, Doctor Hermann S. Szobathely. Gyárt nyers, fehérített és szines pamutárutakat.

Szobathelyi magyar pamutipar, Doctor Hermann S. Szobathely. Gyárt nyers, fehérített és szines pamutárutakat.

Szobathelyi magyar pamutipar, Doctor Hermann S. Szobathely. Gyárt nyers, fehérített és szines pamutárutakat.

Szobathelyi magyar pamutipar, Doctor Hermann S. Szobathely. Gyárt nyers, fehérített és szines pamutárutakat.</